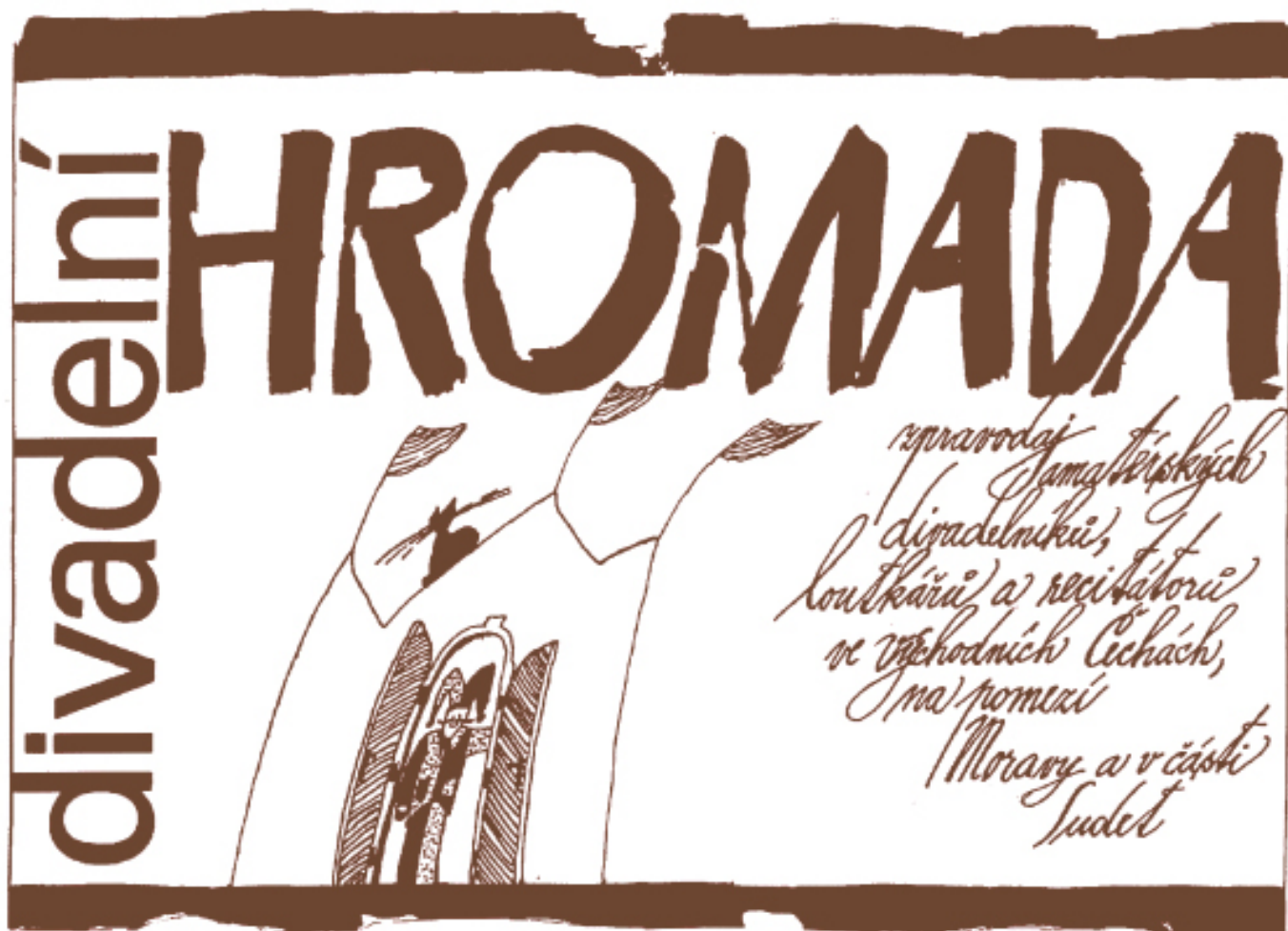

LXXIV *podzim - zima* **2016**

+ Samostatná příloha

Každý nový začátek pochází
z konce nějakého jiného začátku

(Seneca)

4069 - 4148 = LXXIV / 2016

podzim - zima + Samostatná příloha

str. 1 - 68

str. 1 - 12

4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Zlatý odznak J. K. Tyla byl předán Františku Drahoňovskému

5 Rada VSVD, VSVD k Hronovu

6 Cenění 2016

8 Pozvánka na Valnou hromadu

9 IMPULSY Z IMPULSU

Impuls v novém sídle, Dramaturgické a autorskoprávní minimum

11 **připravujeme...**

S přednesem a o přednesu, Červený Kostelec 2017

12 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

Sobotka po šedesáté, Léto kultury pro děti ze zemí Visegradské čtyřky

14 Slovinská mise, O meziměstském divadle s Janem Kašparem

15 Setkání v Nechanicích

16 Dětenické divadlo 2016, Klicperův Chlumec po devětašedesáté

17 Závěsné napětí na jičínském věžním jevišti

18 Z inscenace do inscenace - autorem je OCHOS, Co nového v Třebouchovicích

19 Co nového v Úpici

20 Divadlo v Brněnci žije, Brněnec žije divadlem

21 Co chystá vrchlabský Vlastík, Divadlo na Rychnovsku

22 Hrát divadlo mohou všichni, kdo mají chuť

23 DS Damijánek ze Sobčic, Podzimní divadelní 2016 v Heřmanově Městci,

Zákresova Polička - po šesté

24 3x z pardubického Exilu

26 Novinky z Jesliček

29 Chrudimské divadlo mezi Prahou a Afrikou,

Z doby, kdy se nesmělo vyslovit slovo orel

30 Hrajeme - premiéry

31 Veteráni třicetileté války, A také se konaly ještě následující přehlídky

32 VÝCHODOČEŠI...

Dětská scéna

33 Loutkářská Chrudim

34 Východočeši na Jiráskově Hronovu

39 Cesta z Písku do Šumperka a zpět

40 Femad Poděbrady

41 Krakonošův divadelní podzim Vysoké n/Jizerou

42 Národní přehlídka jednoaktůvek v Holicích

43 12. Národní přehlídka seniorského divadla

44 RAČTE VSTOUPIT

Klicperovo divadlo Hradec Králové

45 Východočeské divadlo Pardubice

47 Divadlo Drak Hradec Králové

48 OSOBNOSTI

Kateřina Prouzová

50 VE SLUŽBÁCH THÁLIE

Vladimír Beňo

51 Pavel Labík

54 Eva Fikarová, Hanka Stuchlíková, Theodor Petryšín

55 Slávka Hubačíková

56 Antonín Khol

57 Prof. Jan Císař, Ladislav Novák

58 Smutné zprávy

59 PELMEL (MIŠMAŠ)

Čmukařům čtyřcítka sluší

61 V Žamberku slavili

62 Divadlo v Hradci Králové právě vyšlo

63 MIMO RUBRIKY

Nejen amatéři a amatérské divadlo (ze vzpomínek Jana Císaře)

67 **Na závěr...**

Uzávěrka příštího čísla:

15. května 2017

Příspěvky a foto prosíme zasílat na adresu:

IMPULS Hradec Králové

Tomkova 139

500 03 Hradec Králové

e-mail:

divadlo@impulshk.cz

<http://www.impulshk.cz>

HROMADA č. LXXIV / 2016

PODZIM - ZIMA

Vydává:

IMPULS Hradec Králové,

centrum podpory uměleckých aktivit

Brněnská 375

500 12 Hradec Králové

ve spolupráci s Volným sdružením

východočeských divadelníků

Vychází 2x ročně

REDAKCE:

Alexandr Gregar (chefredacteur),

Alena Exnarová, Naďa Gregarová

FOTOGRAFIE:

Pokud není uveden autor, pocházejí

fotografie z archivu souboru.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mario Alfieri

TISK:

Grantis Ústí nad Orlicí

Registrováno na MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění MK ČR

Neprodejné!

Náklad 320 ks

Neprošlo jazykovou úpravou!

MINISTERSTVO
KULTURY

Ani jsme se nenadáli – a je tu konec roku. Polovina sezóny v podstatě za námi. Premiéra střídá premiéru, člověk ani nestíhá všechno objet a zhlédnout. Přestože by chtěl.

Máme za sebou Divadelní cenění, které bylo skutečně příjemným setkáním. Jsem moc rád, že se Vás do Draku sjelo tolik, že jsme měli čas na chvíli vysadit tempo, ťuknout si skleničkou, posedět a popovídat si. Díky Vám všem. A především Nadě, která celé odpoledne s pečlivostí jí vlastní připravila a zajistila.

Zmiňuji se o Cenění ale také proto, že jsme předali jeden ze Zlatých odznaků Josefa Kajetána Tyla. Tím dekorovaným, oceňovaným, oslavovaným byl Saša Gregar.

Byla to pro mě, jak při té příležitosti řekl i prof. Císař, byla to pro mě zvláštní chvíle. Že zrovna já předávám Sašovi Zlatého Tyla. Konečně, dlouho jsem si myslel, že SG je pouze mýtus.

Oba jsme původem Třebováci, to je třeba říci před závorku. Když jsem v polovině 90. let začínal (na nižším gymnáziu) s divadlem, poprvé jsem toto jméno zaznamenal. SG byl pojem. Ikona. O jeho *Rumcajsovi* (s třebovským Hýblem) a *Vévodkyni* (s Vicenou Ústí) se vyprávěly báje. Nicméně jsme se v Třebové nepotkali, Saša z ní odešel rok před tím, než jsem se já narodil. Poprvé jsme se tváří v tvář setkali až po přelomu milénia. Na Štronzu v Moravské Třebové. A potom již pravidelně. Ikonou SG ale zůstal.

Naše setkávání potom pokračovalo ve VSVD. Na Open Airu. Na přehlídkách...

Ani náhodou by mě však nenapadlo, že jednou Sašu vystřídám ve VSVD, ani náhodou by mě nenapadlo, že jednou budu mít tu čest mu, společně s prof. Císařem, předávat Zlatého Tyla. Kterého si tato ikona východočeského amatérského divadla skutečně zaslouží.

A s ním i Pavel Labík, kterému jsme předali s Naděnkou Tyla jen o pár týdnů později. Pavla jsem poprvé potkal (díky Sašovi) v Radě VSVD. Teprve později v jeho domovině v Červeném Kostelci. A tenhle nesmírně ochotný, pracovitý, milý, vtipný, empatický, vlídný, slušný, nezákeřný, usměvavý a vždy pozitivní člověk mi okamžitě přirostl k srdci. Předávat mu Tyla navíc na červenokosteleckém jevišti, ke kterému mám silnou citovou vazbu, to bylo prostě potěšení. A velká čest.

Chybí nám (v den uzávěrky tohoto čísla Hromady) ještě předání Zlatého Tyla holickému Pavlu Hladíkovi, který uzavře letošní „cenění“. Vybavuju si úplně přesně, jak jsem ho poprvé potkal. V Holicích. Na jednoaktovkách. Starostlivého, nápomocného. Bodrého. Už ani nevím, s čím jsme tenkrát v Holicích byli. Možná s *Rozhovory*, které hrajeme už zase...

Milí divadelníci! Vy ocenění, dekorovaní Zlatým Tylem, i Vy, úspěšní na nejrůznějších přehlídkách, přeju Vám hodně sil do druhé půle sezóny – a především hodně štěstí, zdraví a Božího požehnání do nového roku 2017.

-jjk-

D I V A D E L N Í

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Do uzávěrky této Hromady přišly na účet VSVD další příspěvky. Děkujeme.

okres Havlíčkův Brod:

DS DUHA Hlinsko, ADIVADLO Havlíčkův Brod, Stanislav RYTYCH

okres Hradec Králové:

Stanislava BARNETOVÁ, Ilona MATOUŠKOVÁ, DS SYMPOSION
Třebechovice pod Orebem

okres Chrudim:

Libor ŠTUMPF, Josef ŘEZÁČ

okres Jičín:

Jiří a Vladka WILDOVI, DS ERBEN Miletín

okres Náchod:

Jarka HOLASOVÁ, DS J. K. TYL Meziměstí

okres Rychnov nad Kněžnou:

Ondřej SEDLÁČEK, Marie ŠUBRTOVÁ

okres Semily:

Jana OTMAROVÁ

okres Svitavy:

Blanka ŠOLCOVÁ

okres Trutnov:

Milan PERGER

ČR:

Alena CRHOVÁ, DS VOJAN Libice nad Cidlinou

Adresář odběratelů Hromady a členů VSVD je aktualizován a je celý zaveden do počítače. Jakékoliv případné nesrovnalosti nám hlase na naši adresu do Impulsu. Další zájemce o předplatné Hromady nebo o členství ve VSVD samozřejmě velice vítáme. **Valná hromada VSVD na svém zasedání 25. února 2006 stanovila výši ročního příspěvku:**

- roční příspěvek pro fyzickou osobu se stanoví minimálně **ve výši 250,- Kč**
- snížený (důchodci a studenti) minimálně **ve výši 120,- Kč**
- roční příspěvek právnické osoby se stanoví **ve výši minimálně 750,- Kč**

VSVD, Brněnská 375, 500 12 Hradec Králové

Bankovní spojení: Česká spořitelna a.s. Hradec Králové
1085997309/0800

ZLATÝ ODZNAK J. K. TYLA BYL PŘEDÁN FRANTIŠKU DRAHOŇOVSKÉMU

Ve čtvrtek 6. října v předvečer jeho 91. narozenin byl Františku Drahoňovskému předán Zlatý odznak J. K. Tyla, který mu byl přiznán za celoživotní aktivitu v ochotnickém divadelnictví. O jeho aktivitách v souborech loutkářském, divadelním či dětském školním a také při dlouholetém vedení metodického listu Mladá scéna se členáři Hromady mohli dočíst v jejím minulém čísle. Předání nejvyššího ochotnického ocenění, které se nemohlo uskutečnit podle původního plánu na Jiráskově Hronově, proběhlo v salonku divadelní restaurace v Červeném Kostelci za přítomnosti místního starosty Ing. Petrůky, zástupkyně domácího divadelního souboru NA TAHU Marcely Kollertové, jež zastupovala také východočeské ochotníky jako členka Rady VSVD, a někdejších spolupracovníků nového držitele „zlatého Tyla“ při vydávání Mladé scény Jana Mertý a Jiřího Zahálky. Přítomni byli také jeho přátelé z vlastivědného spolku a z kolektivu připravujícího sborník Rodným krajem. Odznak předal oceňovanému předseda Skupiny amatérských loutkářů Aleš Pop z Olomouce. Následná beseda, v níž František Drahoňovský i přítomní hosté vzpomínali na vzájemnou spolupráci i na osobní přátelství, měla velmi srdečný a neformální ráz.

Jiří Zahálka

RADA VSVD

J. J. Kopecký, předseda VSVD

Od únorové valné hromady se sešla dva-krát. Tématem jednání byly především postu-
pové divadelní přehlídky na území bývalého vý-
chodočeského regionu, jejich hodnocení v červ-
nu a příprava v sobotu 5.
listopadu. Listopadová

rada se věnovala projed-
nání kalendáře divadel-
ních přehlídek, přípravě
přehlídek pořádaných
Impulsem Hradec Králo-
vé, změnách v propozicích a složení porot – viz samo-
statná příloha Divadelní Hromady. Poroty přehlídek po-
řádaných Impulsem by měly zůstat ve víceméně stejném
složení. Pouze v Červeném Kostelci nastane „generační
výměna“ – porota bude pracovat ve složení doc. Jakub
Korčák (režisér a pedagog), Aleš Bergmann (režisér a
pedagog), Regina Szymiková (pedagog hlasové a mluvn-
í výchovy DAMU Praha) a Michal Zahálka (publicista a
překladatel). Naši vzácní spolupracovníci, profesoři Císař
a Laurin se přehlídky zúčastní jako čestní hosté.

30. října byla uzávěrka přihlášek přehlídky amatér-
ského činoherního a hudebního divadla v Červeném
Kostelci. Přišlo 14 přihlášek, pět z Pardubického a devět
z Královéhradeckého kraje. Vzhledem ke kapacitě pře-
hlídky a časové náročnosti přihlášených inscenací Rada
schválila zařazení dvanácti inscenací, souborům z České
Třebové a Chocně doporučila spřátelené přehlídky v Ústí
nad Orlicí či Lomnici nad Popelkou.

Naďa Gregarová přítomné informovala o připravo-
vaných předáních Zlatého odznaku J. K. Tyla Alexandru
Gregarovi při příležitosti Cenění, Pavlu Labíkovi 26. listo-
padu a Pavlu Hladíkovi 17. prosince na domácích jeviš-
tích.

V oblasti vzdělávání se 22. října uskutečnil seminář
DRAMATURGICKÉ A AUTORSKOPRÁVNÍ MINIMUM,
které vedl Michal Zahálka a Daniel Přibyl. Na 26. listopa-
du 2016 je připravena praktická dílna NEJEN JEVIŠTNÍ
ŘEČI s Evou Spoustovou a 7. ledna 2017 praktická díl-
na pro účastníky krajského kola Wolkrova Prostějova s
Janou Machalíkovou S PŘEDNESEM A O PŘEDNESU.

Více v rubrice Impulsy z Impulsu.

V posledním bodu „různé“ N. Gregarová informovala
o připraveném stěhování Impulsu v prosinci 2016, s tím
souvisí i změna sídla v rejstříku. Příští rada VSVD se se-
jde v sobotu 11. února 2017. Na programu bude příprava
valné hromady a také schvalování nových držitelů **Zla-
tého odznaku J. K. Tyla**. Návrhy můžete zasílat do 31.
ledna 2017.

JIRÁSKŮV HRONOV

*V srpnu v napjaté atmosféře proběhl 86. JH. Ročník do
jisté míry zásadní. Ročník, který se musel vyrovnat s kritikou
ročníku 85., se zpracovanými analýzami, s novým Organi-
začním řádem.*

Od svého zvolení předsedou VSVD jsem také členem
Festivalového výboru JH. Od jara. A od té doby jsem tedy
také součástí ne úplně promazaného soukolí jeho příprav.

Velmi malé shrnutí: „Napnulismus“ mezi hlavními pořada-
teli JH (NIPOS ARTAMA a Město Hronov) eskaloval na půl-
kulatém 85. ročníku. Rozbuškou bylo především ubytování.
ARTAMA poté nechala zpracovat dvě studie – ekonomickou
a sociologickou analýzu JH. Ty byly na jaře také představe-
ny. Festivalový výbor (FV) sestavil pracovní skupinu, která
se jimi měla zabývat a stanovit novou (?) koncepci JH pro
další roky. Jenomže zájem o práci v této skupině (ve sta-
noveném termínu) projevilo vlastně jenom VSVD. Vznikla
proto „expertní“ skupina odborníků jmenovaná ARTAMOU,
která měla přes prázdniny vykonat stejnou práci. V září se
konalo pracovní jednání zastupitelstva Hronova, kde tato
expertní skupina představila své závěry. Počátkem listopa-
du o JH rokovala Rada VSVD. V listopadu se konečně sešla
i pracovní skupina FV. Ta došla k nějakým závěrům, které
bude projednávat v prosinci FV.

Shrnutí jsem považoval za nutné, abychom si uvědomili
běh věcí. A to, že momentálně JH stojí na rozcestí. Není to
poprvé, jeho fungování se za těch 86 let změnilo již něko-
likrát, nejzásadněji asi po revoluci, když přestal být národ-
ní přehlídkou činoherního a hudebního divadla, ale stal se
mezidruhovou „žatvou“. Nyní je tedy třeba říct, kam se má
vyvíjet dál.

Z Prahy zaznívá, že město Hronov se musí rozhodnout,
jestli chce celostátní žatvu, vrchol národních přehlídek,
nebo „Jiráskovy slavnosti“, rozuměj víceméně regionální di-
vadelní festival. Na pracovní skupině (PS) potom zazněly i
jiné návrhy, například že by Hronov mohl být znovu národní
přehlídkou činohry, kterou většina ochotníků momentálně
v dramaturgické skladbě programu JH postrádá.

Ona jednání, kde se o tomto směřování mluví, jsou chvíle-
mi velmi třaskavá. Ale zdá se, že postupují dobrým směrem.
Drtivá většina členů PS se jednoznačně shodla na tom, že
v Hronově musí zůstat „žatva“, která ale nesmí spát na rů-
žích, ale musí reagovat na nové podněty. Po posledním jed-
nání bude FV předloženo několik návrhů na změnu, resp.
obohacení dramaturgie JH. Festival by se měl stát skutečně

D I V A D E L N Í

festivalem, kde se bude hrát divadlo celodenně a všude. Hledají se nové prostory, nové možnosti. Zavádí se elektronický předprodej vstupenek. Řeší se provozně technické zajištění, doprava, stravování (v provozu bude nově zrekonstruovaná jídelna) atp.

Hovoří se o mediátorovi, který by (někdy zbytečně) ostré hrany komunikace mezi Prahou a Hronovem piloval. Oba hlavní pořadatelé zpracují nezávisle na sobě „koncepční materiály“, které se potom porovnají, a věřme, že z nich vznikne pro JH ten nejlepší kompilát, ta nejlepší vize jeho budoucnosti.

Dnes je jisté, že 87. ročník bude již navržené změny reflektovat. Že nabídka pro ochotníky i seminaristy bude větší než letos. Dnes je již jisté, že Hronov na podněty reaguje (v mantinelech daných objektivní realitou) pružně a ochotně. Chci proto věřit, že ono (kdesi v meziprostoru, ale všudypřítomné) stěhování Hronova někam jinač je již definitivně zažehnáno. A děkuju všem, kteří v pracovní, expertní a jakkoli jiné skupině pracovali a věnovali osudu JH čas. A děkuju Marcelle Kollertové, která se o JH starala doposud a která pro něho, ale také pro všechny jeho účastníky a návštěvníky, udělala poslední roky maximum.

Na závěr ještě výzva: Aby nevznikala koncepce JH bez těch, kteří ho dělají tím, čím je – tedy bez divadelníků, budu iniciovat „řízené diskuse“ o Hronovu na každé krajské postupové přehlídce. Proto zkuste nad JH přemýšlet. A přijďte o něm diskutovat. Nebo klidně napište na mou mailovou adresu. Váš názor mě totiž zajímá!!!

Josef Jan Kopecký,
jjk@ktct.cz

CENĚNÍ 2016

Letošní tradiční Cenění, již devatenácté ve své historii, trvalo s půlhodinovou přestávkou téměř tři hodiny. Určitě padesát procent z toho času zabral potlesk – více než stovce oceněným z šesti postupových krajských přehlídek činoherního, loutkového či alternativního divadla, dětského divadla i divadla pro děti. Všechna místa blacboxu Divadla Drak byla obsazena a musely se přidá-

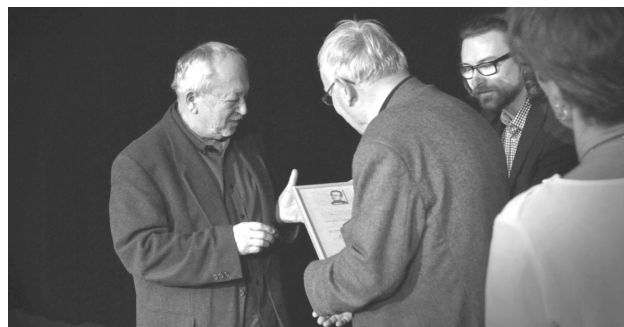
Zaplněné hlediště

Prof. Jan Císař předal ocenění laureátům červenokostelecké přehlídky činoherního divadla, na snímku s členy souboru Jirásek Nový Bydžov (*Mamzell Nitouche*)

Jaroměřským svěřenkyním Jarky Holasové a dalším laureátům hradeckého Divadelního setkání loutkového a dětského divadla předávala ceny Nina Malíková

Alexandr Gregar byl dekorován Zlatým odznakem J. K. Tyla, který mu předali prof. Jan Císař spolu s předsedou VSVD Josefem J. Kopeckým

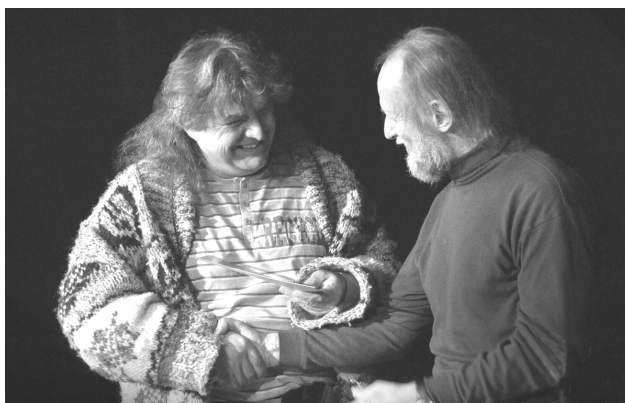
vat další židle, bylo nás tam kolem sto třiceti! Oceněným v úvodu popřál nový předseda VSVD Josef Jan Kopecký, Naďa Gregarová připomněla nejen historii Cenění, ale především letošní divadelní žeň, na níž se podílelo 1057 divadelníků (v minulé sezóně jsme na přehlídkách viděli 50 představení, v nichž vystoupilo 550 herců a ostatních inscenátorů, a kromě toho i 114 recitátorů v krajských a 411 recitátorů pro celostátní soutěže v dětské přednesu či pro Wolkerův Prostějov). Naďa také připomněla, že letošní soutěžníci klání si vyžádalo náklady ve výši 445 tisíc Kč, které byly hrazeny především z grantové podpory ministerstva kultury i ministerstva školství, krajského úřadu a města Hradec Králové a samozřejmě také díky pracovním a finančním přičiněním místních pořadatelů.

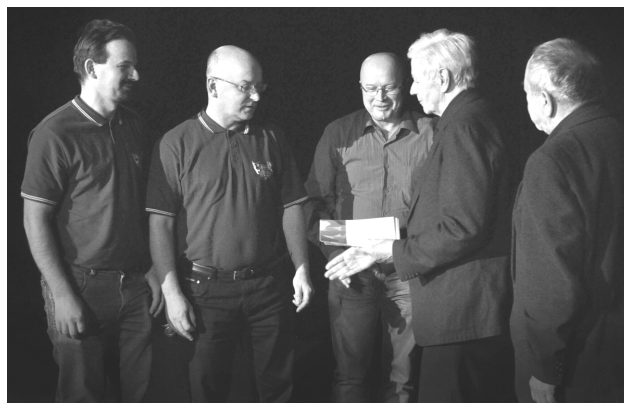
Mezi laureáty hradeckého Audimaforu byla i Monika Němečková (spolu s Kateřinou Práškovou za inscenaci *Ušubraná*), ceny předával rovněž prof. Jan Císař

Alexandr Gregar předával ceny vítězům ústecké Orlické masky, na snímku s členkami Exilu Pardubice (*Perfect Days*)

Luděk Richter předal ceny z havlíčkobrodské přehlídky Divadlo dětem, na snímku s Petrem Hakenem z turnovského souboru (*Pohádky z Lucerny*)

Prof. František Laurin předal ceny z miletínské přehlídky venkovských souborů, na snímku s členy DS J. K. Tyl z Meziměstí (*Habaďůra*)

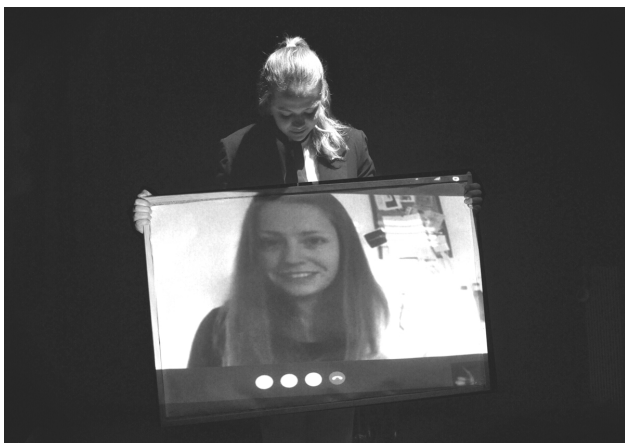
Naďa Gregarová předala po devatenáctileté práci v královéhradeckém Impulsu organizátorské veslo své nástupkyni, Kateřině Prouzové

A pak nastal maraton předávání. Nescházeli při tom předsedové porot, prof. Jan Císař (Červený Kostelec, ústecká Orlická maska, Audimafor), prof. František Laurin (Miletín), Nina Malíková (hradecká přehlídka loutkového a dětského divadla) a Luděk Richter za havlíčkobrodskou přehlídku divadla pro děti. V úvodu každého předávání cen přispěli několika trefnými poznámkami k atmosféře a přínosům přehlídek – opět se potvrdil neuvěřitelný

potenciál východočeského amatérského divadla, který i letos generoval řadu úspěšných představení, z nichž se mnohé posléze představila i na Jiráskově Hronovu. (O přehlídkách i o účasti Východočechů na JH se dočtete na jiných místech Divadelní Hromady.)

Naše Cenění je skutečně ojedinělou a mimořádnou akcí i v rámci celého českého amatérského divadla. Kde jinde se společně sejdou všichni špičkoví účastníci, kteří se podíleli na jeho celoroční produkci! Nina Malíková (pedagožka DAMU, expertka Divadelního ústavu a předsedkyně české sekce mezinárodní organizace loutkářů UNI-MA) mluvila nejen za porotu hradecké přehlídky dětského a loutkového divadla, její vyznání se dotklo i smyslu tohoto slavnostního setkání: *Je všeobecně známo, že se jako Češi podceňujeme. A také to, že u některých je od pocitu méněcennosti k pocitu vícecennosti přechod mnohdy rychlý – jak se uvádí v loutkářském Faustovi – tak jako od dobra ke zlu. Kdyby – kdyby tu nebyl jeden zajímavý ukaz, který slovo cena posunul do další významové roviny, a tím je toto hradecké Cenění. Zajímavý v tom, že se tu oceňuje práce se zpětnou platností i s vědomím času, který mezitím uběhl a zahrnul už dokončené souboje zde zúčastněných – na Loutkářské Chrudimi, Jiráskově Hro-*

D I V A D E L N Í

Nadřu prostřednictvím videomostu pozdravila i jedna z oceněných, jaroměřská Kateřina Prášilová až z daleké Itálie

Dárek všem oceněným – představení *Tisíc tuctů* Jakuba Maksymova v provedení jeho kolegů z pražské DAMU

Divadelníci se s Nadřou Gregarovou rozloučili improvizovanou inscenací, kterou napsal Michal Zahálka a v režii Jarky Holasové zahrál společně zaplněný sál drakovského black-boxu

odznaku J. K. Tyla dnes již bývalému předsedovi VSVD Sašovi Gregarovi, odznáček mu do klopy připíchli prof. Jan Císař spolu s J. J. Kopeckým. A slavnostní předávání cen letos připomnělo i další předávání: po devatenácti letech vystřídá v Impulsu Nadřu Gregarovou, neúnavnou pečovatelskou o dobro amatérského divadla, která odchází (světe div se!) do důchodu, nová a nikoliv neznámá osobnost současné amatérské scény, principálka a režisérka pardubického Exilu, dnes i nová jednatelka VSVD, Kateřina Prouzová. S Nadřou se divadelníci rozloučili dojemně a po divadelnicku – v režii Jarky Holasové se všichni přítomní podíleli na inscenaci speciálního textu z pera Michala Zahálky, laudáciu Nadřě Gregarově. Jako chór recitovali své vyznání Nadřě a k tomu zněla živá hudba i komentář jaroměřských, nad scénou drakovského blackboxu přelétal luftbalón s mávajícím Nadinou postavou, krásné – tak jak to jen loutkáři umějí...

A jako bonus oceněným zahráli přátelé a spolužáci Jakuba Maksymova, odchovance jaroměřské líhně Jarky Holasové a dnes studenta DAMU, jeho vtipné představení (damáckou klauzurní práci) o smutném putování za obchodem do dalekého aljašského Dawsonu, tři čtvrtě hodiny radostného (ne)loutkaření!

-sg-, foto v rubrice Ivo Mičkal

novu, na Dětské scéně či jinde... Je to ojedinělý hold vaší práci, talentu, snažení i čestným prohrám. A je to zrovna v době, kdy ve vašich souborech už začínají klíčit nové práce, se kterými se možná na jaře právě zde setkáme. Je to takové cenné *perpetuum mobile*. Jsem u tohoto ojedinělého aktu už potřetí a musím říci: jsem moc ráda, že mohu být při tom a znovu se s vámi potkat – nejen s létajícími holubičkami, s Dlouhým, Širokým a Bystrozrakým, s Pulcinellou, s Janem, co byl za chřta dán a Krvavým kolenem, ale i s dalšími. Budte pozdraveni!

Cenění provázal půvabný dívčí kvartet královéhradecké univerzity vtipnými parafrázemi klasických děl, mj. beethovenovské téma Ódy na radost, dnes fixované jako evropská hymna, zazněla jako úvod k předávání Zlatého

POZVÁNKA

Přijďte na Valnou hromadu
Volného sdružení východočeských divadelníků
v sobotu 25. února 2017 od 12.30 hodin
v Divadle Exil v Pardubicích.

Jednání bude podle dobrého zvyku
zakončeno divadelně.

IMPULS Z IMPULSU

IMPULS V NOVÉM SÍDLE

V pondělí 21. listopadu proběhla první část stěhování Impulsu do budovy v Tomkově ulici na Velkém náměstí. Jedná se o část budovy Galerie moderního umění s adresou Tomkova 139, 500 03 Hradec Králové (opačná strana než je hlavní vchod do budovy galerie). Budova je majetkem Královéhradeckého kraje, po dvou letech „hostování“ ve vile na Brněnské třídě se tedy navracíme zpět do prostor kraje.

V říjnu 2016 byla dokončena rekonstrukce budovy a stavba byla předána kraji. Impuls obývá první a druhé nadzemní podlaží, přičemž ve druhém podlaží jsou umístěny dva sály potřebné pro činnost. Vzhledem k tomu, že jsme měli od samého počátku přípravy rekonstrukce možnost definovat své požadavky, podařilo se vytvořit odpovídající prostředí vyhovující našim potřebám. Jedním ze dvou handicapů nového sídla je ab-

sence výtahu. O možnosti jeho zbudování však již delší dobu jednáme s vedením Královéhradeckého kraje. Realizace této myšlenky nebude snadná jak z hlediska rozpočtu kraje, tak z hlediska památkově chráněné budovy, věříme však, že se ji nakonec podaří prosadit. Nejen z hlediska provozu organizace, ale především s ohledem na návštěvníky a spolupracovníky Impulsu považujeme za nemyslitelné, aby budova zůstala dlouhodobě bez výtahu. Nad Impulsem jsou další dvě patra rekonstruovaná pro administrativní účely a určená k využití dalším organizacím, předpokládáme tedy, že nebudeme jediní, kdo bude o výtah usilovat.

Druhým handicapem, který však nelze zcela odstranit a to patrně ani výhledově, je parkování v blízkosti budovy. Velké náměstí čeká rekonstrukce a počet parkovacích míst bude spíše omezen než naopak. Možnosti parkování jsou v současné době v podzemním parkovišti Královéhradeckého kraje, dále v blízkosti krajského soudu či magistrátu města

nebo také na dosud bezplatném parkovišti u koupaliště Flošna (směrem do Malšovic). V budoucnosti by měl být vybudován parkovací dům v prostoru Gayerových kasáren. Jsme si vědomi, že možnost parkování je pro návštěvníky důležitá a že jim v tomto ohledu nemůžeme poskytnout pohodlí, na které byli dosud zvyklí, ale věříme, že krásné nové prostředí Impulsu tento nedostatek vynahradí a lidé si k nám cestu opět najdou.

Druhá etapa stěhování proběhla 12. prosince, od této chvíle nás najdete v Tomkově ulici v kompletní sestavě. Všichni příznivci, návštěvníci a spolupracovníci Impulsu jsou srdečně zváni k návštěvě.

Všem také přejeme krásné a klidné Vánoce a úspěšný rok 2017.

Jaroslava Vydarená, ředitelka

DRAMATURGICKÉ A AUTORSKO- PRÁVNÍ MINIMUM

Jak a kde si vybrat text na míru? Jak se pozná dobrá, nosná komedie? Co si počít s žánrem? A jak se to má s těmi licencemi a autorskými poplatky? Nad ryze praktickými otázkami a nad problémy, na nichž často troskotá množství energie (nejen) amatérských divadelníků, si v sobotu 22. října v opatovickém kulturním domě popovídalo patnáct východočeských divadelníků s dramaturgem Danielem Příbylem a překladatelem, teatrologem a pracovníkem agentury Aura-Pont Michalem Zahálkou.

Nejprve devatero poznámek Michala Zahálky o autorskoprávní praxi v amatérském divadle

Následujících pár bodů berte, prosím, nikoliv jako vyčerpávající pojednání o dané problematice, nýbrž jako pár praktických rad a poznámek, které by měly objasnit, proč, co a jak řešit a jak to v agenturní praxi funguje.

1. I v případě, že nevybíráte vstupné, i přesto, že divadlo hraje z lásky a bez peněžní odměny (což je samozřejmě chvályhodné), je nutné získat si licenci na užití chráněných autorských děl a zaplatit – podobně v divadle třeba platíte elektřinu a topení.
2. Autor může užití svého díla povolit i bez peněžní odměny, ale i v takovém případě je více než radno mít to od něj alespoň v nějaké formě písemně – aby nedošlo ke vzájemnému nedorozumění. Kontaktovat autora jen proto, abyste obešli jeho agenturu, ničemu nepomůže. Pokud jednáte přímo s autorem, kterého zastupuje některá z agentur (třeba se s ním někde osobně setkáte), je stejně třeba, aby o takové dohodě autor zároveň informoval svou agenturu. Pro účast na přehlídkách (nejpozději při postupu na národní přehlídku) budete potvrzení o ošetření autorských práv určitě potřebovat.
3. Autorským dílem, které při přípravě inscenace používáte, nemusí být jen samotný text divadelní hry. Hrajete-li cizojazyčný text, je autorským dílem také překlad, a hrajete-li muzikál, je autorským dílem také např. původní hudba či choreografie.
4. Autorská díla jsou chráněná vždy do konce kalendářního roku, v němž uplynulo 70 let od smrti jejich autora. (Např. *Její pastorkyňa* Gabriely Preissové, která zemřela 27. března 1946, je chráněna do 31. 12. letošního roku.) Pak jsou takzvaně díla volná, tzn. že s nimi lze nakládat bez vyřizování licencí a bez placení autorských odměn, ovšem i nadále je nutné například

uvádět jejich autora.

5. Podmínky pro každý konkrétní titul zahraničního autora agentura zjišťuje až ve chvíli, kdy o ně některé divadlo projeví zájem (e-mailem či vyplněním formuláře). Samotný fakt, že má agentura titul v katalogu nebo že vám scénář poskytla k přečtení, není zárukou, že budou práva pro amatéry finančně či vůbec dostupná.
6. I u titulů, které amatérské soubory dosud bez problémů uváděly, se může stát, že se podmínky změní – buď si autor už nebude přát amatérské provozování textu, nebo třeba někdo koupí filmová práva a nebudou povoleny žádné inscenace nebo náhle práva podrazí a stanou se finančně nedostupnými.
7. Licenční smlouvy si čtete pečlivě. Někdy jsou třeba zvláštní požadavky na to, jak se má uvádět autorovo jméno či životopis v programu inscenaci. Mimochodem, pravidelně po tom volám snad na všech přehlídkách: zásadně v programu i v dalších materiálech uvádějte také jméno překladatele – je to nejen spravedlivé a eticky správné, ale i ta licenční smlouva to většinou vyžaduje.
8. Ve většině případů (opět dle licenční smlouvy) se samo sebou rozumí, že hry budou inscenovány tak, jak byly napsány. Pokud máte v plánu upravovat počet postav, měnit pohlaví postavy, měnit název hry, pokud míníte výrazně škrtat anebo naopak něco k textu dodávat, měli byste požádat zároveň o povolení k takové změně.
9. Proto je velice, velice radno o práva požádat s dostatečným předstihem před začátkem příprav. Nedávno se stalo, že do agentury volal jistý amatérský spolek a ohlásil, že zítra mají premiéru toho a toho titulu a že by proto chtěli požádat o práva. A ukázalo se, že práva k té hře pro amatéry nejsou vůbec k mání – a už se nedalo dělat nic. I méně extrémním situacím je proto dobře předcházet včasným řešením.

Celkově všem přeji pevné nervy a mnoho zdaru s tímto méně příjemným aspektem přípravy divadelní inscenace – vězte ovšem, že pracovníci agentur DILIA i Aura-Pont dělají, co mohou, aby vám vyšli pokud možno vstříc.

Michal Zahálka

OHLASY

účastníků semináře

Moc děkujeme za možnost zúčastnit se skvělého semináře, zaměřeného na dramaturgické a autorskoprávní problémy. Bylo to velmi přínosné, i když co se autorských práv týče, ne moc povzbuzující. To ale nebyl problém přednášky jako takové, ale holé skutečnosti. Přístup lektorů byl skvělý, nebyla to nudná a uspávající přednáška, ale profesionálně vedená diskuze. Hlavně oceňujeme, že vše bylo předkládáno tak, aby to bylo srozumitelné. Odjžděli jsme s příjemným pocitem, že jsme zase o něco moudřejší a že jsme navíc získali další přátele z řad divadelníků, což je vždycky fajn. Takže z Jizerských hor velká pochvala!

Vladka Kodřousková

Děkuji za zprostředkování semináře a provázanost mezi Pardubickým a Libereckým krajem. Byl to fajn den strávený s divadelníky, kteří chtějí sebe a své soubory posunout dál. Jména lektorů byla jedním z velkých lákadel, proč do Opatovic vyrazit... A vyplatilo se.

Lukáš Frydrych

Sobotní seminář splnil naše očekávání. Oceňuji věcnost, srozumitelnost a hlavně spoustu konkrétních příkladů. Hlavně povídání Daniela Přibyla bylo pro náš souborový život velmi přínosné. Ve stejném duchu budeme rády znovu naslouchat. Díky, těším se příště.

Iva Charvátová

Pro nás to bylo hodně přínosné, zejména teď, když jsme právě ve fázi hledání hry. Dozvěděli jsme se, na

co všechno si dát pozor a co všechno podléhá autorským poplatkům, případně kde hledat text bez poplatku. Dostali jsme pár tipů na to, co hrát a spoustu praktických rad ohledně divadelních prostředků, dramaturgie, jak je důležité dodržovat pravidla žánrů atd. Pánové lektori byli skvělí, vstřícní, všechno nám pěkně srozumitelně vysvětlili. Díky Vám za skvělý seminář.

Ahoj Naďo, jsme moc rádi, že se to konalo. Bylo to moc zajímavé. A bylo fajn, že tam říkali svoje své vlastní zkušenosti. To nikde nedohleďš. Moc se mi to líbilo, a kdyby se něco podobného pořádalo, tak bychom určitě jeli.

Lena

Připravujeme...

velmi potřebnou a inspirativní
praktickou dílnu

S PŘEDNESEM A O PŘEDNESU,

kteřá je přípravou na krajské kolo
přehlídky uměleckého přednesu
Wolkrův Prostějov.

Lektorkou bude opět **MgA. Jana Machalíková**, *recitátorka, vedoucí studia uměleckého přednesu, organizátorka recitačních přehlídek, vedoucí dětských divadelních souborů, trenérka improvizace, improvizátorka, členka divadla ve výchově SPO-LUPOSPOLU, pedagog PedF UK a KVD DAMU.*

Půjde o praktickou lekci, budeme se zabývat výběrem a vhodností textu, jeho rozбором, tématem, výběrem výrazových prostředků, výstavbou interpretace...ale i prací s interpretem

Účastníci si přinesou svůj text k práci na přednesu, na kterém chtějí pracovat.

Můžete se také přihlásit jako pozorovatel bez textu, pro inspiraci a nové poznatky nebo prostě jen pro setkání...

Termín: 7. ledna 2017

Krajské kolo WP: 17. března 2017.

Přihlášky: jarka.holasova@seznam.cz

ČERVENÝ KOSTELEČ 2017 16. – 19. února

Pro ročník 2017 rada Volného sdružení východočeských divadelníků schválila zařazení celkem 12 přestavení. Návrh programu je připraven, není však zatím potvrzen a může dojít ke změně.

Náchodská divadelní scéna z.s. Náchod

Jan Beran: **JŮLINKA A KOUZELNÉ RAČÍ KLEPETO**

Režie: Petr Dudáček

Divadelní soubor KD Holice

Bengt Ahlfors:

POSLEDNÍ DOUTNÍK

Režie: Jitka Juračková

DS Vrchlický Jaroměř

bratři Mrštíkové: **ROK NA VSI**

Režie: Jan Sklenář

DS NA TAHU Červený Kostelec

Lillian Hellmanová:

HODINA DĚTÍ

Režie: Jana Jančíková

DS NA TAHU Červený Kostelec

Jiří Hubač:

STARÁ DOBRÁ KAPELA

Režie: Jan Brož

Náchodská divadelní scéna, z.s.

Náchod

Alejandro Casona:

TŘETÍ SLOVO

Režie: Ludmila Šmídová

DS Jirásek, Týniště nad Orlicí

Vladimír Renčín:

NEJKRÁSNEJŠÍ VÁLKA

Režie: Jan Bohatý, Jindřich Bartoš

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

Kateřina Tučková, Dodo Gombár:

ŽITKOVSKÉ BOHYNĚ

Režie: Josef Jan Kopecký

DS Maska při TJ Sokol

Česká Skalice

Jan Váchal: **MADAM COLOMBOVÁ ZASAHOJE**

Režie: Eva Schwarzová

DS Eduarda Vojana Brněnec

Eric-Emmanuel Schmitt:

MANŽELSKÉ VRAŽDĚNÍ

Režie: Milada Pavlasová,

Monika Světníková

DS VICENA Ústí nad Orlicí

Václav Stroupežnický:

NAŠI FURIANTI

Režie: Lenka Janyšová

Divadlo Exil Pardubice

Wolfgang Kohlhaase,

Rita Zimmerová:

RYBA VE ČTYŘECH

Režie: Lucie Křivčiková

Přijďte si užít divadla a potěšit se přátelskou atmosférou a pohostinností místních pořadatelů.

Nada Eflerová, nová principálka DS NA TAHU Červený Kostelec
s kolegyní Marcelou Nejmanovou, foto Ivo Mičkal

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

ZPRAVODAJSTVÍ Z POSTUPOVÝCH PŘEHLÍDEK SPŘÁTELENÝCH POŘADATELŮ VE VÝCHODOČESKÉM REGIONU

SOBOTKA PO ŠEDESÁTÉ

Červenec 2016 - tentokrát Šrámkova Sobotka jubilejní, šedesátá. Spočetla jsem si, že já jsem na ní byla třináctkrát. Řadím se k posedlým Sobotkou. Poprvé to bylo v roce 1962, s recitačním studiem Šrámkova domu, s jeho jičínskou pobočkou. Účastnili jsme se seminářů, kde literaturu přednášela např. paní prof. Marie Hejnová, známá sobotecká osobnost, lektorkou kultury řeči a přednesu byla pražská herečka Eva Seemanová. Vystupovali jsme na tzv. Poetických odpoledních pod Humprechtem nebo v proslulé Spořitelně. Pak jsem se na Sobotku vrátila po šestadvaceti letech už jako účastnice exkurzně-vzdělávací základny pro učitele češtiny. Nebyl to můj obor, studovala jsem výtvarnou výchovu a ruštinu, byl to koníček, který mě drží dodneška.

Ale vraťme se k Sobotce letošní, té šedesáté. Program jako obvykle nabíť, znáte ho jistě z internetu. Co mě zaujalo nejvíc? Např. Plzeňské hudebně-poetické seskupení s Ferlinghettiho poezií, divadlo Geisslers Hofcomedianen s Valdštejnem, hororový film Polednice a Aňa Geislerová, autorské čtení Ivana Motejla, četba z Orientu s Hanou

Maciuchovou, přednáška docenta Jiřího Brabce Glossy k poezii Šrámka, Seiferta, Blatného, přednáška paní docentky Lederbuchové na soboteckém hřbitově...

Co mně pohltilo? Účast v dílně charismatické režisérky paní Hany Kofránkové. A to jsem si chtěla letošní Sobotku užít v poklidu a pohodě. Kdepak, zase jsem sledovala úžasné režijní působení Hanky, práci s textem i s námi. Zase jsem pracovala v dílně babiček, jak se jí na Sobotce říká. Hana nám letos nabídla dokumentární knihu N. Tolokonnikovové *Jak udělat revoluci*, naše inscenace měla název *Vzbouřené čiči*. Přijel i její překladatel Milan Dvořák a písněmi Vysockého a dalších korunoval naše vystoupení. Sám se doprovázel na kytaru. Taktéž Zdeněk Šlupka Svěrák se svou studentskou dílnou obohatil program působivým církevním zpěvem. Dokonce i velmi kritický Splav, sobotecký pravidelný lehce avantgardní věstník, ohodnotil naše vystoupení kladně.

Říkám si, jestlipak si ještě někdy zazpívám s posedlými soboteckou hymnu o krásném zámku nedaleko Jičína. Možná, snad, nevím.

Milena Janečková

LÉTO KULTURY PRO DĚTI ZE ZEMÍ VISEGRÁDSKÉ ČTYŘKY

Do Kuksu letos opět zavítali komedianti a pedagogové z celé Evropy. Závěrečná část středoevropského turné proběhla od pondělí 22. 8. do středy 24. 8. v prostorách Hospitalu Kuks. Sérii tvořivých dílen pro děti s divadlem, hudbou a loutkami vedl mezinárodní tým umělců ze sdružení Flying Freedom Festival (FFF) ve spolupráci se ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři.

Spolupráce tvořila závěrečnou část projektu *Léto kultury pro děti ze zemí V4* v jehož průběhu skupina umělců z České republiky, Francie, Jordánska, Maďarska, Palestiny, Polska, Portugalska, Rumunska a Slovenska vedla dílny a hrála představení pro děti v Rumunsku, Maďarsku, Slovensku a Polsku. Cílem projektu je umožnit dětem a mládeži kontakt se zahraničními umělci a nabídnout zajímavý program na léto. Projekt probíhal od 20. 7. do 24. 8. 2016 a byl financován Visegrádským fondem a partnery projektu. Členové skupiny FFF nebyli v Kuksu poprvé, v uplynulých letech se opakovaně účastnili festivalu Theatrum Kuks s pro-

jektem Truffattori – v lesíku pod Hospitálem otevřeli vesnici komediantů a v průběhu festivalu uspořádali průvod, kabaretní vystoupení, představení, jam session a aktivity pro děti. Stejným způsobem se účastnili i letošního ročníku. Festivalu Theatrum Kuks se tradičně účastnili také žáci a studenti literárně dramatického oboru ze ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři. V uplynulých letech se do programu festivalu zapojili průvody a inscenace v nichž používali také loutky a masky. Spolupráce mezi ZUŠ F. A. Šporka a členy FFF již v minulosti několikrát proběhla, projekt *Léto kultury pro děti ze země V4* je příležitostí k jejímu prohloubení a rozvíjení.

Ján Polák

<http://www.flyingfreedomfestival.com/>

JAK JSME ZAČALI ŠKOLNÍ ROK UŽ 22. SRPNA

Z dílen pro své žáky literárně dramatického oboru mám obrovskou radost. Všichni lektori používají stejnou metodu jako já, metodu dramatické hry. Pro nezasevěné: nejprve je třeba vytvořit fungující skupinu, která „na sebe slyší“, vzájemně se respektuje, důvěřuje si, zkrátka táhne za jeden konec a společným směrem.

Jarka Holasová

A JAKÉ TO BYLO?

Den první - v pondělí 22. srpna jsme se vydali vlakem na cestu z Jaroměře na Kuks, kterou jsme opakovali další dva dny – tři dny jsme pobýli v Kuksu na workshopu, který se sem dostal díky skupině Flying Freedom Festival. Je to neskutečně milá, veselá a úžasná skupina devíti nadšených profesionálních herců, kteří cestují po Evropě a pořádají workshopy a představení. Sešli jsme se v devět hodin, vyklidili výtvarnu nad Maštálí a začali se seznamovat. Urputně jsme se snažili zapojit svou angličtinu, naštěstí Janko, původem Slovák, komunikaci jistil stručným překladem. První den jsme si užívali, hráli hry, cvičili si důvěru v sebe, v partnera, ve skupinu. K obědu bylo, co si kdo přivezl a ohřál, zmrzlina na druhém břehu. Odpoledne jsme se víc věnovali hudbě s Michalem: všichni jsme si lehli na záda, zavřeli oči, v hlavě vytvořili melodii a čekali, než na nás sáhne Michal, který nás dejme tomu dirigoval či DJ-oval. Po jeho dotyku jsme se rozezněli svým zvukem, který jsme si vymysleli a opakovali dokolečka. Vznikala z toho krásná melodie, v níž jsme se krásně uvolnili. A bylo to prostě moc prima. Skončili jsme v 17 hodin a vydali se na vlak do Jaroměře, unavení, ale natěšení na zítřka.

Bára Maksymovová

Den druhý - ráno jsme jako každý den probírali, co bychom chtěli dělat, a

dohodli se, že dopoledne budeme pracovat s maskami, potom se chvíli věnujeme hudbě a k večeru s námi Husan a Réka udělají něco z papíru. Maia vytáhla kožené masky z kufříku a řekla několik pravidel, která bychom měli dodržovat, když si budeme chtít nasadit masku. Herec má mít s maskou osobní vztah, jakmile máme masku, jsme v roli... Když jsme si vyslechli pravidla a systém členění masek do skupin v komedii dell'arte, každý si jednu vybral, nasadil a začali jsme v roli objevovat prostor. Vytvářeli jsme si charakteristický styl chůze, aby pohyby postav mohly vyniknout, pustili jsme se do hereckého cvičení, např. zkusit v masce roli a vzít předmět od jiné postavy. Po pauze přišel Michal, abychom si vyzkoušeli hudbu a divadlo dohromady. Měli jsme si přivést hudební nástroje, na které umíme hrát, skupinka bez nástrojů byli herci. Vždy se vybrali dva, kteří měli ztvárnit zadanou situaci, každému byl přidělen nástroj, na jehož zvuk se mohl hýbat... Nakonec jsme s Husanem a Rékou pracovali s papírem a objekty. Nejdřív se z lidí staly věci, z papíru živé objekty hrad, motýl, pták. V zadaném cvičení jsme se měli zaměřit buď na papír a jeho zvuk, nebo na papír a jeho flexibilitu. Z hada se najednou může stát motýl! Poslední aktivita proběhla při sezení v kruhu, dali jsme si *Drum Circle* s papírem - bubnový kruh. A od Janka dostali domácí úkol, vymyslet, co bychom rádi další den při veřejné prezentaci práce ukázali.

Hana Hrušková

Den třetí - protažení a probuzení měla na starost Réka z Rumunska, potom následovaly různé hry. Po krátké pauze přišlo velké děkování. Lektori stáli v řadě a my v zástupu, jeden po druhém jsme každému z nich poděkovali a potřásli rukou nebo se s ním objali. Nakonec jsme jim předali čokolády a Jarčin domácí dárek a pak se pustili zase do práce. Předchozí večer nás lektori zaskočili domácím úkolem a my je dnes překvapili zpracováním úkolu. Polovina chtěla pracovat s maskami, ostatní s papírem. Také jsme se domluvili, že na začátek a závěr prezentace ukážeme hudební dílnu s Mi-

chalem a hned jsme si to vyzkoušeli. Rozdělili jsme se do tří skupin a začali pracovat na výstupech podle výběru. Každá skupina měla své režiséry, kteří jim s tvořením pomáhali. Pracovali jsme intenzivně až do obědové pauzy, při které jsme také připravili židle a světla v divadle Maštal. Na odpolední práci jednotlivých skupin se chodili dívat i jiní lektoři, každý trochu pomohl nebo poradil. Při závěrečných zkouškách se pracující s papírem dostali do potíží – došel papír. Zachránila nás Jarka, s jedním z lektorů (vůbec neuměl česky) jeli do Jaroměře a přivezli ze ZUŠky další roli. Pak byl čas na poslední generální zkoušku, při které jsme poprvé viděli práci ostatních skupin. Závěrečnou prezentaci jsme začali vleže, Michal se nás dotýkal a my zvučeli, zněli a do dalšího dotyku opakovali. Vznikla tak velká změť zvuků a melodií, které se navzájem doplňovaly. Ohromně nás to bavilo. Skupina, která pracovala s maskami, zahrála trochu upravenou *Červenou karkulku* a na řadu přišel papír. Jednou se hrálo o koulování a přeměnách a podruhé s klarinetem a trubkou o fantazii a přeměnách a zvířatech. Nakonec jsme udělali Drum Circle neboli bubenický kroužek. Každý z nás měl nějaký menší bicí nástroj, na který hrál podle Michalova dirigování. Tak jsme divákům (také rodičům) předvedli, co jsme celé ty tři dny dělali. Trochu hudby, trochu divadla a trochu loutek. Doufám, že si to užili stejně jako my. A taky doufám, že se s lektory brzy uvidíme na nějaké podobné akci, protože to bylo opravdu úžasné. Tak ještě jednou díky.

Alžběta Skořepová

SLOVINSKÁ MISE

Je pondělí 26. září 2016, 7 hodin. Usedám do auta, navigace ukazuje sedm hodin jízdy. Cíl je jediný: Slovinsko, Rožná Dolina u Celje (střed Slovinska). Cesta probíhá bez problému, v cca 15. 00 se setkávám s Darjou Grdinou. V rámci své agentury Gallus

Jiří Polehňa se svými pimprlaty

mi zprostředkovala čtyři vystoupení v Celje a velice zajímavý doprovodný program.

Hned na druhý den, 27. 9. 2016, hrají dvě představení v nové a moderní škole. Darja průběžně překládá do slovinštiny. Ptáme se dětí, jestli vědí, kde je Česko. Překvapivě to věděly všechny a asi polovina u nás už byla. 28. 9. 2016 dopoledne jsem na návštěvě zbytků kláštera v dolině Jana Křtitele a na obědě ve vinařství, jídlo skvělé i víno... V podvečer hrají v Antikvariátu a potom je beseda s diváky, velice příjemné. 29. 09. 2016 ráno odjíždím do Lublaně, kde Darja domluvila prohlídku profesionálního loutkového divadla a návštěvu Muzea loutek na Lublaňském hradě. Průvodkyní je nám sympatická Tjáša Tomašič. V pátek 30. 9. 2016 mám pokec s Darjovým souborem nad nově připravovanou inscenací a pak už trávíme čas při víně a domácích koláčích. V neděli 1. 10. 2016 ráno musím vše zapakovat. V 10 hodin mám představení ve výtvarném ateliéru. Od majitelky Damiány dostávám na cestu tři loupáky. A návrat do vlasti. Sto kilometrů před Vídní se dostaví krize, hodinu spím na parkovišti. Ve 20 hodin vylézám v Hradci Králové z auta u nás za barákem. Mise splněna.

Jiří Polehňa

O MEZIMĚSTSKÉM DIVADLE S JANEM KAŠPAREM

V Meziměstí blízko polských hranic v okrese Náchod žije dva a půl tisíce obyvatel. Městečko se může pyšnit nejen aktivním divadelním spolkem, ale i divadelním festivalem. Letos se konal už 53. ročník. Připravují ho místní divadelníci v čele s principálem Janem Kašparem – jak hledáte inscenace do programu?

Kritérií je několik. Některé soubory dobře známe a víme, co od nich můžeme čekat. Funguje i reciprocita. Někdo přijede hrát k nám a pak my zase jedeme k nim, na přehlídkách si říkám: ha, když se to porotě nelíbí, tak by se to mohlo líbit lidem. Svou roli hraje také finanční rozpočet, je dostupnější pozvat soubor padesát kilometrů vzdálený, než z druhého konce republiky.

Kdo už na Meziměstských divadelních hrách účinkoval, ocenil početnou diváčkou základnu. V hledišti vždy sedí minimálně stovka diváků, jak to děláte?

Když přijde méně než 120 lidí, jsem zklamaný. Je sice pravda, že jsme malé město, ale je tu hlad po kultuře, protože se tu jinak prakticky nic neděje. A místní ochotníci jsou aktivní, a obyvatelé Meziměstí jsou zvyklí chodit i na přespolní amatéry.

Je nutné, aby festivalový program stál na komediích?

Ano, to je. Jakmile si lidé přečtou, že se jedná o drama, klesne divácká účast o padesát procent. Přesto, že to třeba je paradoxně nejkvalitnější kus na festivalovém programu. I náš soubor se zaměřuje na veselohry, na náročnější dramaturgiu si netroufáme. A jak už bylo řečeno, komedie víc táhnou. Na letošním Krakonošově divadelním podzimu ve Vysokém nad Jizerou náš soubor uvedl komedii Michaela Cooneyho *Habadůra*. Náš soubor má momentálně šestnáct členů. Základ tvoří desetičlenné zdravé jádro a zbytek přijde, zahraje si a odejde. Mnozí velmi rychle zjistí, že nejtěžší není vylézt na jeviště, ale že je to náročný koníček, který spolkne spoustu času.

Sídlíte v poněkud netradičním prostředí?

Pokud se za námi nebo na Meziměstské divadelní hře vydáte, je téměř stylové přijet vlakem. Zdejší rozlehlá staniční budova je technickou památkou. Najdete tu kromě výdejny jízdenek, úschovny zavazadel a dalších samozřejmostí také tělocvičnu, restauraci nebo stálou železniční expozici. A co je nejdůležitější – je tu také náš divadelní sál, který je svým umístěním uvnitř nádražní budovy v Evropě ojedinělý.

Kateřina Prouzová

CO SE HRÁLO NA 53. MEZIMĚSTSKÝCH DIVADELNÍCH HRÁCH

29. 10. **DS Maska při TJ Sokol Č. Skalice**
O malé hastrmance (Jiří Teper)
5. 11. **DS Vicena Ústí nad Orlicí**
V rytmu tanga (Isabelle de Toledo)
12. 11. **DS Divadlo Broumov**
Když ty, tak já taky (Marc Camoletti)
19. 11. **Divadlo Exil Pardubice**
Perfect Days (Liz Lochhead)
26. 11. **DS Jirásek Nový Bydžov**
Allelujá, svatá Nituš!
(F. Hervé, H. Meilhac a A. Milhaud)

Divadelní sál v Meziměstí je svým umístěním uvnitř nádražní budovy ojedinělý

SETKÁNÍ V NECHANICÍCH

Již po čtvrté se napřesrok od září do března jednou za měsíc uskuteční v Kulturním domě v Nechanicích **Přehlídka divadelních spolků z Východních Čech**, kterou pořádá město Nechanice ve spolupráci s Nechanickým Ochotnickým Spolkem NOS. Letos se výběr představení povedl, v září přehlídku zahájil Divadelní soubor Q10 z Hradce Králové hrou *Mnoho povyku pro nic*, miletínský soubor Erben potěšil v říjnu představením *Gulliverovy cesty*, v listopadu diváky pobavila komedie *Habadůra* divadelního souboru J. K. Tyl Meziměstí.

Rok 2017 začneme v lednu pohádkově – TJ Sokol Roprachtice uvede hned dvě, *Splněný sen* a *Lakomou Barku*. Když se řekne *Koule*, každý Východočech si určitě představí paní Tomicovou ve stejnojmenné inscenaci Klicperova divadla, u nás ji uvede soubor Temno z Týniště nad Orlicí. Všichni jste srdečně zváni, protože ani my, NOSáci, nebudeme chybět. Závěr bude náš. Nejtěžší bylo vybrat hru, kterou bychom překvapili. Váhali jsme u dvou titulů, a nakonec se rozhodli pro známou komedii *Postel pro anděla*. Doufáme, že se dílo podaří a že 11. a 12. března rozesmějeme náš kulturní dům.

Jako správní ochotníci nejen zkoušíme, ale účastníme se také různých akcí pořádaných naším městem. Třeba Masopustu nebo Pasování malých čtenářů ve Štolbově knihovně. A dopřáli jsme si také malé soustředění a navštívili nedaleký pivovar ve Mžanech. Samozřejmě ještě hrajeme komedii *Drcla loktem vo kredenc*, rádi jsme ji hráli v Lovčicích, kde se cítíme jako doma, a kde se o nás kolegové ochotníci starají s péčí nevidanou.

Druhý víkend v září jsme jeli svou úplně první „šňůru“ – v pátek jsme si zahráli venku na hřišti v Boharyni. Kromě stovky diváků se přišla podívat i rodina sršňů. I jim se zřejmě představení líbilo, některé z herců si prohlíželi hod-

Z komedie *Drcla loktem vo kredenc*, na snímku Zdeněk Zemánek, Kateřina Nováková a Eva Lukášová

*** KLICPERŮV CHLUMEC PO DEVĚTAŠEDESÁTÉ

Říjen je v Chlumci tradičně měsícem Klicperovým. Letošní 69. ročník přehlídky, věnované amatérskému divadlu a památce tohoto klasika české veselelohry, je o něco slavnostnější. A začínal také netradičně, poněkud dříve. Koncem září jsme totiž oslavili desáté výročí otevření Klicperova domu. Oslavy byly odstartovány slavnostním večerem, na kterém se sešli mnozí z těch, kdo tento projekt připravovali a poté realizovali nebo sponzorovali, s těmi, kdo se po uplynulých deset let v potu tváře starali o to, aby byl naplněn programem, který umí diváky zaujmout. Během týdne oslav se v divadle vystřídaly nejrůznější aktivity pro děti i dospělé. K vidění byly například výstupy loutkoherecké skupiny „dorostenců“, vedené Romanou Hlubučkovou, která pod „klicperáckými křídly“ našla záze-
mí po absolvování ZUŠ. Součástí jejich programu byla i dílnička pro nejmenší, kde si děti mohly pohrát, a z papíru vyrobit, co jim jen fantazie dovolila. Proběhl zde také „Den filmu“, v němž se do kina dostal každý divák zdarma, protože se promítalo od kuropění do pozdního večera. Uskutečnil se již zmíněný

ně z blízka, a vydrželi celou hru až do děkovačky. V sobotu jsme byli pozváni do Country clubu Lucie na Novém Hradci, kde nás nadchlo uspořádání hlediště. A v neděli? To jsme měli reprízu doma. Musíme se pochlubit - kromě jiných milých diváků naše pozvání přijal i mladý velmi úspěšný klavírista Matyáš Novák, kterého nechaničtí dobře znají z dobročinných koncertů. Komedii *Drcla loktem vo kredenc* jsme letos naposledy hráli 22. října ve Smiřicích.

Za NOS – Nechanický Ochotnický
Spolek Ilona a Zuzana

po laně. Velký zájem byl i o dílnu líčení. Na své si přišli dospělí i děti. V závěru nikdo nedovedl říci, zda ho více bavilo představení *Lakomá Barka, Romeo a Julie*, nebo snad *Bláznovy zápisky* či některé jiné. Jednotlivá představení, dílny, koncerty i celková atmosféra festivalu byly pro všechny příjemným a nezapomenutelným zážitkem, za který si organizátoři i účinkující zaslouží velký dík.

Iveta Vališková

*** DĚTENICKÉ DIVADLOVÁNÍ 2016

O víkendu 23. - 25. 9. 2016 se v Dětenicích na Jičínsku uskutečnil 5. ročník divadelního festivalu Dětenické divadlovení – tentokrát na téma: „Z PŘEDSTAVENÍ DO PŘEDSTAVENÍ“. Sjelo se zde 14 souborů z celé České republiky. Diváci mohli navštívit 15 představení a poslechnout si dva hudební koncerty. V sobotu dopoledne si navíc mohli návštěvníci v divadelních dílnách vyrábět masky nebo loutky, učit se žonglovat, nebo chodit na chůdách nebo

Petr Kruliš a Pavlína Strnková v hlavních rolích operety *Alleluja, svatá Nituš!*
DS Jirásek Nový Bydžov, foto Ivo Mičkal

slavnostní večer, věnovaný setkávání, vzpomínání i bilancování. O tom, že se jednalo o setkání vpravdě přátelské, svědčí fakt, že se hosté rozcházelí hluboko po půlnoci a ještě po cestě domů si měli o čem povídat. Pověstnou třešničkou na dortu pro oslavence pak byl koncert kapely „Kumpanovi muzikanti“. Diváci je vyprovázeli potleskem ve stoje a musím přiznat, že svými výkony opravdu nadchli a nezůstali nic dlužni pověsti, která je předcházela.

A pak už začal tradičním rituálem **Klicperův Chlumec**. Toho letošního se v hlavní soutěži účastní pět souborů:

- **DS Jirásek Nový Bydžov**
Florimond Hervé / Henri Meilhac a Albert Millaud:
Alleluja, svatá Nituš!
- **DS J. K. Tyl Meziměstí**
Michael Cooney: *Habaďůra*
- **DS Vrchlický Jaroměř**
Nikolaj Vasiljevič Gogol: *Ženitba*
- **DS Vicena Ústí nad Orlicí** - Jan Váchal: *Madam Colombová zasahuje, aneb Kam zmizel ten diamant?*
- **DS Klicpera Chlumec n/Cidlinou**
Alan Ayckbourn: *Postelová fraška*

Kromě hlavní soutěže ale probíhají i další akce, například - **Loutkobraní**, tradiční setkání loutkářů, na němž se představí krom „Klicperáků“ i žáci chlumecké ZUŠ a hosté z blízka i daleka (třeba z Plzně).

V době, kdy píšu tyhle řádky, je soutěž v plném proudu. Je opět hojně navštěvovaná diváky a počet odevzdávaných hlasů v divácké soutěži dává tušit, že vítězství bude i tentokrát velmi těsné.

Až tohle číslo vyjde, bude už po všem. Jinak bych vás samozřejmě rád pozval, abyste se přijeli podívat a potěšit pohledem na to, jak je to pěkné, když se to umí...

Ale o výsledky určitě nepřijdete, jak to všechno dopadne, dám určitě vědět!

Ted' už jen v rychlosti popřeji všem, kdo ještě budou hrát, to tradiční a nenápadité - „Zlomte vaz“ a běžím se věnovat věcem organizačním.

A když budete někdy mít chuť jít „s kůží na trh“, dejte vědět. Přijedeme se na vás podívat. Soutěžit se totiž

bude i příští rok. A bude to kulaté výročí!

Jaroslav Málek

VÝSLEDKY 69. ROČNÍKU KLICPEROVA CHLUMCE

Cena Antonína Lauterbacha:

DS Vrchlický Jaroměř
za inscenaci hry *Ženitba*

Divácké hlasování:

1. místo **DS Jirásek Nový Bydžov**
Alleluja, svatá Nituš!
2. místo **DS J. K. Tyl Meziměstí**
Habaďůra
3. místo **DS Klicpera Chlumec n/Cidlinou**
Postelová fraška

Nejlepší ženský herecký výkon

- Pavlína Strnková za roli Denisy Flavigni/ Mamzell Nitouche
v inscenci *Alleluja, svatá Nituš!*

Nejlepší mužský herecký výkon

- Josef Horáček za roli vládního rady Podkolatova v inscenci *Ženitba*

Herecké výkony v jednotlivých inscenacích:

Alleluja svatá Nituš

(DS Jirásek Nový Bydžov)
Kruliš Petr - za roli Fernanda de Champlatreux
Tláškal Václav - za roli Celestina alias Floridora

Habaďůra

(DS J.K.Tyl Meziměstí)
Aleš Kučera - za roli Erica Swana
Jiří Žemlička - za roli Normana Bassetta

Ženitba

(DS Vrchlický Jaroměř)
Eva Urbancová - za roli Agáty
Milan Hrycík - za roli Kočkareva
Ivana Inertová - Kostýmy

Madam Colombová zasahuje

(DS Vicena Ústí nad Orlicí)
Petr Tomášek - Lord Ham-milk-ton
Vlastimil Drda - Komorník James
Dagmar Tomášková - Medvídek

Postelová fraška

(DS Klicpera Chlumec)
Pavel Petrovický - Nick
Soňa Fírbacherová - Nina

Josef Vavřina a Eliška Tlapáková v inscenaci Závěsného divadla *Deset malých černoušků*, foto Martin Žantovský

ZÁVĚSNÉ NAPĚTÍ NA JIČÍNSKÉM VĚŽNÍM JEVIŠTI

Světově nejznámější anglická autorka kriminálních a detektivních románů Agatha Christie vnesla svým *Neočekávaným hostem* (premiéra Závěsného divadla v roce 2013) na divadelní scénu v mezizpátře Valdické brány v Jičíně neodolatelné nutkání k dalšímu divadelnímu zločinu. Režisér Jiří Wilda a celý herecký ansámbl Závěsného divadla se shodli, že tísnivou věžní atmosféru, která s detektivkami slavné autorky ladí, chtějí opětovně zažít a zprostředkovat ji divákům. Bylo také třeba zaměstnat všechny stávající herce, což je v případě malé věžní scény režisérův zlý sen. Přes všechna příkoří a časová traumata se deset akterů hry *Deset malých černoušků* na pódium na začátku hry samozřejmě vešlo, a pak, v kontextu s říkankou o černoušcích a k velké režisérově úlevě, se postupně ukládalo k věčnému spánku. V detektivce vystoupili Eliška Tlapáková jako Věra Claythornová, Josef Vavřina (Filip Lombard), Vladimír Šoltys (William Blore), Theodor Petryšín (Generál Mackenzie), Vladka Wildová (Emily Brentová), Josef Novotný (Lawrence Wargrave), Jiří Machula (Dr. Armstrong), Jiří Wilda (Anthony Marston), Josef Horáček (Rogers) a roli jeho ženy Ester Rogersové si zahrála Jiřina Holá. Premiéra a reprízy

se v druhé polovině července v rámci tradičního festivalu *Mezi patry* nakonec těšily velké přízni diváků. Aby ne, když se do hlediště vešlo jen kolem čtyř desítek lidí...

Přípravy na festival ve věži i na jeho další program letos provázely nevidané peripetie: vrcholící těhotenství hlavní protagonistky, která však splnila slib a dohrála „černoušky“ bez komplikací, zdravotní indispozice mladého herce, kterého nakonec nahradil režisér. Když to vypadalo, že už není čeho se bát, začaly potyčky o další plánovaný festivalový titul *Třicet devět stupňů*, který měl premiéru loni. Letošní očekávané reprízy této hry zablokovala nová překážka, tři členové Závěsného divadla proto urychleně oprášili Gogolovy *Bláznovy zápisky* a festival **Mezi patry 2016 v Jičíně na Valdické bráně** nakonec pak šťastně doklopýtal do svého cíle v závěru prázdnin.

Závěsné divadlo se těší na novou sezónu 2017, ale jen stěží si kdo troufne odhadnout, jaká bude. Nový premiérový titul - to je zatím velké tajemství.

(vaw)

Z INSCENACE DO INSCENACE AUTOREM JE OCHOS

Divadelní ochotnický spolek OCHOS Smiřice se k uzavření sezóny 2015/2016 dostal se svou desátou reprízou inscenace *Maruša aneb Z ohryzku štrůdl neuděláš*. V souvislosti s touto inscenací lze hovořit o úspěšném roku, soubor navštívil řadu zajímavých míst, festivalů a přehlídek (například Lathife 2015 Lanškroun, Miletínské divadelní jaro 2016, Sítka 2016 Brno, Dětenické divadlování 2016). Při ohlédnutí za pestrou sezónou se snažíme poučit z toho, co jsme zažili, co se nám podařilo, co nikoliv. Setkali jsme se s širokou paletou diváků od divadlem nepolíbených diváků na malé vesnici, přes děti a mládež až po divadelní publikum na půdě Divadelní

Tereza Tomková a režisérka Lucie Prouzová přebírají ocenění z rukou prof. Františka Laurina, předsedy poroty Miletínského divadelního jara, foto Ivo Mičkal

fakulty JAMU. Tolik diváků, různě divadelně znalých, nám umožnilo konfrontaci s různými pohledy a názory na naši práci. A prvotní skepse se překlenula ve víru, že autorské zpracování klasického dramatu bude čímsi typickým pro soubor OCHOS Smiřice. Inscenaci věříme a stojíme si za ní, protože je naše. A diváky nenechává chladnými.

Přesně to je naším cílem i v letošní sezóně. Už jsme se začali věnovat inscenaci nové a po pročítání různých textů vzniká scénář, spíše zápis toho, co se odehrává a vzniká na pravidelných zkouškách. V průběhu minulé sezóny jsme se věnovali jednoduchému východisku: *vztah a žárlivost*. Inspirací renesančním novelistou Matteo Bandellem či Williamem Shakespearem vznikla na zkouškách řada situací, které přinesly zajímavá témata i scénická řešení. Vývoj našeho přemýšlení nad žárlivostí mezi lidmi, nás však od renesančních autorů zavedl ke scénaristům 20. století. Touha po divadelních povídkách o žárlivosti dostala konkrétní rámec.

V letošní sezóně se tak můžeme těšit (alespoň doufáme a věříme) na inscenaci situovanou do „poklidného“ pavlačového domu, kde bydlí samé ženy. V okamžiku kdy se v domě objeví muž, je všechno jinak. Snad brzy Vás pozveme na premiéru inscenace nepoetických povídek o životě jednoho domu, kde nosit sukni neznamena nic.

S předstihem Vás nejprve zveme na

plánovanou lednovou premiéru *Maruši* a na premiéru nové inscenace, o které Vás budeme včas informovat. Prozatím si přejeme pevné nervy a hodně inspirace!

Lucie Prouzová, OCHOS Smiřice

CO NOVÉHO V TŘEBECHOVICÍCH

Konečně jsme se v letošním roce dočkali zahájení rekonstrukce našeho kulturního domu, ve kterém máme zázemí. Tolik let jsme se na to těšili – ale když ta chvíle nastala, dolehlo na nás v plné síle, že není kde zkoušet a hrát. Netrpělivě jsme čekali, až budeme moci chodit alespoň do naší staré klubovny a konečně zase „dělat divadlo“.

Kvůli rekonstrukci se letos tradiční divadelní přehlídka Symposion konala v sále Sokolovny, který pro divadlo není právě nejvhodnější, ale publikum to vzalo na vědomí. Ani o premiéru naši diváci nepřijdou. Podařilo se nám dokončit hru *Král Ubu*, kterou až do otevření rekonstruovaného kulturního domu budeme hrát jako zájezdní představení. Celý soubor Symposion se už moc těší do nových prostor, kde chce „svým divákům“ předvést *Krále Ubu*. A také novou divadelní hru, kterou

chystá právě k jarnímu slavnostnímu otevření třebechovického Kulturního domu.

Symposion

CO NOVÉHO V ÚPICI?

Ve čtvrtek 27. října 2016 se v komorním prostoru Loutkového divadla uskutečnila premiéra mladého uskupení DIVADLA ZA ZRCADLEM – což, jak sami uvádějí, je mladá dílna místního ochotnického spolku. Uvedli vlastní autorskou hru s názvem *Já... Já Ja aneb v pokřiveném zrcadle reality světa sebe nemůžeš najít*.

A že nevíte, co to vlastně je? Nic si z toho nedělejte! My to před pár dny také nevěděli: Lenka Šrejberová (naposledy se představila v roli mladé matky v inscenaci *Konec dětí*) sestavila docela nenápadně uvnitř stálého ochotnického souboru mladou partu, jakousi divadelní dílnu s názvem **Divadlo Za Zrcadlem**. A co o této dílně říkají sami mladí herci?

„Divadelní dílna je pro mě možnost se jednou týdně doslova kreativně vybit a dělat zajímavé věci s ještě zajímavějšími lidmi. Moc nám to pomáhá - i po skončení „představení“.

„Naučila jsem se víc vnímat své tělo, uvolnit se, pozorovat, co se děje v mé hlavě i co se děje kolem mě. Hraní je o prožitku, být tady a teď – soustředěná, přirozená, uvolněná, otevřená.“

„Dost jsem se dozvěděla o hraní a o divadle. Naučila jsem se pracovat s tělem, správně stát. Poznala jsem nové lidi, užila si spoustu legrace. Naučila jsem se vnímat své emoce a všimnout si lidí kolem sebe.“

„Dílně jsem vděčná za to, že můžu konečně dělat divadlo. I ten příběh, který děláme, mě dovedl k zamyšlení nad sebou, kým jsem a kam chci jít. Je to trochu útek od reality do jiného světa.“

A co nám řekli o své hře?

„Hledáme sami sebe, vlastní životní cestu napříč zmateným světem pomocí humoru a karikatury.“

„Humor může vést k zamyšlení nad neduhy naší společnosti a nad tlakem, jaký na nás vytváří.“

„Chceme divákovi nabídnout pohled do vnitřního světa šestnáctileté dívky. Uvědomit si, jak jsme ovlivněni vnějším okolím (médiá, reklama, zdravotní trendy) a zapomínáme zůstat sami sebou, věřit ve své sny a splnit je. Neustále něco hledáme a myslíme si, že nám to vynahradí – technologie!“

Jejich starší kolegové zkoušejí *Prodanou nevěstu*. Mají ještě „pár“ měsíců zkoušení před sebou. Zasedli do školních lavic místní Základní umělecké školy a pilně se věnují výuce zpěvu. Je to výzva pro paní učitelku, stejně jako následně pro režiséra, muzikanty i účinkující. *Prodanka* by svou premiéru měla mít přibližně za rok...

Zdeněk Vylíčil

KONEČNĚ JSEM SE DOČKAL!

K vytvoření divadelního představení může vést řada cest. Od té standardní, úpickými ochotníky zatím výhradně používané, založené na vybraném dramatickém textu a na cestě pod výsostným vedením režiséra, jehož názor je nejpodstatnější. Dojít k jevištnímu tvaru přes různé alternativy, jako je práce s textem s dramaturgickými úpravami, až po cestu, kterou náš soubor nepoužil ještě nikdy, a která nutně nemusí vést ke vzniku představení, totiž udělat divadlo pomocí metod dramatické výchovy a arteterapie. Což vede především k sebevzdělávání, k uvědomělému pozorování okolního společenského dění, k jeho analýze a k zaujetí vlastních postojů vůči některým jevům - i k uvědomění si úlohy sebe sama v tomto prostředí. Divadelní představení v tomto případě může být pouze vedlejší produkt.

Lenka Šrejberová (a celé Divadlo Za Zrcadlem) se vydala touto posledně zmíněnou cestou, ovšem s tím, že vznik představení je podstatným cílem, proč se na tuto krkolomnou cestu vydat.

No, abych ale slezl z výšin teorie a řekl to nějak normálně. Lenka, sama již v oboru poučená, se sešla s partou lidí, kteří byli divadelní tvorbou víceméně nezasaženi. Pod jejím vedením si kromě dramatických cvičení začali hrát a učit se, jak problémy, o které v životě zakopávají, sdělit ostatním, a to ne jenom slovy, ale i mimoslovně. Společně si našli generální téma, pojmenovali podtémata, vytvořili situace a texty. Museli vymyslet začátek (entrée, úvod, předehru) tak, aby divák pochopil, i styl, ve kterém bude představení vedeno. Z textů, které každý jeden napsal, sestavit hlavní zápletku (stať, hlavní téma). A museli najít rozuzlení (konec, katarzi). Je to tak trochu přiblblé poučování, ale připomínám to proto, že ač není pochyb o zásadním Lenčině vlivu, způsob kolektivní tvorby v takovémto případě vyžaduje opravdové zaujetí všech zúčastněných. Jejich chuť se s celým postupem a procesem seznámit, osvojit si ho a poprat se s ním.

Protože tohle všechno členové Di-

Kamila Gottsteinová a Veronika Komůrková
v inscenaci Divadla Za Zrcadlem *Já...Jája*

vadla Za Zrcadlem udělali, prožili si to, popsali si to (což myslím skutečně, ne pouze verbálně), pojmenovali si to, protápali si to a nazkoušeli to, vzniklo půvabné a svěží představení „Já...Jája“. Představení, v jehož zrcadlech se poznáváme, a především jsme ochotni se poznat, protože je k nám přívětivé, byť si z nás dělá legraci.

A já si vážím toho, že je také o něčem! I když téma působení a formování dospívajícího člověka jeho okolím nebylo a není ojedinělé v žádné době, v žádné společnosti, a jistě i v budoucnosti bude v popředí zájmu studentských souborů, jsem rád, že se do toho pustili. A vzhledem k tomu, co jsem v tomto oboru během svého působení již viděl, mohu prohlásit, že i uspěli.

Nechci se vyjadřovat k jednotlivostem, ale na něco přece jenom musím reagovat, na něco, co mě dostalo. Když jsem si totiž v programu přečetl, že jediné správné náboženství je „pastafariánství“, poněkud mě to vyvedlo z míry. Začal jsem se totiž domnívat, že mám díru ve vzdělání, že mě uniklo nějaké významné světové hnutí, že jestli to ve hře hraje nějakou podstatnou roli, tak budu vedle, nebudu tomu rozumět, a celé se mi to rozpadne. A měl jsem pravdu, měl jsem díru ve vzdělání a protagonistům děkuji, že mi ji pomohli zacelit.

No, mně již nezbyvá nic jiného, než Divadlu Za Zrcadlem poděkovat za příjemný večer i za to, že (ač na soubor A. Jirásků nežehráme) konečně jsem se dočkal toho, že někdo v úpickém souboru (a nebudu kecat, když prohlásím, že na Úpice vůbec), překonal zavedená klišé, vydal se jinou cestou a trochu ji také prozkoumal. Prozkoumal.

Pavel Švorčík

JEŠTĚ JEDNA ZPRÁVA Z ÚPICE

Úpický divadelní spolek se od ledna 2016 vrátil k jednomu ze svých dřívějších názvů **Spolek divadelních ochotníků Alois Jirásek**. Také začal vydávat svůj elektronický zpravodaj pod názvem Úpické divadlo. V úvodníku pilotního čísla se píše:

Domluvili jsme se na vydávání jakéhosi divadelního zpravodaje – o našich premiérách i dovážených inscenacích, o aktualitách našeho spolkového života i drbech z Bohémy. Takže – začínáme! Název není definitivní, grafika není definitivní, logo není definitivní, redakční rada není definitivní, nic není definitivní. Je nás na to ale dost, abychom během tří čtyř vydání spoustu věcí domysleli. Víme, o čem chceme psát, a víme pro koho! Pro naše věrné i nové diváky (doutáme, že je získáme), pro město a okolí – a také pro sebe! To může být kronika! Naše úzká spolupráce s MKS Úpice se tedy rozrůstá o tento zpravodaj, který by měl být jakousi přílohou webu MKSÚ i našeho webu divadelního – jen jeho cesta ke čtenářům by měla být co nejkratší a nejrovnější... Dnešním dnem začínáme sbírat e-mailové adresy všech lidiček z Úpice a okolí, kterým divadlo není úplně lhostejné. A těšíme se i na vaše dopisy, návrhy a příspěvky!

Podepsán je Mirek H. a bližší informace najdete na <http://www.divadloupice.cz/>

DIVADLO V BRNĚNCI ŽIJE, BRNĚNEC ŽIJE DIVADLEM

Podzim letošního roku je pro Divadelní soubor Eduarda Vojana Brněnec podzimem premiér. Po třech letech, kdy soubor uvedl pouze dvě premiéry scénických čtení, se diváci dočkali premiéry „klasického“ divadla. A to hned dvakrát.

Soubor nazkoušel komorní hru E.-E. Schmitta **Manželské vraždění**. Hra bývá označována jako hořká komedie. Mnohem příznačnější by však bylo zařazení této inscenace do žánru detektivky s prvky psychologického dramatu a komedie. Představení, ve kterém hrají pouze dva herci, má spád, vtáhne diváky do děje a nenechá vydechnout. Ač je hra divácky náročnější,

byla překvapivě přijata s nadšením, diváci se cítili zasaženi a odcházeli domů s pocitem hlubokého vnitřního zážitku. A přesně pro tohle byla tato hra vybrána.

Druhou premiérou podzimu byla „celosouborová“ pohádka **Skřítkosnění**. Scénář vznikl uvnitř souboru podle předlohy knihy Markéty Vydrové *Můj skřítek Šalvěj*, hudbu k představení složil manžel spisovatelky, Daniel Vydra. Na prknech se vystřídá téměř 20 herců ve třech generacích, pohádka je založena na půvabných kostýmech, písničkách a je doplněna projekcí ilustrací autorky. Pro brněnský soubor je tato hra zlomovou v několika ohledech. Po několika desítkách let je výběr hry a režie pouze v rukou členů souboru. Scénář byl vůbec poprvé napsán podle knihy. Po dvaceti letech byla zařazena k nastudování pohádka. V představení hrají a zpívají tři herecké generace. Ale především - zase se po několika letech podařilo dát dohromady něco, u čeho je celý soubor, sdílí společný cíl a soubor šlape opravdu jako soubor. U zrodu tohoto „teambuildingového“ projektu stály členky souboru, Magda Dvořáková a Marcela Švecová, které se náhodně potkaly s paní spisovatelkou, slovo dalo slovo a za rok a půl bylo představení na světě. S napětím očekávaná premiéra měla obrovský úspěch. Bylo zcela vyprodáno a dětský smích, dospělý smích, potlesk a závěrečné broukání refrénu diváky bylo zcela jistě velkým zadostiučiněním pro všechny. Premiéry se zúčastnili i sami autoři, manželé Vydrovi, kterým dojetí bralo slova. V noci po příjezdu domů napsala autorka knihy, Markéta Vydrová, na svůj Facebook: „Dnes se odehrálo něco, co mé srdce neskutečně oblažilo. To, co jsem viděla, naprosto předčilo všechny má představy a to ve všech směrech. Byli veselí, radostní, humorní, srdeční, plní fantazie a po-trhlostí, přemýšliví i blázniví, byli prostě takoví, že Skřítkovi a Markétce vdechli skutečný život, obecenstvo rozplakali i rozesmáli, vyprodaný sál jim neustále tleskal a každou chvíli se rozburácel výbuchy smíchu. (A navíc ještě měli i dokonalé hrozně vtipné kostýmy.) Je překvapivé, jak když knížka ožije na

divadle, získá to všechno úplně nový rozměr. Já jsem až zaskočená silou těch emocí, které to ve mně vyvolalo. To oni všichni společně to tak dokonale oživil, že mi z toho zůstává rozum stát a jen v němém úžasu obdivuji, co dokázali, jakou nádhernou práci odvedli. Děkuji tedy všem.“

Noc divadel (19. listopadu) tedy v Brněnci přinesla zával pozitivní energie, ale především naději a optimismus. Divadlo v Brněnci je ve skvělé formě! Na repertoáru má dvě staré hry, dvě nové, soubor je spojený, má několik nových mladých tváří, které se zapracovávají, diváky, kteří podporují soubor ve všem, co dělá, organizační jistotu a zázemí ve zřizovateli, kterým je Obec Brněnec. A hlavně, hodně lidí, kteří věnují čas tomu všemu, kteří uzpůsobují svoje pracovní i soukromé životy, aby vzniklo divadlo. Během jednoho večera soubor sám odehrál tři představení, která jsou aktuálně v repertoáru. Pohádku, komedii a detektivku. Plné jeviště, plné hlediště – co víc si přát! Jsme pyšní, jak moc se divadlu v Brněnci daří. Přijďte se přesvědčit!

Kristýna Pavlasová

CO CHYSTÁ VRCHLABSKÝ VLASTÍK?

Benefičním představením mrazivé komedie *Synové Velké Metalice* o událostech na Zlatém návrší v březnu 1913, ukončil v letošním roce Vlastenecký Divadelní Spolek Vrchlabí úspěšnou prezentaci této autorské hry. Pojednává o posledních okamžicích života Bohumila Hanče a Václava Vrbaty, kteří zemřeli během lyžařského závodu na hřebenech Krkonoš. A na repertoáru spolku je nyní obnovena premiéra úspěšné komedie *Polojasno*, kterou VDS Vlastík v létě 1998 zahájil svoji činnost. Hra *Účel světí prostředky* Víta Vlnase, napsaná na motivy Jiráskova *Temna*, vypráví o dvou mazaných jezuitích, kteří řeší zásadní problém, zda ženy, víno, zpěv nebo...

Ladka Štovičková, Lea Stolínová, Eva Bartošová, Petra Šalatová v inscenaci *Klídek* souboru Temna režisérky Evy Drábkové

Náš spolek chystá divadelní přehlídku komedií s názvem **Krakonošův Divadelní Kvásek**, měla by být na podzim 2017, sami na ní chystáme představení *Pan Kaplan má třídu rád*. A letos jsme si připomněli několik významných výročí, padesátiny oslavila herečka Jana Erbenová, 65 let herec Jan Konvalina a 75 let osvětlovač a technik Jan Schröder. Společně jsme si při té příležitosti připomněli i nedožitá osmdesátiny dramatika a prezidenta Václava Havla.

Ivo F. Farský,

principál VDS Vlastík Vrchlabí

DIVADLOVÁNÍ NA RYCHNOVSKU

už bohužel nesleduji příliš,
ale zrovna v říjnu jsem zhlédla
hned tři inscenace, a tak o nich píšu.

Ta první se odehrála v nedávno na první pohled přepychově restaurovaném Kulturním domě v Týništi nad Orlicí v pátek 14. 10. 2016. Šlo o reprízu hry *Klídek* ve vtipné, citlivé, promyšlené a asi dost zásadní úpravě Evy Drábkové (soubor Temno) psané na tělo třem urostlým mladým chlapům a pěti půvabným dívkám a ženám tří generací v rolích bratří Jurákových, spolumajitelů agentury pro rodinné oslavy, a Adama. Ten je jednou ztělesněná

vzpomínka na jejich věčně opilého, byť poeticky založeného otce, jindy snad Osud či Pán Bůh, s nímž se odchází na věčnost v podání Jiřího Nováka, Davida Šalaty a Davida Derner. Svět žen, v němž chybí muži, protože od svých žen utekli, nebo zemřeli, je představen svéráznou babičkou - cestovatelkou Evy Bartošové, jejími dcerami, dominantní organizátorkou a nesmlouvavou vychovatelkou Annou Ladkou Štovičkovou a všeznalou poradkyní, jež sama sobě neporadí, Albínou Ley Stolínovou. Aniny dcery jsou šedá myška učitelka Alči Šalatové a energická studentka fotografie Alice Petry Šalatové. Že tu jde o věčné i vděčné střetávání mužů a žen je zvyrazněno jak výstupem vášnivého obvinění všech ženských neřestí očima jednoho z bratrů, tak „striptýzem“ obou svalovců ku potěše oka přihlížejících dam, i těch v hledišti. Postoje, osudy, tužby, hlášky i výměny názorů pětice žen i hlavní dvojice mužů se odehrávají na odlehčené funkční scéně znázorňující hostinský sálek, připravený pro pokremační kar. Zlomyslnou shodou okolností došlo k nemilé záměně v objednávkě, protože naopak, organizátorka Anna chce, aby se konečně jednou v „klídku“ oslavily narozeniny maminky alias cestovatelsky zaměřené babičky. Nedílnou součástí volně řazených obrazů je i nečekané sdělení šedé myšky učitelky: čeká dítě s kolegou, který – zemřel. Ženy přijmou sdělení s nadějí, mateřství a možná i pochopení rodiny má vliv na zázračnou proměnu nastávající maminky, která se

po přestávce objeví v podobě neodolatelné div ne modelky a je dost možné, že do dějů budoucích budou přibráni i ti dva muži – protože co bychom my ženy bez pořádných mužských byly a naopak.

Na *Klídek* běžte, je to zábava inteligentní, vkusná a jak jsem zjistila sama na sobě, také inspirující k zamyšlení.

V sobotu 23. října, tedy po týdnu, jsem vyhověla pozvání z plakátu u nás v Častolovicích hlavně proto, že jsem byla zvědavá na mně neznámý soubor z Kvasin, o němž jsem slyšela, že má na svém kontě už dvě pohádky pro děti, ale večer pro dospělé je jeho debut. Až při rozhovoru s hosty po představení jsem zjistila, že „rolí lorda nikoli Rolfa“ hrál režisér a můj dávný kamarád ze Solnice J. H. Mírek Daněk, žádný nováček. Když si pak v odlehčeném tónu postěžoval, že „mladý moc do zkoušek nechoděj a nechtěj se učit texty“, bylo mi jasné, proč inscenace nemohla být „bláznivou detektivní komedií“, jak sliboval plakát. Text Jana Váchala **Paní Kolombová zasahuje** totiž takovou řachandu přímo nabízí – a dost možná, až třeba častým opakováním znalost nejen textu, ale i řešení situací vrostle sympatickým vesměs mladým hercům pod kůži – kdo ví. Slibná místa už mají. Ostatně naši diváci, někteří prý přijeli z Kvasin, přivítali při děkovačce zdařilou študýrku představitelky „paní lordové“ velmi bouřlivě...

Nazítří, v neděli 23. října odpoledne, jsem neodolala jít ještě na pohádku známou z televizní inscenace **O princezně, která ráčkovala** v nastudování souboru Františka Šuberta z Dobrušky. Přišlo i 30 dětí z místa a okolí, kromě toho osmnáct dospělých i se mnou. Nejvíce se nám všem líbily temperamentní i zadumané melodie písní, ocenili jsme hlavně krásný mladý hlas Zahradníka, který si poněkud pyšnou a z rozmaru ráčkující princeznu vezme, jelikož ušel úkladné smrti z úradku královna rádce a odvrátil hrozící válku, jak jinak. A jelikož přeplněná scéna představující naráz královskou komnatu s velikou pohovkou v popředí a rudým trůnem v pozadí a vedle umístěným skleníkem s květinami bránila hercům v pohybu, jsem dost na pochybách, zda děti po-

DS Maska spolupracuje s obyvateli Domova pro lidi se zdravotním postižením v České Skalici

znaly, oč běží. I napadlo mě, že by bylo bývalo nožná lepší, kdyby pohádku někdo z herců třeba jen převyprávěl a po zbytek se zpívaly ty hezké písničky a třeba přidaly další s „er“, neboť dětem se, to jsem si všimla, strašně chtělo tleskat do rytmu. Mnohé to taky dělaly, a broukaly si spolu, což by se muselo třeba několikrát zopakovat. A nebyla by to krásná, plodná, radostná hodinka nejen pro ty na jevišti? Nevím, pro děti hrát je velká zásluha. Ale myslím, že bychom je my, pokud jsme na jevišti, měli víc vtáhnout do součinnosti. Jak? Bože můj, radit nápaditým ochotníkům je jak vozit sovy do Athén! Tak zlomte vaz! (Nudě).

Jana Albrechtová, Častolovice

HRÁT DIVADLO MOHOU VŠICHNI, KDO MAJÍ CHUŤ

I tak by se dala nazvat spolupráce **Divadelního souboru Maska z České Skalice** s obyvatelkami Domova pro osoby se zdravotním postižením v České Skalici. Trvá už třetím rokem a trůfáme se říct, že přináší radost nejen nám všem, ale i divákům. Každoročně s děvčaty z tohoto zařízení secvičíme

krátkou pohádku, kde si samy mohou aktivně zahrát a zkusit stát na prknech, která znamenají svět. Účast některých je opakovaná, což ukazuje, že práce s naším souborem je baví.

Letos jsme s pohádkou *O Budulínkovi* navštívili hned tři místa. Vystupovali jsme v Základní škole speciální a Praktické škole v Jaroměři, na charitativní Tropické pouti a samozřejmě jsme nemohli chybět ani na 15. výročí založení Domova pro seniory, které se uskutečnilo 6. 9. 2016. A víme, že naše spolupráce bude i nadále pokračovat - divadelní sezóna 2016–2017 právě odstartovala, a i proto jsme v plné práci. Pro naše příznivce chystáme komedii s detektivní zápletkou *Madam Kolombová zasahuje* a pro nejmenší pohádku *O drakovi a královně Johance*. Pokud byste měli o naše představení zájem, rádi k vám přijedeme, a proto nás neváhejte kontaktovat: mob. 778 018 318 nebo email: ivgazdova@seznam.cz.

Přejeme všem příjemné podzimní dny, a pokud by vás zajímaly fotografie z našich akcí, najdete je na našich webových stránkách <http://ds-maskaceska-skalice.webnode.cz/> nebo na facebookových stránkách DS Maska.

Lada Vacková

DIVADELNÍ SPOLEK DAMIJÁNEK ZE SOBČIC

V malebné vesničce Sobčice vznikl v roce 2008 za podpory obecního úřadu a z nápadu divadelních příznivců paní Danuše Bílkové a Kateřiny Svobodové i za velkého nadšení několika místních dětí amatérský divadelní spolek, kterému samy děti daly název Damijánek. V jeho současném repertoáru jsou pohádky. A přesto, že naši herci jsou žáci z více základních škol i studenti středních škol, a je obtížné časově zvládnout přípravné zkoušky, je našim cílem připravit každým rokem novou pohádku.

Premiéry hrajeme začátkem roku v Sobčicích a posléze hostujeme ve školách a domovech důchodců. Naší inspirací je účast na divadelních přehlídkách amatérských divadelních spolků. Letos připravujeme pod vedením Dany Bílkové a Miroslavy Krejčové pohádku Čertovská růže známou pod názvem *Pekařské štěstí*. Dopusud jsme uvedli hry *Sněhurka a sedm trpaslíků* (2008), *Lotrando a Zubejda* (2011) a *S čerty nejsou žerty* (2016).

Danuše Bílková

Herci souboru Damijánek Sobčice jsou žáci z více základních a středních škol, na snímku v pohádce *S čerty nejsou žerty*

PODZIMNÍ DIVADLENÍ 2016 V HEŘMANOVĚ MĚSTCI

Ve dnech 14. a 15. 10. se v sokolovně uskutečnil minifestival amatérského divadla Podzimní divadlení 2016, na kterém se představily spřátelené divadelní soubory z Prahy, Třemošnice a nechyběl ani domácí Divadelní soubor Heřman. Přátelskou a milou atmosféru sobotního pohádkového dne umocnilo vystoupení dětí ze 3. A místní základní školy s rozpořbovanými lidovými písničkami. Po oba dny pak byly vystaveny výtvarné práce dětí ze Základní školy Heřmanův Městec a heřmanoměstské a chrudimské základní umělecké školy. Diváci i účinkující měli po oba dny možnost hlasováním vybrat ve dvou kategoriích nejpovedenější výtvarné dílko.

Podle prvních ohlasů, které se k organizátorům z DS Heřman donesly, byl festiválek přivítán velice kladně, celková dramaturgie působila velice mile a přívětivě a návštěvníci si domů v duši odnesli kousek radosti, který jim amatérští divadelníci svým vystoupením přichystali. Snad jen prázdné židle v sále, které se organizátorům nepodařilo obsadit (rezervy v propagaci?)

byly drobnou vadou na kráse, přesto si myslíme, že se nám podařilo naplnit hlavní myšlenku a cíl minifestivalu: představit heřmanoměstským divákům soubory, které máme za humny a jejich divadlením jim zpříjemnit život v dnešní uspěchané době. Děkujeme všem příznivcům kultury a divadla, kteří se festivalu zúčastnili, ať už jako účinkující nebo jako diváci.

Josef Řezáč

ZÁKREJSOVA POLIČKA

POŠESTĚ

1. - 29. října 2016

Podzimní měsíc říjen se stal symbolem ochotnického divadla v Poličce. Podle hesla „Jednou za rok do divadla na ochotníky“ se odvíjí návštěvnost na přehlídce. Od loňského roku se konají představení celý měsíc pravidelně o sobotách. Jak pracujícím hercům, tak i pozorným divákům se současně uvádění představení každou říjnovou sobotu velmi zamlouvá. Hlediště bývá zaplněno nejméně do poloviny. Napomáhá tomu i osobní pozvání posluchačů Univerzity třetího věku, vylepení plakátků v obchodech a dalších místech.

Letošní VI. ročník nesoutěžní přehlídky amatérských divadelních souborů zahájil Divadelní soubor E. Vojana Brněnec se zajímavou hrou *Manželské vraždění*. Brněnečtí se účastní přehlídky pravidelně a obecenstvo se na jejich vystoupení vždy těší. Nikdy nezklamou. Tak tomu bylo i letos.

Další představení Jiráskovy *Vojnárky*, která je našemu kraji velmi blízká, naplnilo sál ze tří čtvrtin. „Hronováci“ přesvědčili svými výkony, že první místo na krajské postupové přehlídce v Červeném Kostelci získali právem.

Poprvé se v Tylově domě v Poličce představil s hrou *To je přepadení pěkně prosím* divadelní soubor Kulturního domu z Holic - holičtí ochotníci. Hráli s hereckým elánem, tak jak to uváděná veselohra vyžadovala. Trochu mně chyběla nit, kterou by bylo

představení svázáno.

Místo ohlášeného souboru Vířina z Víru se představili malí i dospělí ochotníci z nedalekého Širokého Dolu se dvěma pohádkami. Školní dívka předvedla pohádku *O moudrém zlatníkovi* podle scénáře a v režii Pavla Krejsy. Dospělí obnovili činnost na základě tradice z předchozího století až v roce 2014. Přesto jejich inscenace na motivy pohádky K. J. Erbena s názvem *Obušku, z vaku ven!* nepropadla a diváky pobavila. Sice nedosáhli úrovně ostřílených „matadorů“, ale náhrada za herce souboru Vířina, kteří se srdečním infarktem skončili na nemocniční posteli (pouze dva, ale i to je dost) to byla dobrá..

A překvapení. Domácí DST Polička nacvičil pohádkovou hru *Zdeňka Kozáka Čert nikdy nespí* v režii nového pohádkového režiséra Lukáše Zrůsta. Premiéra dopadla nad očekávání dobře. Představení ve velkém sále Tylova domu bylo vyprodáno! Pokud by autor hry neměl již delší dobu zakoupené vstupenky do Mahenova divadla v Brně, přijel by určitě na premiéru. Vzácné to spojení autora s divadelními ochotníky.

A potom už následovalo poslední ochotnické představení *Detektor lži* v provedení souboru Osvětové besedy Velká Bystřice, který byl v Poličce poprvé. Veselohra způsobila, že diváci odcházeli s lehkým úsměvem na tváři. Řada z nich se bude jistě těšit na Zákrejsovu Poličku v roce 2017

Jan Matouš, senior

3X Z PARDUBICKÉHO EXILU

V EXILU DIVADLO NA ZKOUŠKU

A každému, kdo měl chuť. Workshop vzbudil velký zájem – předposlední říjnový víkend patřil v pardubickém Divadle Exil projektu *Pět překážek*, jehož cílem bylo nabídnout prostor a

Režisér Vladislav Kracík
se seznamuje s Exiláky

zkušenosti všem, kteří zatoužili zkusit si divadlo na vlastní kůži. V pátek se ve skupinách začalo zkoušet a v neděli večer se hrálo naostro pro veřejnost. Přihlásilo se devět statečných, vznikly tři skupiny po třech lidech – jeden režisér a herci. A proč *Pět překážek*? Je tu totiž pět mantinelů, kterých se musí každý tvůrčí tým držet: společné téma, společná povinná rekvizita, společná replika. Každý tým má určen divadelní žánr a stopáž mini inscenace. Všechny tyto „překážky“ se losují na společném setkání v pátek večer. Tentokrát los padl na téma „Podivný člověk“. Hrálo se v žánrech komedie, drama a horor. Jednotlivé stopáže byly 15, 20 a 25 minut. A povinná věta byla: „Poštovní půjčka, jo to se ví!“

Zvláště skupina zkoušející horor se upnula na vybranou větu a zavedla nás do světa bankovnictví, kde se nám proti naší vůli snaží prodat snad všechno... Jednotlivé skupiny mohly pracovat i mimo Exil dle libosti, přímo v sále ovšem měly jen pouhých šest a půl hodiny. Pro všechny to byl adrenalin, ale podle reakcí diváků soudíme, že se to povedlo. Proto už teď vyhlášíme další termín *Pět překážek*. Máte-li chuť jít do toho s námi, запиšte si do diářů: **3. – 4. 2. 2017.** (Je to před startem všech krajských přehlídek, takže by to neměl být problém, přihlášky přijímáme na posta@divadloexil.cz.)

Co o *Pět překážek* řekli ti, co se s projektem a mnohdy i divadlem setkali vůbec poprvé:

Režisérka Dita Poustecká: Původně jsem se na workshop hlásila jako herečka, ale nakonec se ze mě stala na víkend režisérka. Přiznám se, že toho na mě bylo trochu moc. Nemohla jsem vůbec spát. Pořád mi to šrotovalo v hlavě, jak vytvoříme samotný příběh, co tam dáme za hudbu, jak to budeme svítit. Přiznám se, že jsem byla v těžkém stresu a nevěřila, že to dotáhne do konce. Ve finále mě samotnou překvapilo, že to dopadlo dobře. Teď se cítím báječně. Spolupráce v týmu byla skvělá. Navíc příznivá reakce diváků mě nabila energií. Slyšet potlesk je úžasné.

Herečka Andrea Kolářková: Původně jsem si myslela, že naším úkolem bude naplnit už něčí představu. Ale bylo to tak, že jsme všechno museli od začátku vymyslet sami. Bojím se improvizace a celé zkoušení přitom bylo postavené právě na improvizaci. Byla to zajímavá zkušenost. Nakonec jsem některými svými reakcemi překvapila sama sebe. Obohacující také pro mě bylo, že jsme se musela ve velmi krátké době domluvit s lidmi, které jsem vůbec neznala. Nakonec to celé mělo hlavu i patu, to je fajn. Co se týká představení, byla jsem příjemně překvapená tím, co ukázaly ostatní týmy. Na tak krátkou dobu zkoušení to byly skvělé výkony. V té naší mini inscenaci jsem trochu bojovala sama se sebou. Ne vždy technicky fungovalo, co jsme si domluvili a to mě rozhodilo.

Režisér Lukáš Mucha: Mám už nějakou zkušenost s herectvím. Ale tady to bylo první setkání s režii. Také jsem si zkusil práci se zvukem a se světlem. Bylo zajímavé pustit se do toho s lidmi, se kterými jsem nikdy nespolečně pracoval, za tak krátkou dobu vytvořit nějaké dílo. Běžně, když něco dělám, dávám si na to dost času a jsem perfekcionista, tady to najednou nešlo. Po poslední zkoušce jsem už konečně věřil, že to bude dobré. Všechna tři představení na mě působila pestře. Každý zvolil jinou formu a prostředky. Herecky to bylo všechno vyvážené. Bez ohledu na

žánr to mělo vždy vtíp, napětí a hlavně pointu.

Divačka Veronika Teplíková: Jsem naprosto nadšená, moc se mi to líbilo. Pobavila jsem se. Ani u jednoho představení jsem se ani na okamžik nenučila. Byl dobrý nápad, že se střídaly divadelní žánry. I to, že každá skupina měla předepsanou jinou stopáž inscenace, mělo svůj smysl. U té nejkratší byla největší dramatická gradace. Překvapila mě přirozenost hereckých výkonů. Navíc byla v publiku příjemná atmosféra.

Kateřina Prouzová

DIVADLO EXIL – DOMOV MŮJ

V 16. sezoně Divadlo Exil nabízí především současné moderní texty. Humor bude černý, otázky palčivé, odpovědi ne zcela uspokojivé. Opět se rozjíždí i divadelní workshopy pro veřejnost *Pět překážek*, prostor dostane i autorské divadlo. A v souboru se objevili noví herci.

Černočerná komedie

První letošní premiérou se stala černá komedie současného českého autora Jiřího Pokorného *Domov můj*. Příběh o cestě ze hřbitova, přes luxus-

ní hotel, zpátky na hřbitov, o tom, jak snadné je stát se bezdomovcem, o sociální inteligenci i sociálním státě a sedmidenním anti-stvoření světa: skupinka bezdomovců přespává na hřbitově. Když na jednoho z nich nezbuďte ani použitý spacák, jde přepadnout benzínku. Doufá, že ho zavřou do vězení, kde je teplo a jídlo. Řízením osudu nakonec od pumpy odchází s pořádným balíkem v igelitce. Velký mejdan v Hiltonu může začít... Režie se ujal hostující Vladislav Kracík, umělecký šéf a režisér olomouckého Divadla Tramtárie. Je autorem mnoha dramatických textů a působí jako pedagog na divadelní vědě Univerzity Palackého v Olomouci.

Variace na Čapka

Když už jsme u divadelní vědy: její absolventi právě rozšiřují řady souboru Divadla Exil a název autorského díla Veroniky Teplíkové je *Apokryf na Čapka*. Text vznikl na základě knihy Apokryfů Karla Čapka a jeho povídky *Pilátův večer*, tematicky čerpá z autorovy korespondence s přáteli, v nichž se vyjadřoval ke stavu divadla, jeho možnostem a jeho poslání. *Apokryf na Čapka* polemizuje jak se samotným autorem, tak po vzoru jeho odkazu se zastává člověka s důvěrou, že ještě nic není ztraceno – komicky a s notnou dávkou ironie. „Víte, pane Čapku,

nakonec všichni skončíme jako umrlci, aby se z umrlce stal nějakým zázrakem zase člověk.“

Zakázané uvolnění

Mohla by to být romantická svatební komedie. Ale není. Autor Petr Kolečko je podepsán např. pod seriály *Okresní přebor*, *Čtvrtá hvězda* nebo pod divadelní hrou *Jágr*, *Kladeňák*, takže je jasné, že se bude čemu smát, ale nebude nouze ani o dramatické momenty. Únos nevěsty, hokejistická hospoda, spousta alkoholu a ženich pořád nejde... Tři ženy v jednom prostoru a čase nemilosrdně rozebírají své životy, a především muže. Hořkou komedii *Zakázané uvolnění* pro tři herečky režíruje žena čtvrtá – Zuzana Nováková. Hra se dokonce dočkala svého filmového zpracování, režisér Jan Hřebejk přibral do týmu i muže a nabídl trochu jiný konec. Ale u nás se budeme držet ostře nabroušené divadelní verze.

Kateřina Prouzová

„NAVŠTĚVUJÍ MĚ A DRTÍ HERECKÉ SNY, ŘÍKÁ DIVADELNÍ FOTOGRAF IVO MIČKAL

Všichni dobře známe fotografa Ivo Mičkala. Jezdí vytrvale po přehlídkách amatérského divadla a zachycuje kouzlo okamžiku na jevišti. Právě fotky jsou často jediné, co po inscenacích kromě vzpomínek zbyde. Divadlo Exil si považuje mít tu čest vystavovat snímky právě Ivo Mičkala. A i když třeba nebudete mít čas se na ně přijet podívat, určitě si rádi přečtete něco z toho, co se Ivovi honí hlavou...

Ivo, co hlavně fotografuješ?

V posledních letech má práce zahrnuje především témata z kulturního prostředí. Většinou to jsou divadelní představení, koncerty, výstavy a jiné kulturní akce. Ale jinak samozřejmě neodmítám skoro žádné nabídky jiného druhu.

Při jaké příležitosti vznikly snímky, které jsou vystavené právě v Exilu?
Na soutěžích a přehlídkách scénického tance. Do výstavní podoby jsem

Realizační tým inscenace *Domov můj*

Syndrom neklidných nohou

je zpracoval a připravil pro velkou výstavu v bývalých Městských lázních v Jablonci nad Nisou. V Exilu bude jejich trochu upravený užší výběr.

Jak jsi se vlastně dostal k tomu, že fotíš divadlo?

Cesta k divadelní fotografii vedla přes mé osobní ochotnické divadelní aktivity. To prostředí jsem znal a k tomu začít se tam pokoušet i fotit byl krůček.

Čím je divadelní prostředí pro tebe zajímavé?

Divadelní prostředí je pro fotografování velice extrémní. Divadelní fotografie zde pracuje na hranici svých technických možností, často i za jejích hranicí. Běžný nedostatek světla je hozenou rukavicí pro umění se s tímto vypořádat. Vyhledávání a zachycování situací s dostatkem informací dělá tak pro mne tuto fotografickou disciplínu zajímavou.

Na které focení rád vzpomínáš?

Jako významné a vzpomínky hodné bych nazval chvíle, kdy byla možnost být ještě v blízkosti několika dřívějších hereckých legend. A dále si rád vzpomenu na období přípravy prvního dílu knihy o malovaných oponách a na objždění méně i více zapadlých koutů republiky.

Neměl jsi někdy chuť se také předvést na jevišti?

Tím, jak jsem před lety začal divadlo fotit, se vytratily mé divadelní ambice. Proto je možné, že kdybych ho fotit přestal, ctižádost tohoto druhu se třeba opět objeví. Trošku se toho však bojím, asi se přece jen tak focení nevzdám, úplně stačí, že mne občas navštěvují a drtí herecké sny.

Rodák z Jablonce nad Nisou začal fotit nejdříve amatérský soubor ve svém městě. Jeho práce si všimly i ostatní soubory a hlavně pořadatelé soutěžních divadelních přehlídek. Amatéřům zůstal Ivo Mičkal věrný, i když si jeho služby dnes žádají i profesionálové po celé republice.

Ivo Mičkal o divadle...

„Divadelní prostředí je tajemné, divadlo dovede diváka uchvátit i umožní mu podlehnout iluzím. Pohled hledáčkem ještě navíc poskytuje fotografovi jeho vlastní tvůrčí prostor. Snažit se ho co nejvíce zvládnout se stalo mou ctižádostí, což se už neobešlo bez odborných základů. Po absolvování Pražské fotografické školy u profesorů Šmoka a Valáška v roce 1996 jsem opustil původní povolání a odešel takzvaně na volnou nohu. Jistá znalost ochotnického divadelního prostředí mi v začátcích byla důležitou základnou. I nadále jsem každoročně pracovní navštěvoval festivaly jako Dětská scéna, Loutkářská Chrudim, Jiráskův Hronov, či Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou. Později se k nim připojila Divadelní Třebíč a FEMAD. V té době se objevila i nabídka z oblasti profesionálního divadla. Tou první byla spolupráce s Klicperovým divadlem v Hradci Králové, následovalo pražské divadlo

Ivo Mičkal

ABC, Naivní divadlo v Liberci a brněnské divadlo Radost. Do současné doby se mé působení rozšířilo o pravidelnou spolupráci s řadou ochotnických spolků i o návštěvy některých oblastních přehlídek.“

Citace převzatá ze stránek
www.amaterskedivadlo.cz
autor: František Štibor

Kateřina Prouzová

NOVINKY Z JESLIČEK

**PETR MATYÁŠ CIBULKA
LAUREÁTEM
WOLKROVA PROSTĚJOVA**

Petr Matyáš Cibulka, absolvent LDO na ZUŠ Střezina, který mimo jiné získal ocenění Talent hradecké kultury, se v červnu stal laureátem WP.

Mates ke mně začal chodit před čtyřmi roky, od té doby jsme spolu udělali několik textů, zahrál si také v několika hrách, které jsem v Jesličkách inscenoval – a na jaře jsme se dohodli, že bychom zkusili WP a shodli jsme se, že to zkusíme se starším textem – s několika básněmi od Jiřího Krchovského.

Volba se ukázala být velmi šťastná, Cibulka postoupil do národního kola – a zde ve své kategorii zabodoval a stal se jeho laureátem. Samozřejmě jsem byl úplně nadšený! Musím říct, že za celou naši výpravu, protože všichni čtyři naši Jesličkaři (vedle Cibulky také Vítek Martinec, Karel Pešek a Tereza Šimůnková) podali v Prostějově, tedy mezi nejlepšími z celé republiky, super výkony.

Porota Petra Matyáše Cibulku ocenila především za autenticitu projevu a interpretaci textů. Je to neuvěřitelné. Já ty básně od Matese slyšel několikrát. V Prostějově jsem byl z jeho výkonu nadšený. Shodou náhod jsem ale měl teď v listopadu možnost slyšet od Matese tyto texty znovu. A myslím, že je to snad ještě lepší. Mates si je přetavil,

Petr Matyáš Cibulka

staly se jeho součástí. Zíral jsem na jeviště a říkal jsem si: Ne v Prostějově, teď je to nejlepší! A je skvělé, že Mates na textech pracuje stále dál. Že neustrnul, že mu laureátské ocenění nevlezlo do hlavy, že je stále svůj, že je pokorný a pracovitý. Kéž mu to vydrží hodně dlouho.

J. J. Kopecký.

BESTSELLER KATEŘINY TUČKOVÉ V JESLIČKÁCH

*Divadlo Jesličky Josefa Tejкла uvedlo na konci minulé sezóny v premiéře slavný román Kateřiny Tučkové **Žitkovské bohyně**.*

Drama o ženách, které „bohovaly“ vznikalo v Jesličkách dva roky. Dramaturgie a režie se ujal Josef Jan Kopecký, který divadelní hru, jež podle románu vznikla ve Zlíně (Kateřina Tučková a Dodo Gombár), zásadním způsobem proškrtal. Vznikla tak inscenace, která trvá bez mála dvě hodiny (tedy o hodinu méně než Zlínská), ale nic zásadního v ní nechybí. Líčí příběh výjimečného rodu léčitelů z oblasti Bílých Karpat, který přežil čarodějnické procesy v sedmáctém století, útlak církví a soudy během devatenáctého století i dobu protektorátní totality, aby byl nakonec zdevastován komunistickým režimem. Tyto ženy - „bohyně“ údajně disponovaly dovednostmi dávných čarodějnic. Podle dochovaných pramenů dokázaly člověka zbavovat nemocí i soužení, pomoci k lásce i majetku a také předpovědět, co koho čeká. Žitkovské bohyně, jak se jim říkalo, před pár lety navždy odešly z tohoto světa, když zemřela poslední z nich. Spolu s ní se zřejmě do zapomnění definitivně propadlo i tajemství jejich magie. Díky Tučkové však ne jejich příběh.

Kopecký na scéně postavil pět metrů širokou a čtyři metry hlubokou šikmou plochu, v jejímž druhém plánu sleduje celou hru chór Žitkovanů. Žádný z herců tak z jeviště v průběhu hry vlastně neodchází. Vzniká tím neustálý dialog mezi jednájcími postavami, hledištěm

a chórem, který všemu, co se děje na jevišti, z bezprostřední blízkosti přihlíží.

Kopecký je také autorem výrazného světelného designu inscenace. Hudbu pro *Bohyně* napsal Jan Fikejz, kostýmy navrhla Lucie Hašková.

Hra je na repertoáru Jesliček, možnost vidět ji máte každý měsíc. Od premiéry 21. dubna 2016 je na *Bohyně* pokaždé vyprodáno.

tisková zpráva

ZAHRADNÍ SLAVNOST NA DIVADLE BEZ BARIÉR V OSTRAVĚ

Zahradní slavnost měla v Jesličkách Josefa Tejкла premiéru 13. 2. 2016. A za necelý rok svého života urazila spousty kilometrů a také hracích prostorů. Zavítala i do Divadla loutek v Ostravě.

Inscenace Josefa Jana Kopeckého se v programu festivalu Divadlo Bez bariér objevila 5. října. „Jedná se o bienále především profesionálních divadel, kam jsme byli zařazeni poté, co k nám na *Zahradní slavnost* přijela dramaturgyně festivalu a došla k závěru, že by se jim tam naše *Zahradka* hodila,“ říká režisér Kopecký. V programu se Jesličky objevily vedle Divadla Ponoc, Divadla v Řeznické, divadla Buchty a loutky, MeetFactory, Moravského divadla Olomouc, Divadla Minor nebo Jaroslava Duška a dalších.

Jak Kopecký ke slavné Havlově prvotině přistoupil? „Já ji vnímám jako pohádku o chlapci, jehož rodiče vyslali do světa, aby se otrkal. Navíc jako velmi aktuální hru, kterou jsem chtěl udělat bez piety a sentimentu,“ říká.

Text nijak neškrtal. Ve hře pro 9 herců jich ovšem hraje 14. Navíc na jeviště postavil monumentální scénu, kterou netradičně svítí. Hudbu napsal opět Jan Fikejz.

„*Zahradní slavnost* je po *Audinci*, *Vernisáži* a *Odházení* mou čtvrtou zkušeností s Havlem dramatikem. A jak byla každá z jeho her, které jsem se pokusil inscenovat, pro mne nesmírně zásadní, je tomu tak i tentokrát. Všechny jmenované mne něčím fascinovaly, přesto momentálně platí, že *Zahradní slavnost* je pro mne jeho hrou

Z inscenace *Žitkovské bohyně*, foto Jan Slavíček

D I V A D E L N Í

Z inscenace *Zahradní slavnost*, foto Jan Slaviček

nejsilnější, nejvýstižnější, nejpřesnější, nejčistší... Prostě se domnívám, že je to jeho hra nejlepší. Je to pro mne hra zcela aktuální, byť je stará přes padesát let. Kariéristů, jaký se vyklube i z Huga, je kolem nás mnoho. Pravda, Hugo je tak trochu kariéristou z donucení. Ne že by se musel do kariéry nutit, ale musel být postrčen, jinak by sám nezjistil, že jím chce být. A tím, kdo nás postrkuje, nemusí být (dnes) jen rodiče. Je to společnost, konvence, očekávání, predispozice a co já vím co ještě všechno. Zkrátka je to hra až nebezpečně živá, vypovídající, Havlovým jazykem a rukopisem, o živých lidech. O nás?!

Zahradní slavnost je hrou absurdní. Absurdní jazykem a situacemi, nikoli však svým obsahem. Dvakrát se mi ve spojení s ní na mysl dostal Franz Kafka. Poprvé při uchopování figury náměstka Františka Kalabise, který do hry vstupuje přes zasílané telegramy (a s nimi nechtěně zasílanými intimnostmi o vlastním románu s Aničkou), který mi v mnohém připomněl *Zámek*. Podruhé s Hugovou *Proměnou*, tedy s tím, jak natolik dokonale přijme požadované mimikry, že ho ani vlastní rodiče nepoznávají. Je to text Kafkovsky existencionalní, chcete-li. Vlastně by to mohl být i *Popis jednoho zápasu*... Absurdní je na téhle hře možná i to, jak současné je i dnes toto „maskování“, permanentní vyjadřování loajality,

přijímání mimiker. Všichni chtějí práci, postup, peníze... A tak někdy raději prostě mlčí, než aby nesouhlasili, někdy raději „na oko“ souhlasí, ale potom jdou za někým „výš“, aby si stěžovali, někdy odkývají i naprostou hloupost, protože potom obsadí místo toho, kdo ji udělal... Není to absurdní?

Je to jízlivě vtipná hra o světě, ve kterém žijeme...

Zahradní slavnost je pro mne hrou „šedých“ uniform. Nebýt ani bílý, ani

černý. Být šedý. Maskovaný. V bezpečí. Uniformní. Jste muž? Jste žena? „Vy nejste vdán?“ Je to jedno. Je jedno kdo mluví, z úst každého zní vše stejně. Nebýt nápadný. Nevybočovat. Není tohle sako moc světlé?

A co vlastně jsme? A co jsou hrdinové *Slavnosti*? Jsme jen (šachové) figurky na kolbišti mocensky rozvrstvené, zkostnatělé, byrokratické společnosti? Za bolševika totalitární, dnes poklonkující „vyššímu“ vedení? Elitám?

Zahradní slavnost je pro mne hrou o snaze přežít za všech okolností. Přeskoč, přelez – a třeba i podlez... pokud to je k čemu. Ideálně se potom zas (tajně?) narovnej. To ale není podmínka. Přežij!

Výsledkem této snahy *přežít* je však znicotnění a nicota. Nejbezpečněji totiž přežívá ten, kdo je dostatečně neurčitý,“ píše v programu ke hře Kopecký.

Jihlavský deník o uvedení v Jihlavě napsal: „Ve čtvrtek odpoledne nadchlo jihlavské publikum Divadlo Jesličky Josefa Tejkle z Hradce Králové svou inscenací absurdní hry Václava Havla *Zahradní slavnost*. Mužské postavy v ní hrají ženy a naopak. Vedle osobitého režijního pojetí Josefa Jana Kopeckého se blýskla hereckým výko-

Petr Matyáš Cibulka v inscenaci *Kostlivec v silonkách*, foto J. Plesar

nem na profesionální úrovni ve velice náročném textu představitelka hlavní role Huga.“

Zahradní slavnost jistě zůstane na repertoáru Jesliček ještě minimálně do konce sezóny, proto možností ji zhlédnout budete mít ještě dost.

-jkk-

DVOŘÁKOVY JESLIČKY

Věřím, že se jednou najde dostatečně fundovaný odborník, který zhodnotí hradecký podivuhodný svět, zvaný Jesličky, se všemi jeho klady i zápory. Toto obdivuhodné zařízení disponuje řadou podivuhodných osobností, které se pokoušejí sloužit múzám... Sám nemám dostatek schopností ani informací, abych zhodnotil pány preceptory této odnože hradecké ZUŠ Na Střezině. Měl jsem ale příležitost účastnit se práce na jeho přiřazené činnosti - ochotnického divadla, jmenovitě při tvorbě dr. Jana Dvořáka.

Klame vším, na první pohled byste ho zařadili do kategorie bezdomovců, ale on je to neobyčejně erudovaný pán. Asi to neměl nikdy jednoduché, když studoval filosofickou fakultu, tak na místo marxistických tehdy preferovaných studií absolvoval klasický obor antické latiny a češtiny. A z pilnosti si přidal klasickou řečtinu. Což dalo neobyčejný základ jeho sečtělosti – když k tomu přičtete jeho fenomenální paměť a nezměrnou fantazii, pochopíte, proč jsou jeho inscenace vždycky zajímavé. Při prvním setkání nastaví tvář drsného cynika, ale uvnitř je něžný fantasta, jinak by ostatně nemohl dělat to, co dělá. Honza například neváhal se ztrátou odejít do předčasného důchodu, aby uvolnil místo v učitelském sboru mladším. Klame i postavou, rád a vášnivě jezdí na kole a navíc je vášnivý rybář, což o něm také svědčí...

Proč to všechno vzpomínám - hlavně proto, abych upozornil na jeho inscenace, které se ještě stále v Jesličkách hrají: bohužel už neuvidíte jeho znamenitý přepis a nastudování parafráze *Pytlákovy schovanky*, na jaře proběhla premiéra *Kumpánů*, která stojí za zhlédnutí. Uvidíte zajímavý herecký koncert,

herci představují praktikáble na různá místa děje v několika sekundách. A uvidíte fantazijní svět staré Francie – přečtěte si knížku Julese Romainse, podle níž Honza vytvořil tuto inscenaci. Toto dílko odlehčuje tíhu všedního života svérázným, až absurdním humorem, což Janovu naturelu muselo konvenovat, je to i jeho pohled na hmotnost i pozici života. Inscenaci si nenechte ujít. A pokud byste náhodou zavítali na *Jako královny*, uvidíte jinou podobu představení a zajímavý koncert pro tři herečky. Nepřekvapuje mě, že se pustil do trochu jiného žánru – do díla Hrabalova. Zkoušky teprve začínají, ale už se opět objevuje něco zajímavého, formou i geniálním výběrem a zkratkou. Jsem rád, že se mohu řadit mezi jeho přátele.

Rudolf Faltejsek

CHRUDIMSKÉ DIVADLO MEZI PRAHOU A AFRIKOU

Pro novou divadelní sezónu připravuje Divadelní spolek J. N. Štěpánka další ročník přehlídky Chrudimská opona. Představení jsou výběrem toho nejlepšího z amatérské scény nebo jde o zajímavé inscenace profesionálů. K takovým bezesporu patří i představení *Regulace intimacy*, oceňovaná inscenace je unikátní nejen svým obsahem a formou, ale také proto, že jde o představení celého ročníku loňských absolventů herectví pražské DAMU.

Po naší loňské spoluúčasti na organizaci úspěšného koncertu operní pěvkyně Andrey Kalivodové v Chrudimi se budeme opět podílet na přípravě charitativního koncertu (1. 12. 2016 ve velkém sále Muzea), na němž přislíbila účast zpěvačka Pavla Břínková, stejně jako loni bude výtěžek z koncertu použit na léčbu a rehabilitaci Terezy Vargové.

V letošní sezóně nabídneme i premiéru naší nové inscenace, tentokrát romantický příběh, v němž se dva zcela odlišní lidé – opilecký lodník a misijní

sestra – neplánovaně ocitnou v malé lodi na divoké africké řece. Režuruje Jan Slezák, jde o *Africkou královnu*, ale název bude jiný. A v předvánočním čase, v neděli 4. prosince 2016, chystáme pro dětské diváky tradičně jednu z našich pohádek. Sezóna bude pokračovat v jarní části předplatným „Ochotnické menu“, v rámci kterého budou mít diváci možnost zhlédnout několik známých i zbrusu nových divácky úspěšných titulů za výhodnou cenu. Kromě našich představení v chrudimském divadle absolvujeme každý rok řadu zájezdových představení po městech a obcích Čech i Moravy (v letošním roce přesáhne jejich počet třicítku).

Divadelní spolek J. N. Štěpánka zároveň touto cestou srdečně zve smělé i nesmělé zájemce všech věkových kategorií (od 15 let), aby v případě zájmu o zapojení do naší činnosti přišli kterékoliv pondělí či čtvrtek po 19. hodině do chrudimského divadla. Uvítáme nejen zájemce o hraní, ale budeme rádi i za pomoc v technickém zázemí (světla, zvuk, kostýmy, kulisy).

Monika Slezáková

(podle článku z Chrudimského zpravodaje 10/2016, více informací na www.divadelnispolekchrudim.cz.)

Z DOBY, KDY SE NESMĚLO VYSLOVIT SLOVO OREL

Po úspěšném nastudování Erbenovy Kytice podle semaforické předlohy sáhl letos režisér českořebovského souboru Hýbl Jiří Jireš po další „klasice“, *Baladě z hadrů* Voskovce a Wericha. Samozřejmě i proto, aby se jeho soubor mohl „rozezpívat“, proto je také v inscenaci zařazeno více Ježkových písní, než zahrnuje předloha. Premiéra byla v červnu 2016, viděli jsme jednu z říjnových repríz. Na scéně a v kostýmech Marty Demelové, které zkratkovitě ilustrují dobové souvislosti, se odehraje poměrně přehledně Villonovský příběh

D I V A D E L N Í

(Paříž pol. 15. století), z něhož se odvíjejí další alegorická témata, povětšinou sociální a politická, dnes bohužel většinou „archaická“. Navíc reflektující nejen 1. republiku, ale také padesátá léta (ta o Sokolovi a Orlovi už rozesmála jen publikum nejstarší)... Aktualizace by určité nemusela být na škodu – nemám ovšem na mysli pouhé aktuální špílce (i Babiš zazněl a další). Spíš by se hodily dramaturgické zásahy do dnes již méně akceptovatelných souvislostí (zůstaly např. v dialozích antouška Georgese a ponocného Jehana - dobové bonmoty notoricky známé z interpretace Wericha a Horníčka), ale i do dalších motivů hry, které už dnes „nezní“. Což inscenátorům nevyčítám: vymyslet *Baladu z hadrů* nově a současně není snadné, ono to s ní bylo komplikované vždycky.

Zvlášť u hereckých forbín – Miloš Beran a Tomáš Jireš je interpretují, co jim síly stačí. Snad jen kdyby se více poslouchali, byli by nejen vtipnější ale i věrohodnější. Představitel Villona není sice chlap, po němž by se holky otáčely, ale Adam Pávek velmi slušně zpívá. Ostatní pánové i dámy se snaží své postavičky vybarvit, jak nejlépe dovedou, ansámbl dobře zpívá, režisér by mohl trochu dohlédnout na „rozvolněnost“ kontaktního partnerského hraní, mnohý herec by mohl pošetřit zbytečné „krokové variace“.

Hudební spolupráce profesionála Jakuba Příbyla na rozdíl od *Kytice* bohužel nemá potřebnou sílu, elektronické podehrávky jsou poněkud sterilní a hereckou spontaneitu mnoho neprovokují. Škoda, možná by stačil živý klavír... Některá hudebně taneční čísla však místní publikum bavila, souboru se nakonec dostalo i potlesku ve stoje.

-sg-

HRAJEME - PREMIÉRY

DS Klicpera Chlumeck nad Cidlinou připravuje hru Alana Ayckbourn *Postelová fraška*. Co se stane, když vám do ložnice vtrhne rozhádaný man-

Vladimír Lorenc, Zuzana Průchová, Jarmila Petrová a Saša Gregar
ve *Vévodkyni valdštejnských vojsk* před třiceti lety

želský pár? Moc se nevyspíte - *Postelová fraška* je skvěle napsaná hra, v níž nechybí jemná ironie a nadsázka. Ayckbournův text je přitom jak vystřižený ze života. Jen se zamyslete, jaké chvíle jste během svého života zažili ve své posteli. Režie Stanislav Dašek, hrají Zdena Jeníčková, Eva Šimonová, Michaela Suchánková, Soňa Petrovicová, Vojtěch Nováček, Stanislav Dašek, Luboš Suchochleb, Pavel Petrovický. Premiéra 8. října 2016

Divadelní soubor Vrchlický Jaroměř pokračuje ve spolupráci s hercem Klicperova divadla Janem Sklenářem jako režisérem: po loňské Gogolově *Ženitbě* si letos vybrali *Rok na vsi*, románovou kroniku bratří Mrštíků, která popisuje události ve fiktivní moravské vesničce během jednoho roku v posledním desetiletí 19. století. Na pozadí zvyků, svátků a tradic prožívají obyvatelé Habrůvky svoje komické, dojemné i kruté osudy. Premiéra byla v pátek 25. listopadu 2016 v 19 hodin.

Divadelní soubor KOLÁR v Polici nad Metují chce zavřít svou „gogolovskou trilogii“. Režisér Jaroslav Souček, jistě inspirovaný silnou mužskou složkou hereckého souboru KOLÁR připravuje *Hráče* N. V. Gogola. Zahrají si Jiří Trnovský, Jan Antl, Petr Scholz, Ivo Hambálek, Ota Maryška, Marek Lacina. A

zkušené pány doplní již další Trnovský, junior. Role se samozřejmě najde pro principálku souboru Ivanu Richterovou. Soubor KOLÁR a Jaroslav Souček již inscenovali *Revizora* (1994) a *Ženitbu* (1998).

Hodina dětí v Červeném Kostelci

Jana Jančíková se ve svých režii ráda zabývá závažnými společenskými tématy. Tentokrát si vybrala hru Lilian Hellmanové *Hodina dětí*, řešící dnes tak aktuální téma šikany mezi dětmi. Hra dosud nebyla na českých jevištích uvedena, v roce 1961 si ji režisér William Wyler vybral jako námět pro svůj film *Dětská hodinka* v hlavní roli s Audrey Hepburn – v divadelním souboru Na Tahu si jednu ze stěžejních rolí zahraje Ema Nermuťová, dcera místní oblíbené herečky Zuzany Nermuťové. A protože se hra odehrává v dívčí třídě, hraje v ní celkem 7 děvčat. Červenokostelecký herecký tým tak doplní nová nastupující generace, kterou vychovává paní učitelka Sylva Pavlíková v dětském divadelním souboru. Přejme režisérce Janě Jančíkové i novým červenokosteleckým hereckým tvářím na jevišti mnoho zdarů. Premiéra bude 7. ledna 2017.

-red-

VETERÁNI TRICETILETÉ VÁLKY

Po třiceti letech se sešli ústečtí divadelníci, kteří kdysi pod vedením Saši Gregara nastudovali a několik let hráli Daňkovu *Vévodkyni valdštejnských vojsk*. Premiéru měla v roce 1986, o rok později dobyla Jiráskův Hronov, byla natočena pro Československou televizi a do své derniéry v lednu 1990 se hrála osm a sedmdesátkrát. Hrála se i na řadě divadelních přehlídek, na poděbradském FEMADu, na tehdy významné přehlídce současných českých a slovenských her v Úpici a také v zahraničí, v belgickém Mechelenu a Dendermonde i v tehdy ještě sovětské Litvě, na festivalu současného divadla v Klajpedě. To už se psal rok 1989. Klajpedští kamarádi pak do Ústí nad Orlicí přijeli podpořit českou „sametovou revoluci“.

Setkání někdejších tvůrců této slavné ústecké inscenace, na níž (a nejen oni) stále a rádi vzpomínají, se uskutečnilo koncem listopadu v jihomoravském Šatově, kousek od Znojma – představitel Rejtara, Vladimír Lorenc, tam má penzion Bohemia. *Vévodkyni* si připomněli projekcí televizního záznamu z roku 1988, připili si moravským vínem a zazpívali si písničky, které zněly při desítkách zájezdů po celé tehdejší naší vlasti, od Karlových Varů až po Poprad. A samozřejmě vzpomínali na dobu, kdy byli mladí a krásní...

-sg-

A TAKÉ SE KONALY JEŠTĚ NÁSLEDUJÍCÍ PŘEHLÍDKY

69. POLICKÉ DIVADELNÍ HRY

Městské kulturní středisko

25. září – 4. listopadu 2016

- J. K. Tyl Meziměstí
- Michael Cooney: *Habad'ura*,
režie Irena Kozáková
- DS Jiráskova divadla Hro-

nov - Alois Jirásek: *Vojnarka*,
režie Miroslav Houštěk

- DS Divadlo Broumov,
Marc Camoletti: *Když ty, tak já
taky*, režie Petr Hlavatý
- DS ZŠ Police nad Metují
- Pavel Dostál: *Výtečníci*
režie Karel Šimek
- FDA Praha/Městská divadla pražská
- Jeff Baron: *Návštěvy u pana
Greena*, režie Vladimír Michálek
- Taneční centrum Praha - konzervatoř – *Nulová gravitace*
Originální kompilace jednoaktových
baletů mapujících hranice současného
tanečního divadla.

47. ROČNÍK TÝNIŠTSKÉHO DIVADELNÍHO PODZIMU

Kulturní centrum města Týniště nad Orlicí. Akce je pořádána za spolufinancování Královéhradeckého kraje. Zášti-
tu nad akcí převzal náměstek Králové-
hradeckého kraje ing. Karel Janeček.

30. září - 18. listopadu 2016

- Jirásek Týniště nad Orlicí
- Vladimír Renčín: *Nejkrásnější
válka*, režie J. Bohatý, J. Bartoš
- Divadlo Tramtarie
Vladislav Kracík: *O pračlovíčkovi*
režie Vladislav Kracík
- Temno Týniště nad Orlicí
- *Klídek*, divadelní hra ze sou-
časnosti autora Eugeniusze
Szybala alias Vojty Štěpánka
režie Eva Drábková
- J. K. Tyl Meziměstí
- Michael Cooney: *Habad'ura*
režie Irena Kozáková
- Divadelní soubor Miletín
- *Gulliverovy cesty*, dle námětu
románu Jonathana Swifta VI. Kně-
žourek, režie Vladimír Kněžourek
- Divadlo Exil Pardubice
- Liz Lochhead: *Perfect Days*,
režie Naďa Kubínková

XXI. DIVADELNÍ ERBENŮV MILETÍN

Sousedský dům, Miletín

1. 10. 2016 - 4. 12. 2016

- Libošovický ochotnický spolek
LOS - Vlastimil Peška: *Babička
v trenkách aneb aprílová komedie*
režie Jiří Pošepný
- Dětský divadelní soubor

SMAJLÍK Pecka - Ivana Nosková:
Kašpárkovy čertoviny

režie: Ivana Nosková

- Ženský Amatérský spolek
ŽAS Homole - podle Hanuše
Jelínka a Aloise Jirásky Stani-
slava Kočvarová *Naše lucerna*
režie Stanislava Kočvarová
- Divadelní spolek Vicena Ústí nad
Orlicí - Donald Churchill: *Natěrač*
režie Zuzana Průchová
- Turnovské divadelní studio (TDS)
- Petr Haken dle Aloise Jirásky:
Pohádka z Lucerny
režie: Lenka Dékány
- Divadelní soubor Erben Miletín -
Helena Lisická a Miroslav Bourek:
Ženich pro čertici, režie: Jiří Kně-
žourek. Premiéra veselé pohádky.

LIBICKÝ DIVADELNÍ PODZIM

Pořádá Divadelní spolek Vojan Libice nad Cidlinou, přehlídka se uskuteč-
ňuje za finanční podpory obce Li-
bice nad Cidlinou a Středočeského
kraje. 1. října - 4. prosince 2016

- DS Václav Václavov
Anton Pavlovič Čechov:
Námluvy a medvěď
- Divadlo DUHA Polná - dramatiza-
ce známé pohádky Boženy Němco-
vé *O perníkové chaloupce*
- Studio Damúza Praha - Karel Jaro-
mír Erben: *Dlouhý, Široký
a Bystrozraký*
- DS Právě začínáme Horní Počer-
nice - Oscar Wilde, Roman Vencel:
Strašidlo cantervillské
- LS Před branou Rakovník
dramatizace Zdeněk Turek:
O třech čunících
- DS Na tahu Červený Kostelec
Jaroslav Vrchlický: *Noc na Karl-
štejně*
- Česká beseda Daruvar, Chorvat-
sko - Ludvík Aškenázy, dramatizace
L. Korbel: *Jak jsem se ztratil aneb
Malá vánoční povídka*
Karel Čapek, dramatizace M. Tvrz a
R. Masáček: *Doktorská phádka*
- Dobřichovická divadelní společ-
nost Dobřichovice - Patrick Hau-
decoeur: *Mátový nebo citron?*
- DS Ty-já-tr Praha - Luděk Horký:
Pohádka do kapsy

-red-

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

DĚTSKÁ SCÉNA 2016

Letošní celostátní přehlídka dětského divadla ve Svitavách se konala 10. – 16. června a viděli jsme celkem 19 inscenací, a jako každoročně poznamenám, že je rozhodně dobré, že lektorský sbor je vidí dvakrát. Hned v úvodu poznamenám, že se bohužel z důvodu onemocnění musel omluvit soubor Čtyřlístek, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, který byl s inscenací *Jak princ hledal princeznu* doporučenou z královéhradecké krajské přehlídky do programu zařazen. Další dva soubory z této přehlídky doporučené pak ve Svitavách vystoupily. **Convivium, ZUŠ F.A. Šporka, Jaroměř** s inscenací *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*, u níž byla oceněna vybavenost mladých lidí, kteří plní hodně úkolů, a také řada nápadů především v začátku inscenace (pohyb krále i s trůnem, stoupání prince na věž a prohlížení obrazů princezen, viditelné jen vahadlo prince při putování...), ale pak už jakoby nápady trochu vyschly a nedostavila se gradace. Ale rozhodně šlo o zajímavou práci a také poměrně čerstvou, takže byl předpoklad, že na inscenaci budou ještě dále pracovat.

Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín se představil se zpracováním předlohy Pavla Šruta a uvedl ji pod názvem *Malý John a Krvavý koleno*. Jako dobrý nápad, který má i funkci rámce bylo hodnoceno úvodní porovnávání českého Honzy a amerického Johna, ale závěr by byl lepší bez podrobnějších dodatků. Hodně se hovořilo o tom, že je zvláštní, že se jednoduchou pohádku pokoušejí psychologizovat. A že by rozhodně celku prospělo, kdyby si víc ujasnili žánr a situace hráli víc ve zkratkách. Ale oceňována byla vyba-

Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín, *Malý John a Krvavý koleno*,
foto Jan Slaviček

venost a kultivovanost dětí, hezky vymyšlené kostýmy a práce se zvukem. (A pochopitelně nešlo nevzpomenout vynikající kvality jejich loňské inscenace *Kuchař Sam a mořské panny*).

Ze Svitavského dýchánku pak byly do programu celostátní přehlídky zařazeny také dvě inscenace. Soubor **Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí** vyšel v inscenaci *Láskotoč* z Kainarovy básničky (*Jan miluje Lenku aneb Řetězec lásky věčné*) a velmi potěšili tím, co v ní našli a jak s ní naložili. Dodali tomu i vlastní téma, s nímž dále pracovali, ale přitom k tomu textu přistoupili s pokorou. Inscenace je o nenaplněné lásce, protože každý miluje někoho jiného, než toho, který miluje jeho. A naštěstí o té lásce hraje s nadhledem a vůbec nevadilo, že kluky hrály dívky. Jediným klukem, který v téhle inscenaci hraje, je ten, který ovládá kolotoč, tedy láskotoč, kam zve všechny, kteří doufají, že najdou lásku a je tak trochu tím všeovládajícím

„dáblikem“. Jen jsme si kladli otázky, týkající se závěru a jak si ho vyložit. Je láskotoč opravdu nekonečný a vždycky špatně dopadne, a proto se kolotočář diví, když se chtějí tři dívky vrátit znovu, ale ony nejspíš věří tomu, že lásku přece jen najdou? A nebylo by logičtější, kdyby se o nalezení lásky znovu chtělo pokusit více dívek?

Soubor **EsTeNaToMaj, ZUŠ Petra Ebena Žamberk** se představil s inscenací *To víte, Afrika*, v níž se autoři Karel Šefrna a Olga Strnadová inspirovali předlohou Heleny Izbické.

Na scéně byl stůl s dekorací, ale když přišli mladí lidé s písničkou, kytarou a bubínkem ze zákulisí, tak se nejdřív představení zvířet žijících v Africe odehrávalo půvabnými malinkými „špejlovými“ loutečkami na kytaře, obrácené zadní stranou k divákům a to představení Afriky bylo velmi nápadité. I na některých dalších hudebních nástrojích (buben, tyč...) se pak odehrávaly epizody představující zvířata (už trochu

větší loutky), ale pak už při hře v dekoraci na stole vše trochu stagnovalo, protože jsme sledovali spíš jednotlivé obrázky než nějaký souvislý příběh. A také se hovořilo o tom, že jediné hlavní téma jsme v inscenaci nepřečetli.

Letos se lektorský sbor (předseda Jaroslav Provazník, Eva Keroušová, Ema Zámečnicková, Hana Cisovská, Jaroslav Dejl, Tomáš Volkmer a tajemník Jakub Hulák) shodl na tom, že úroveň letošní přehlídky byla velmi vysoká, jak z hlediska režijního, tak i pedagogického a také pestrá a různorodá. A na Jiráskův Hronov byl nominován *Černošský Pán Bůh* souboru **KUK-u-řice, ZUŠ Štítného, Praha 3** a doporučena inscenace *Puntikáři, pachatelé dobrých skutků Tanečního studia Light* při **ZUŠ Na Popelce, Praha 5**.

A jako vždy byl pestrý a zajímavý i doplňkový program a v něm pochopitelně také nějaké východočeské stopy: například **Divadlo Drak** s představením *O bílé lani, Cesta do Brna Céčka Svítavy*, koncert svitavských The Dozing Brothers... Ale také zajímavé představení *Kapela jede! Není pecka jako pecka Naivního divadla Liberec* a LiStOVÁNÍ *Robert Fulghum a Létající cirkus* (za přítomnosti autora).

Alena Exnarová

novaná na Jiráskův Hronov. A soubor **Convivium ZUŠ F.A.Šporka Jaroměř** se představil s doporučenou inscenací *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*. Oceňována byla sdělnost i „koření“ humoru (například loutkové fóry), ale problém byl v tom, že postupné hledání princezny s pomocí DŠB bylo poněkud nudné a pomohlo by buď zkrácení, nebo vybudování gradace. Původně se měla odehrát také inscenace *Jak princ hledal princeznu* souboru Čtyřlístek ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou, ale stejně jako z vystoupení na Dětské scéně se i tady musel omluvit a tak místo něj byla zařazena inscenace *Jan za chřta dán* souboru **ZiP ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou**. Oceňována byla jednoduchá a funkční scéna i loutky a také soustředěnost dívek, ale problém byl trochu v tom, že všechno bylo stejně důležité a proto se některé skutečně důležité významy ztrácely. (A bohužel byl také problém s tím, že se hrálo ve Spolkovém domě na jevišti na zemi a řada diváků neviděla.) A pamětníci pochopitelně připomínali, že se Romana Hlubučková k této chlumecké pověsti vrací už poněkoli káté, vždy s jiným souborem, ale je to pochopitelné vzhledem k tomu, že jde o pověst z místa, kde žijí. A když už jsme u chlumeckých, tak v herně Divadla Karla Pippicha hrál v doplňkovém

programu průběžně soubor **Překvapený štrůdl** představení *Papír, papír, papír*.

Z pardubické přehlídky byla k přímému postupu doporučena inscenace *To víte, Afrika* souboru **EsTeNaToMaj, ZUŠ Petra Ebena Žamberk**, kterou s mládeží připravili Olga Strnadová a Karel Šefrna. Pozitivně byla hodnocena funkčnost a jednoduchost výpravy, práce s loutkou, lehkost a ironie, s níž je vyprávěno, a že ani nevádí, když občas hlavní příběh ustoupí dalším motivům. A také byla oceňována hudební a pěvecká složka. Doporučený *Soumrak světů NANO divadla Svítavy* je autorským divadlem Matěje Šefrny a bylo oceňováno především to, že jde o otevřenou generační výpověď. Ale inscenace se setkala s rozličným přijetím, protože někoho velmi zasáhla a jinému se nepodařilo do příběhu proniknout a přijmout jej.

Z Turnovského drahokamu byla k přímému postupu doporučena inscenace *V jednom lese, v jednom domku* souboru **Vozichet Jablonec nad Nisou**, konkrétně sólové vystoupení Rudy Hancvencla. Bylo oceňováno jasně definované téma (že rodičovství je problematické) a hovořilo se také o tom, že tato inscenace pohádek není určena dětem, ale především dospě-

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM 2016

Letošní LCH se konala od 30. 6. (kdy se sjížděli seminaristé a mohli vidět *Putování s Janem Amosem*) do 6. 7. Program byl nabitý a tak se přiznám, že jsem neviděla úplně všechno z inspirativního a doplňkového programu. Z královéhradecké přehlídky byla k přímému postupu doporučena inscenace *Kdes holubičko lítala?* souboru **JAK-Kdo ZUŠ F.A.Šporka Jaroměř** a také na LCH se setkala s pozitivním hodnocením a oceňováno bylo, že zpracovávali náročné téma (žen obviňovaných v historii z čarodějnictví a mučených) a že jsou dívky výborně disponované a je to velmi emotivní. Inscenace byla nomi-

Divadlo Drak Hradec Králové, *O bílé lani*

lým. Tradičně bylo oceňováno výtvarno (loutky Ivany Hancvenclové) a přirozené herectví. A inscenace byla nominovaná na Jiráskův Hronov. Doporučená inscenace *A pak se to stalo* souboru Čmukaři Turnov, byla původně založená na improvizaci, ale když byli doporučeni na LCH, tak se prý snažili co nejvíc zafixovat to, co porota viděla, a to především z toho důvodu, že chrudimská porota uvidí jediné představení ze všech, které na LCH odehrají. Při diskusi se hodně hovořilo o tom, jaká jsou úskalí improvizace a také, jak ji vnímají dětská diváci. A Čmukaři se také už tradičně podíleli na výtvarných dílnách a na závěrečné pouti zahráli představení *Kde je princezna*.

V inspirativním programu zahrálo královéhradecké **Divadlo Drak** představení *O bílé lani* a v doplňkovém programu **LD Maminy Jaroměř** představení *O draku Baziliškovi* a také jsme mimo jiné mohli vidět klauzury Loutkářské konzervatoře, kterou vedou Míša a Filip Homolovi.

A ještě se sluší podotknout, že v rámci tří možných nominací z LCH na Jiráskův Hronov byla tou třetí inscenace *Antikrys* souboru **Rámus a Krtek Plzeň**. Letošní porota pracovala ve složení: Vít Brukner, Lenka Dzadíková, Martina Hartmannová, Vít Peřina, Tomáš Volkmer a diskuse už tradičně moderoval Jakub Hulák. Podrobné informace i Zpravodaje LCH najdete na www.chbeseda.cz.

Alena Exnarová

VÝCHODOČEŠI NA JIRÁSKOVĚ HRONOVU 2016

Východočechy reprezentovaly čtyři inscenace – a to velmi úspěšně. Tři z nich startovaly na královéhradeckém Audimaforu. Přes orlickoústeckou Mladou scénu se do Hronova probíjela *Werniscház* souboru **Veselé zrcadlo z Ústí nad Orlicí**, ze Šrámkova Písku byla nominována inscenace *Slepice není pták*, *Ukrajina není cizina* souboru

ru Nádech, teď a leť. Šrámkův Písek společně s Wolkrovým Prostějovem doporučil inscenaci *Ušubraná Slečen ze ZUŠ Jaroměř*. Představení souboru **JAKKdo z jaroměřské ZUŠ Kdes holubičko, lítala?** nominovala porota Loutkářské Chrudimi. Ohlasy jsme vybrali ze Zpravodaje JH.

WERNISCHÁŽ (Ivan Wernisch – Lenka Janyšová), **Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí**, režie L. Janyšová a kol. Recenzi pro Zpravodaj JH pod názvem *Pro nic za nic utýrán* napsal Jiří Adámek: Návštěvník se dostane do podivné galerie, vytvořené na jevišti z živých těl. Překvapený muž obchází exponáty, které jej vždy vylakají krátkým výpadem a opět ztuhnou v původní pozici. A pak se postupně exponáty rozzijí. Pod vlivem pronášené poezie strhne se vždy mezi dvěma či třemi postavami mela, do níž se návštěvník v závěru nešťastně přimotá – a tu poslední, největší, již nepřežije. Je ubit surovostí poezie, stává se dalším exponátem.

Této koncepci divadelní koláže z Wernischových textů odpovídá mrtvolné líčení herců, vždyť jejich život je životem záhrobním. Odtud i expresivní a jaksi neživoucí herecký výraz. Slova pronášejí, o slova se přetahují, slovy a kvůli slovům se tlučou i utlučou, nic lidského se mezi nimi neodehraje.

Expresivita a odlidštěnost je u podobných textů daná tradicí. V tomto duchu bývají například inscenovány hříčky Jacqese Préverta, kombinující černý a nonsensový humor. Úskalím bývá to, že sošné pozice, přehnaná artikulace a silnými tahy vykreslené schematické situace stávají se skrze svou strojenost poněkud jednotvárnými. Uniknout z daného tónu je nesnadné. Zdálo se mi, že tato potíž se ve Wernischáži vyjevuje především u textů, které se ze světa nonsensu a černého humoru vymykají. Nejspíše to platí u exponátu, nazvaného *Když muž a žena zpívají*, kde herecký pár pronáší text vloženej lyrický. Poslední výstup o Jarmilovi, kterého družka vyhodila z bytu, rovněž překračuje žánr groteskně nonsensový, ozývá se v něm nota existenciální, která by možná potřebovala trochu lidskosti. Naopak u pojednání o vaření kaše, při kterém se dvě ženy surově tahají o kastrol, se mi zdál daný přístup adekvátní. Tak, jako je jasně vymezená poetika a přístup k herectví, je rychle jasno i ve struktuře koláže. Po předešlé uvaděčce a návštěvníka se jeviště vyklidí a pak už nastupuje jeden exponát po druhém. Je otázka, zda přehledná struktura nebrání zážitku z narůstajícího chaosu, ústícího do finále celého souboru. Inscenování koláže z poezie vyžaduje scénické řešení, které z literární před-

Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí n/Orlicí, Werniscház, foto Jan Slaviček

lohy nelze vyčíst. Je to nárok na inven-
ci, vylučující ilustrativní přístup. V tom
smyslu se galerie zombií, z nichž krev
vysál krutý básník tím, že vůbec vzal
tužku a papír do ruky, zdá jako dobrá
možnost. Ze všeho nejvíce jsem ocenil
závěry výstupů, z nichž přes veškerou
hřmotnost pointa pokaždé znovu vyva-
nula. A tohle vypracované „nic“ se mi
zdálo podstatou celé koláže.

Pod názvem **Učitel může fungovat
v roli kamaráda** vyšel ve Zpravodaji
JH rozhovor s vedoucí souboru Lenkou
Janyšovou, ze kterého vybíráme:

**Veselé zrcadlo je jedním ze souborů
tady, který není režisérský, ale pra-
cuje s mládeží. Jaký je pro tebe roz-
díl mezi režisérem a pedagogem?**

Ve svém působení v divadelním oboru
to mám vlastně spojené. Tady nejsem
vlastně ani pedagog, ani stoprocentní
režisér. Jsem někdo, kdo nabízí mož-
nosti zkusit si práci s divadelním tva-
rem. Snažím se jít cestou diskuse. Já
nabídnou, oni přijmou nebo nepřijmou, a
je to tak i naopak. Takže myslím, že to
je opravdu vzájemná diskuse, víc než
vyloženě režisér nebo vyloženě peda-
gog.

**Takže jsi tam ještě v úplně jiné roli
než za katedrou.**

Naprostu. Pro mě je to úplně jiný svět.
Mám pocit, že tady je najednou prostor
ukázat děckám, že i učitel může fungo-
vat v roli kamaráda.

**Jsi spoluorganizátorka Mladé scé-
ny, celostátní přehlídky, která se za-
bývá studentským divadlem. Co je
pro tebe studentské divadlo a v čem
je vaše představení splňuje?**

Studentské divadlo je samozřejmě vy-
mezeno věkově a pak myslím, že je
dobře, když se tam ukazuje spolupráce
vedoucího a studentů. Že to není jen
rukopis režiséra, ale je tam vidět jejich
pohled. Myslím, že nám se letos oprav-
du podařilo zajímavé propojení, právě
díky tomu, že jsem nepřišla s hotovým
scénářem. Pro mě to bylo mnohem za-
jímavější.

**Pustila by ses se svými studenty do
takového tématu, jakým se zabývali**

Monika Němečková a Kateřina Prášilová, Děvčátko a slečny ZUŠ Jaroměř
v inscenaci *Ušubraná*, foto Jan Slaviček

**v představení *Jelizaveta Bam*, které
s vámi bylo v bloku?**

Určitě. Mám ráda témata, která hýbou
srdcem a lidmi. To je nakonec i ten
Wernisch, ale tohle je mnohem závaž-
nější. My jsme dělali i šedesátá léta,
padesátá léta, byť formou muzikálu,
ale ta závažnost tam také byla. Mám
tento typ dramatiky ráda.

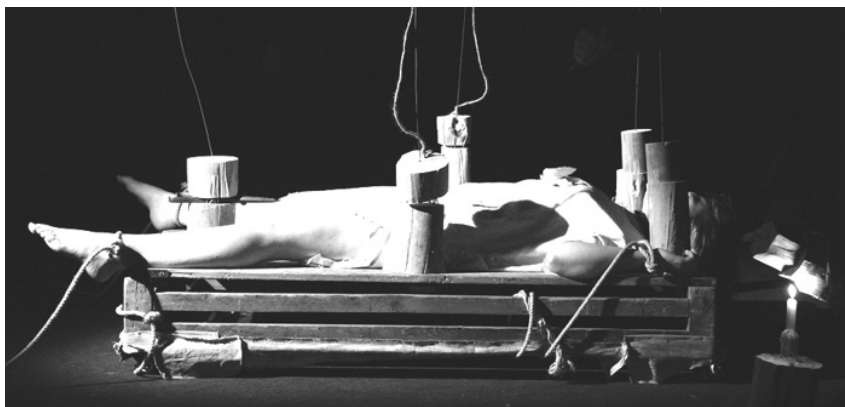
Jan Mrázek

A ohlasy diváků: *Účinné, pěkné, kon-
venovalo mi. / Inscenace se mi hrozně
líbila, protože sama dělám divadlo po-
ezie. / Líbilo se mi to, ale jsem z toho
zmatená. To je asi můj problém. Moc
tomu nerozumím, nevyznám se v tom.
Ale líbilo se mi, jak to bylo vizuálně. /
Přišlo mi to hrozně zajímavé. Nikdy
jsem nic podobného neviděla. / Zvlášť-
ní. Víc k tomu asi neřeknu. Zajímalo
mě, jak se omladina staví k ochotnické-
mu divadlu a překvapilo mě to. Úžas-
né herecké výkony. Ale téma je těžko
uchopitelné. / Velmi příjemná procház-
ka poezii. Hodně mně to bavilo, proto-
že tuhle poezii neznám. Viděl jsem to,
co jsem chtěl vidět. Jsem spokojený. /
Hodně zajímavé, ale netypické. Bála
jsem se trochu, že to budou obyčejné
básničky, ale bylo to ztvárněné vážně
hezky. A docela mě to nadchlo k tomu,
abych se koukla, kdo je vlastně Wer-
nisch.*

UŠUBRANÁ (K. J. Erben a K. J.
Obrátil – Jarka Holasová a soubor),
**Děvčátko a slečny, ZUŠ F. A. Špor-
ka, Jaroměř**; režie: Jarka Holasová
a soubor. Recenze pro Zpravodaj JH
vyšly dokonce dvě, první pod názvem
Jevištní ekvivalent poezie napsala
Renata Vordová: „Jen slaboši a pidimu-
žáci mají strach před veřejným dotekem
s erotismem“ napsal K. J. Obrátil, au-
tor Kryptádií. V letech 1999 a 2000 byl
vydán reprint, z něhož Ivan Wernisch
uspořádal výbor, který obsahuje lido-
vé říkanky, básně, písně... Inscenace
Ušubraná byla na JH doporučena ze
Šrámkova Písku, ale také z Wolkrova
Prostějova. Právem. Divadlo poezie to
je podle mého názoru jednoznačně.
Pokud si vezmu na pomoc definici di-
vadla poezie (pan profesor Císař pro-
mine) jako „nalezení jevištního ekviva-
lentu poezie“, inscenace *Ušubraná* je
pro mě jejím naplněním. Dvě inteligent-
ní zkušené interpretky velmi kultivova-
ně pracují s texty lidové poezie, čitelně,
přesně a vtipně zacházejí s rekvizitou
– jevištním znakem a vyzařuje z nich
příjemný nadhled po celou dobu před-
stavení. Dojemná pointa jen potvrzuje
výtečnou dramaturgickou práci s texty
a jasným sdělením: *Na louce po práci
dvě slečny s hráběmi jak karty sázejí
zážitky s chlapci. Až se pak ukáže,
že dosud jsou panny. Všechno si nal-
haly, pořád jsou samy.*

A pod názvem **Velká „holčičí“ hra** připojil svůj názor Jaromír Hruška: Divadelní soubor Děvčátko a slečny při ZUŠ F. A. Šporka z Jaroměře se na letošním ročníku Jiráskova Hronova představil koláží lidové poezie *Ušubraná*. Nejedná se o klasickou koláž, ale o inteligentně a systematicky poskládanou lidovou slovesnost, jejímž svorníkem je příběh dvou pasaček a zároveň rivalek v lásce, které skrze onu lidovou poezii rozehrávají velký a autentický „holčičí“ duel. Pudovost vyvěrající ze zemitosti vybraných, pro někoho snad až příliš vulgárních, detailních popisů „sexuálních“ avantýr dvou plnokrevných nadřazených a roztoužených panen, zvládají obě protagonistky s vysokou hereckou grácií. Začátek inscenace připomínající žánrové romantické obrázky halekaček z filmů pro pamětníky postupně přechází v onen „duel o Janíčka“. Ten je založen na trumfování v líčení počtu a kvalitě sexuálních zkušeností obou dospívajících dívek. Takové to sexuální mužské hospodské chvástání, ale v ryze ženské podobě. Prostě a stručně řečeno: pod oním krásně zdobeným lidovým krojem jsou „děvčátka a slečny“ úplně naostro! To co nějak tušíte a možná si to i podvědomě přejete, se vám plní v míře možná pro někoho překvapivé. Vulgarita slovního projevu – „mrdat, prcat, čurák, svrbící kunda“ - i neustálá až loutkoherecká „falická“ a „erektilní“ práce s rekvizitou – především s násadou od hrábí – je výrazem tělesných potřeb, ale hlavně prostředkem k nějakému „vyššímu“ tématu. A to je jednoznačně pojmenovatelné: ženské (holčičí) přátelství. To, které je tak snadno zranitelné, a zároveň tak neskutečně pevné.

Přítomnost naturalistických prvků výpravy jako jsou výše zmiňované hrábě či nůše s čerstvě nasekanou travou jen potrhují autenticitu skvěle a čistě odehraných hereckých partů. Ještě s čerstvě nadojeným, hustým a ještě teplým mlékem, stékajícím po... Ale to je již spíše touha po naplnění svých sexuálních fantazií. Do momentu, než si děvčata nasadí na hlavy do té doby netušené věnečky z trávy jako znak čistoty a panenství, můžete věřit, že dívky vše, jimi popsané a líčené, opravdu

JAKKdo, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř, *Kdes holubičko, lítala?*, foto Jan Slavíček

prožily. A my s nimi. Ale je jednoznačné, že tím nasazením věnečku, obětují, alespoň na chvíli, své tělesné potřeby na oltář vzájemného „holčičího“ přátelství a společného sdílení. A jestli neumřely, tak se svolávají a scházejí dodnes. Dokud je „muž“ nerozdělí! Zatím jim za to ani Janíček „nestojí“. P. S. Vzkaz herečkám: „Dělaly jste si to moc pěkně a já jsem rád, že jste mě na to nechali alespoň koukat!!!“

A ohlasy diváků: *Křišťálově čisté představení. Holky jsou naprosto přirozené a velmi se mi líbila práce s rekvizitou, čímž myslím hrábě. /Nadšení, radost, nádherná mluva, krásné holky, ze života. /Dobry! Hodně hustý, skvělej nápad, dobrý. /Krátké, vtipné, perfektní. Za 30 korun super. Víc takovýchhle divadel. /Hrábě už nikdy nebudou, co bývaly. /Jsem nadšený. Je to krásné. Úžasný nápad, skvělé provedení a strašně krásné herečky. /Jsem ráda, že se dívky prostřednictvím velmi poučené práce s poezií dostanou k tomu, aby získaly vztah k různým rukodělným činnostem, například k hrabání. /Odvážné, roztomilé. /Ušubranou jsem viděl už potřetí. Poprvé dokonce na premiéře. A musím říct, že to krásně vyčistili. Že přechod mezi Erbenem a Obrátem krásně jede do oblouku, že je to plynulý přechod. Na premiéře najednou z ničeho nic chtěla mrdat u lednice. Takhle to už mají propojené a čisté. A spojení Erben a Obrátla... Geniální! /Představení se mi velmi líbilo. Naprosto mě fascinovalo, co dokážou vymyslet s obyčejnými hráběmi. To byla pro*

mě inspirativní práce s rekvizitou a propůjčení jiného významu předmětu. Samozřejmě to byly hrábě, ale vzhledem k tématu také něco jiného. Perfektní. Jedna z nejlepších věcí, co jsem tady viděla.

KDES HOLUBIČKO, LÍTALA? (Jarka Holasová a soubor), **JAKKdo, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř**, režie: Jarka Holasová a soubor. Kateřina Baranowská nazvala svou recenzi **Černobilá oběť**. Máme to my ženy těžké. Od zrození předurčeny k tomu, abychom se staly oběťmi zlých natvrdilých agresorů – těch polen – rozuměj mužů. Alespoň tak nějak bych to musela brát, kdybych představení *Kdes holubičko, lítala?* JAKKdo Jaroměř, ZUŠ F. A. Šporka brala doslovně. Byla jsem svědkem něčeho, co bych nazvala obětím obřadem. Výprava byla velmi kultivovaná a esteticky na úrovni – ale tak jak byla černobilá formálně, byla černobilá i obsahově. Hlavní představitelka byla do role oběti odsouzená hned od začátku prostřednictvím rituálního převleku do režné haleny a pak už jsme až do konce sledovali, že je to tak a ne jinak, a napjatí jsme mohli být maximálně z toho, jestli se polena okolo budou jen efektně potloukat nebo najdou důmyslnější uplatnění. Podtrženo sečteno nic víc než konstatování. Konstatování existence čarodějnických procesů. Je nesporné, že to je hrozná záležitost. Ale pouhé konstatování, sebelépe estetizované, nestačí. Takže to hlavní, co bylo obětováno, byla – alespoň pro mě – jakákoliv dramatická. A nezachrán

to ani pár účinných obrazů. Např. ten závěrečný, s holubičkou vznášející se nad reálným plamenem, byl dojemný a působivý. Škoda, že jen ten.

Druhou recenzi přidala Alena Zemančíková a nazvala ji **Holubička bílá, uštvaná, upálená**: Téma jedince, uštvaného stádem, hejnem, obcí patří mezi univerzální vklady kolektivní paměti. Prostě čas od času máme potřebu jednotlivce, který je v něčem divný, jiný, nesrozumitelný učinit svodidlem, po němž sjede obecná zloba a nenávisť – a stádu se uleví. Čarodějnické procesy jsou ostudnou kapitolou dějin křesťanství a znepokojivým tématem ústícím do pozdějších procesů a šikan. Soubor JaKKdo z Jaroměře si téma vybral pro práci skupiny, složené ze samých dívek. Problém inscenace, jejíž scénář je složen z lidové poezie a prozaických úryvků, skládajících se v příběh procesu s dívkou, načtenou z čarodějnictví, je v apriorním vztahu k obětované dívce. Ta totiž vůbec není divná, ani jiná, je to pěkná světlavá bílá holubička, na kterou okolí unisono sočí. Ano, je nemanželská, jistě, vychovala ji bába kořenářka, ovšem, je to mladá vdova, ale že by opravdu celá obec byla ve vztahu k ní takhle unisono? Používám záměrně výrazu z hudebního názvosloví, abych upozornila, že k vyjádření vztahu k dívce nemusí dojít pouze prostřednictvím textu – i když i to by inscenaci pomohlo, může k němu dojít i hlasem, nějak laděným strukturovaným sborem, proměnlivou intonací, která v žánru divadla poezie „burianovsky“ nahradí dramatické situace či epické vyprávění – ale zde slyšíme právě jen nenávislné unisono. Aby mi bylo rozuměno – jistě že je možné, a známe takové případy, kdy je jedinci prostě a jednoznačně ublíženo, okolí i okolnosti se proti němu spiknou a nic mu nepomůže. Ale pokud nemáme možnost sledovat ani sebemeně průběh událostí, pokud inscenace nepoužívá proměnlivější a jemnější prostředky než je sborový zlovlný jednohlas, je výsledkem ideologický manifest. Bouchání dřevěnými špalky a křik dílo emocionálně ani tvořivě neobohatí. O tom, z čeho takový hon na člověka

pramení, se nic moc nedozvíme. Velmi se přimlouvám, abychom, když děláme divadlo, neopouštěli tak totálně onu dramatickou „dvojí pravdu“, o níž píše Milan Kundera ve své esejí o *Antigoně*. Na divadle se jistě můžeme zřít dramatickostí, ale najdeme a využijeme-li příležitosti k ní, je sdělení naléhavější. Teprve v dialogu, a je jedno, zda je to dialog podle všech pravidel mezi postavami, či vnitřní, nebo zda je veden jen hlasy a idejemi či probíhá mezi tvůrci a publikem, mezi loutkou a hercem, se dobereme divadelního zážitku. V mládí a v kolektivní tvorbě máme často potřebu říci něco jednoznačně, manifestačně, ale divadlu to nesvědčí. Není obce, v níž by po celou dobu byli všichni stejného mínění, k odsudku vždy vede nějaký proces. A Otec Brown, detektiv v příbězích G. K. Chestertona, často při usvědčení pachatele připomíná, do kolikrát ctnosti spíše než do explicitní zloby se umí oblékat zlý úmysl. Nevíme-li o postavách nic víc, než co obsáhne jedna konstelace, je výsledkem barvotisk, i když třeba dojemný. Život obětované dívky, ale i jako zlo, které se pro tentokrát vybil. Jen kdyby takových poetických obrazů bylo v inscenaci víc.

Rozhovor s Jarkou Holasovou a se souborem JaKKdo Jaroměř vyšel ve Zpravodaji JH s názvem **Nestydte se, že jste jiní, buďte barevní!**

Vybíráme:

Máš na JH dvě představení a obojí jsou to lidové texty. Jak to?

Jarka: To se tak letos urodilo. Probíhalo to tak, že jsme řekly – máme téma a budeme hledat adekvátní literaturu. Na autorské divadlo si netroufám, neumím to. Anička, hlavní představitelka říká: „Já mám takový téma. Že je strašně supr být barevně mezi šedivými.“ A s tím jsme si prošly od šikany, přes různá další témata až k tomuhle. Začaly číst Orwella, jinak se googlovalo, ale předlohu jsme nenašly. A pak, když jsem se připravovala na nějakou dramaturgickou poradou, napadlo mě, že jsou to vlastně čarodějnice. To je zaujalo a tak jsme na tom začali pracovat. Jenomže jsme začaly vlastně v půlce, od inkvizičního procesu, kde se pracuje s loutkami. To jsem jim tam narvala

já, protože mě tam baví napětí loutka vs. živák. Ale pak jsme si říkaly, vlastně proč? Vždyť o té holce nic nevíme. A tak jsme se uchýlily k té poezii. Je to pak pro nás hodně ženské, žijeme přece jen v mužském světě. Vzala jsem tedy cíleně Erbeny a hledala říkanky, které mi přišly už od začátku šikanózní. První tě napadne: „Sedávej, panenke, v koutě, když budeš hodná, najdou tě.“ Už to mi pro tehdejší holku přijde jako atak.

Vím z vlastní zkušenosti, že když děti přijdou do dramataku, přináší často povrchní témata. Jak nasměrovat děcka k tomu, aby si vybírala palčivá témata, aby sama toužila jít do hloubky?

Jarka: To je strašně těžké a já myslím, že tomu hrozně pomáhá loutkové divadlo. Myšlenka se nachází už v samotné práci s předmětem. Myslím, že je to taková povrchní doba. Dřív v nesvobodě bylo třeba schovávat věci mezi řádky, dnes když se to vše dá říct v prvním plánu a stačí to, tak je to pro mě málo. Proto se snažím dělat i věci, které třeba nepochopí na poprvé. Stačí si otevřít tu naši krabici, co máme, a začít vytahovat všechny staré boty, kastrolky a rezačké nože a teď už přemýšlíme o tom, co ten předmět vypovídá. A tam už podle mě začíná to jiné nasměrování, že se nemusí všechno říct doslovně. Děti jsou strašně chytré, mají potenciál, ale nevyužitý.

Odkud přišlo téma?

Od Anči – chtěli jsme se zabývat tím „být jiný.“ A hlavní je se za to nestydět, že jste jiný, buďte barevní! Zabývali jsme se šikanou a pak myslím, Jarka přinesla téma čarodějnice.

Cítíte se být jiné? Cítíte se být čarodějnicemi v tomhle světě?

Určitě si každý zažil nějakou šikanu, odsouzení nebo posměch. My si vybrali tu cestu být barevní!

A proč, není jednodušší zůstat šedivý?

Je, ale nejste to potom vy!

Jak jste se jako soubor posunuly?

Co se změnilo za ty tři roky, co spolu pracujete?

Slovník. (smích) Myslím, že vztahy se tu utužují ze dne na den, lepší už to být ani nemůže. Tohle je asi náš první úspěch. Před tím jsme šly spíš po lehčích tématech, a tak jsme se stmeľovaly, až jsme se propojily a tohle už je taková větší inscenace.

A co jste se práci na téhle inscenaci naučily?

Trpělivost. Hodně času nad jednou věcí. A nebrat si věci osobně!

Jan Mrázek

A ohlasy diváků: *Bylo to emotivní, zajímavé. Ale mělo to svoje rezervy. Na studentské divadlo přesně to, v čem se studentské divadlo pohybuje. Možná by to chtělo trochu jasnější režijní práci a ty holky trochu víc tlačit. Ale na jejich věk, na to co jsem viděl, je to rozhodně zajímavé představení. Rozhodně to není propadák. / Perfektní dramaturgická práce s textem, estetická stránka, práce s vizuálem... Práci Jarky Holasové znám, takže je to standardně výborné. Fascinuje mě, že to dělala s tak (až možná moc) mladýma holkama. Ale myslím, že si to taky už řeší. / Mám tam ráda ten poslední obraz, jak se ta holubička vznáší nad ohněm. Myslím, že to je nějaké pra-téma, které v sobě ženy nesou. Čarodějnictví máme nějak pod kůží a přítomné. Je to záležitost i zraní směrem k ženskosti. Určitě je to na místě.*

SLEPICE NENÍ PTÁK, UKRAJINA NENÍ CIZINA (David Zelinka a další), **Ted', nádech a leť Pardubice/ Praha**, režie David Zelinka. Recenze prof. Jana Císaře měla název **Sdílení**:

Novodobé české divadlo je o sdělování – což znamená, že ti na jevišti se snaží artikulovaně formulovat a říci jasně pokud možno něco závažného těm v hledišti. Je to dědictví osvícenství, tedy doby, kdy se toto novodobé divadlo rodilo, a dodnes jsme často podvědomě přesvědčeni, že bez řádného velkého tématu, jež nese příběh, osudy postav a slovní vyjádření, nemůže existovat pořádné divadlo. Jenže

Ted', nádech a leť Pardubice/Praha, *Slepice není pták, Ukrajina není cizina*, foto Jan Slaviček

ono je to všechno složitější. Dnes už víme, že vnímání umění probíhá také po cestách ryze fyziologických a že můžeme plakat před obrazy, aniž víme proč a bez toho, že bychom se vědomě potkali s nějakým velkým tématem, jež můžeme vyslovit v pojmech. Jsme prostě přírodou sestrojeni tak, abychom nemuseli přijímat sdělení, ale mohli také intenzivně a hluboce prostě sdílet zážitky. Tohle sdílení může probíhat i jako myšlení, nikoliv ovšem v pojmech, ale i obrazech. Pro divadlo to platí – myslím – zásadně a plně odjakživa. Má totiž svou neobyčejně silnou a vždy přítomnou možnost ukazovat, předvádět originály jevů a spoléhat na to, že budou bezprostředně a přímo vstupovat do kontaktu s divákem, že jej přinutí sdílet jistou skutečnost, stejně jako ji přijímali a přijímají ti, kdo ji předvádějí. Teorie má pro to pojem ostenze, kdy nevnímáme a nechápeme jistý jev jako znak, který skutečnost pouze zastupuje, ale jako onu originální skutečnost samu. Dovolte mně dva příklady. *HRA-NIC-e* – vyprávění o Broumovsku – se dá celostně vnímat v okamžiku, kdy projdeme broumovským klášterem a jeho zahradou, protože najednou už vám představení nesdílí pouze jistá historická fakta, ale sdílíme prožitek reality, již je představení součástí. Příklad druhý: jaroměřské představení *Kdes*

holubička lítala má – po mém soudu – znamenitě (zvuky úderů + černá a bílá barva + herecká akce) zaděláno na to, aby přinutilo diváky sdílet hrůzu nesmyslného násilí, kdyby ovšem šlo jen ku sdílení a nechtělo být i sdělením. Pardubický soubor ve svém představení o válčící a válkou trpící Ukrajině důsledně obě složky – sdílení a sdělení – rozdělil. Jistá sdělení přinášejí slova, ale vizuální i pěvecká část spoléhá na sdílení; pokud možno co nejvěrohodnější – až do toho vaření a pojidání polévky. Z jistého hlediska by se daly jistě vyslovit některé vážné pochybnosti, zda ještě v případě takového předvádění můžeme používat pojem divadlo, zda by nebyl patřičnější nějaký jiný pojem. Ale to není nejdůležitější. Podstatné a prvořadé je ono sdílení ukrajinské reality, prožitek, jenž by měl dovolit zakoušet ten válkou devastovaný život tak, jak jej zakoušejí tvůrci předvádění a samozřejmě i ti, kterým je souzeno na Ukrajině žít.

Rozhovor s Davidem Zelinkou, režisérem souboru *Ted', nádech* vyšla ve Zpravodaji JH s názvem **O tom, že lidé několik měsíců přežívají ve sklepích, se nemluví**.

Vaše inscenace jsou specifické

svým způsobem vzniku. Cestujete vždy do centra dění a tam sbíráte autentické příběhy místních. Kam jste takhle vyrazil poprvé?

To těžko říct. Nás vždycky bavilo vyjíždět, potkávat se s lidmi, poznávat je, jejich životy, názory a pohledy. Pak se množily příběhy, které jsme hrozně chtěli předat, protože je to jiný pohled na život, než tady. Jiné hodnoty. Hledali jsme cestu, jak je předávat, jak zpracovávat. Tak se dlouho měnil způsob a různé cesty. Pořád se to navzájem formuje a ovlivňuje k nějaké větší intenzitě.

Stejně jako vaše loňské představení se i tohle týká určité situace – tentokrát na Ukrajině. Co byl spouštěcí impuls, kdy jste si řekl, že už musíte vyrazit?

Písničky. My je zpívali a měli rádi. A když se v zemi těch písniček začalo dít něco takového, museli jsme vyrazit. Chtěli jsme poznat, co za tím vším je.

Máte v souboru dvě cizinky. Jak jste se dali dohromady?

Elizu znám dlouhou dobu z Polska, protože tam jezdíme hrát. Je tam velká komunita lidí kolem jednoho divadla. A Zane je z Lotyšska, žije v Praze a přišla k nám na chaloupku, kde zkoušíme a kde jsou občas dílny zpěvu, nebo divadla.

Kde všude na Ukrajině jste sbíral příběhy?

Sbírali jsme je spolu s Elizou. Neměli jsme konkrétní plán, chtěli jsme co nejvíc na východ, dokud to je bezpečné. Tak jsme dojeli do Oděsy. Tam jsme zjistili, že existuje divný cíp země, v podstatě nespojitý, který se jmenuje Besarábie. Takové kouty bývají zajímavé, tak jsme se tam vypravili a zajímavé to bylo. Jde o úplný okraj, ani se nedá říct Ukrajině, protože dřív to bylo Rumunsko, předtím zase Osmanská říše. Jsou tam spousty národností, smíchaných kultur a tím i pohledů.

Setkávali jste se jak s proukrajinskými, tak s proruskými názory?

Tam už spíš byla cítit únava z celé situace. Lidem bylo jedno, jestli Rusko,

nebo Ukrajina. Hlavně aby byl klid, dalo se kde spát a vůbec – žít. Navíc jsme byli ve specifické společnosti, na vesnicích. To se nedá brát jako objektivní pohled. Bavili jsme se s kýmkoli, kdo se naskytl, bez jakéhokoli výběru.

Dostali jste se do nějaké krizové situace?

Ne, lidé byli moc vstřícní, milí, pohostinní. Takže to bylo snadné a příjemné se potkávat, byť smutné.

A nějaký příběh, který vám utkvěl v paměti?

Ani ne příběh. Když jsme přijeli do Kyjeva, kde nám jedna milá paní zařizovala setkání s uprchlíky, dostal nás kontrast Východu a právě Kyjeva. Heroizace všech, kteří padli, ať už na Majdanu, nebo ve válce v Kyjevě. A vůbec se nemluvilo o tom, že se lidé na Východě odstěhovali do sklepů a opravdu už měsíce žijí ve sklepech, kam si přinesli postele a všechno, co se dalo. Přežívají tam, protože nemají kam utéct, nebo nechtějí, protože jsou natolik spojení s tou zemí. To, že se o takových lidech nemluví, to pro mě bylo něco strašně silného a nepochopitelného.

Kdo je na tom obraze na stěně?

Básník Taras Ševčenko, což je pro Ukrajince symbol jejich národního obrození. Dnes je nesmírně oblíbený a ideově důležitý.

Vít Malota

A ohlasy diváků: *Tím, že jsem seděl vepředu a přímo v dění, bylo to pro mě hrozně emotivní. Jsem dost empatický a hrozně se do věcí vžívám, a to se mi stalo tady. Když mě vyzvala k tanci, v tu chvíli jsem byl tam, v tu chvíli jsem byl s ní. Něco vyzařovala. Budťo tak dobře hraje, nebo opravdu to má v sobě. Strašně mě to pohltilo. Měl jsem chuť ji objímat, hladit a utěšovat. Až teď jsem z toho vystoupil, ale stejně o tom budu ještě v noci hodně přemýšlet a zamýšlet se nad tím, jestli je to představení skvělé, nebo jestli ve finále není úplně kontraproduktivní. Může se stát, že emočně vycucne a ten způsob je urputný. Ale jak říkám, úžasný silný emoci-*

onální zážitek. Jsem šťastný, že jsem ho prožil. / Člověk si musí zvyknout na to, že to je útržkovité, zvyknout si na formu, ale jakmile to přijme, tak pochopí, že to je jeden velký obraz, který je tematický, vypovídající a myšlenkou neuvěřitelně aktuální. / Ono to vlastně vůbec není od věci, když vám někdo dá pytlík plný částeček z puzzle a nechá na vás, abyste si to složili sami. Může se to na první pohled zdát jako zmatek, ale ono se to nakonec přece jen dá složit.

CESTA Z PÍSKU DO ŠUMPERKA A ZPĚT...

Letos poprvé jsem se podíval do Šumperka, na divadelní dílnu (konala se 12. - 21. srpna). Nu, potkalo mě to až na má stará kolena. Mám je, zaplať bůh v pořádku, takže dojdu, dojedu. A v Šumperku jsem navíc nebyl léta (po maturitě jsem měl nastoupit coby elév do místního profesionálního divadla, ale osud mě zavál jinam). Tenkrát se mi město zdálo ošklivé, dnes těží i ze své krásy, jako kdysi je opět považováno za Malou Vídeň, to hlavně kvůli secesní architektuře, již je tu krásné a mnoho. I za ní jsme se s Naďou vypravili - zcela prázdnými ulicemi, neb byla neděle ráno a hustě přšelo. To však bylo až po třech dnech setkání s fenoménem šumperských divadelních dílen...

Tradici mají úctyhodnou, víc než třicetiletou. Loni k tomu Artama vydala obsáhlý almanach – neuvěřitelné čtení! Kolik skvělých témat, kolik jmen osobitých lektorů, např. kdysi Zdeněk Potužil, Zdeněk Čecháček, Evald Šorm, Miki Jelínek, Ondřej Pavelka, Arnošt Goldflam, Peter Scherhauser, Petr Lébl. Dnes Josef Krasula, Jáno Šimko, Jirka Lössl, Jakub Nvota, Pavel Khek či Juraj Benčík, a s nimi stovky seminaristů. Z mnohých vyrostli skvělí divadelníci, čeští i slovenští, někteří zakotvili i na profesionálním poli. Jedna ze zakladatelek Šumperských dílen PhDr. Vítězslava Šrámková v almanachu vzpomíná, že šumperská setkání

vznikla z potřeby oživit – Šrámkův Písek! V moravském městečku se usadily v roce 1985, potom, co si svou existenci začaly budovat např. v Prostějově, v Milenovicích blízko Písku či Brně.

Dnešní šumperská setkání jsou už řadu let skvěle organizovaná především Alenou Crhovou a Karlem Tomášem. Našla svůj prostor v šumperském městském divadle – pamatují si ho ještě z doby před jeho „vyhořením“, po němž se díky nadšení místních a sbírkám, ne nepodobným těm na „Zlatou kapličku“, zrodilo opět jak Fénix z popela. Krásná budova, technicky skvěle vybavené jeviště, spousta prostor pro práci dílen.

Letos byly čtyři, každá s cca 10 frekventanty, ideální pro soustředěnou práci. Jedna se zaměřila na operetu, vedli ji Lukáš Rieger a Miroslav Ondra, herci a pedagogové JAMU, oba spojení i s brněnským Buranteatrem. Kolik amatérů zkouší hudební divadlo, v Šumperku Rieger s Ondrou zkusili, jak se amatéři v rámci svých dovedností (hereckých, pěveckých) mohou chytit a s nadhledem vypořádat s žánrem. S hereckou třídou nastudoval Václav Klemens, režisér, pedagog a umělecký šéf Divadla loutek Ostrava, zkrácenou verzi hry Anny Saavedry *Kuřáčky*, inspirovanou Čechovovými *Třemi sestrami*. Za pár dnů vznikla suverénní inscenace, která by i na Jiráskově Hronovu byla objevem! Slovenský divadelní a filmový režisér Patrik Lančarič (šumperským lektorem byl více než desetkrát) se pokusil se svými svěřenci vyslovit k internetovému analfabetismu, jejich minimalistická inscenace nabídla bohatý výtvarný a hudební zážitek. A konečně mim, režisér a pedagog Michal Hecht jako výstup z desetidenního tréninku pantomimy (a pohybového divadla) natočil se svými svěřenci dvě skvělé filmové grotesky, úctyhodnou práci od scénáře po realizaci! Vše se prezentovalo v rámci sobotního závěrečného programu, na který přijeli i přátelé, kterých má S. M. A. D., jak zní zkratka tradičního názvu – Setkání mladých amatérských divadelníků, spousta. Také z východních Čech.

Východočeši se letos představili

Foto Jan Příbylský

i v doprovodném programu S. M. A. D. **Děvčátka a slečny z Jaroměř** tady uvedli svou „kulturní“ *Ušubranou*. V minulosti však v Šumperku vystupovala i Hana Voříšková či českořebovský Triarius, hradecké DNO Jiřího Jelínka, Jesličky... Mnozí byli účastníci dílen, a byli jich desítky. Mezi nimi třeba i ti, co dnes známe z profidivadla, Jana Vyšehliďová, Petra Zámečnicková, Svatava Milková či Tomáš Jarkovský, ostatně byli i mezi lektory, třeba Ema Zámečnicková a René Levínský.

Vzdělávací kurzy, tvůrčí dílny, workshopy – ať jsou tyto pojmy tradiční nebo moderní – vždycky s rozvojem amatérského divadla nějak souvisely. Pořádaly se odnepaměti, v souborech i při setkávání na nejrůznějších přehlídkách, Jiráskův Hronov je toho historickým dokladem. Dnes se o podobě, charakteru či rozsahu takových akcí mnoho diskutuje, zvláště v souvislosti s Jiráskovým Hronovem. Ten je samozřejmě vynikající vzdělávací dílnou, byl jí ostatně už po svém vzniku v 30. letech. Dnešní jeho workshopy nabývaly na objemu i na zájmu, zvláště těch nejmladších. A nejeví ho dnes pouze „praktičtí“ členové souborů, otevřenost hronovských dílen je příležitostí pro všechny, kteří se něco o divadle, a také často jen o sobě, chtějí dozvědět. Spojení s konkrétním souborem už není nejdůležitější a současné spory o Ji-

ráskův Hronov jsou důsledkem tohoto zájmu. Šumperská setkání jsou ale na rozdíl od hronovských kurzů jedinečným a soustředěným vzdělávacím programem, který svým pracovním nasazením a koncentrací má nejen iniciační a inspirační kvality.

Saša a Nad'a Gregarovi

FEMAD PODĚBRADY 2016

Když si odmyslíme proměny náplně tohoto festivalu, tak se letos konal už jeho 45. ročník a proběhl ve dnech 8. – 11. září. Pro jistotu zmíním, že v současné době zde vidíme soubory s inscenacemi, které zůstaly před branami Jiráskova Hronova a někdy i celostátní přehlídky ve Volyni. A také je pravidlem, že každý zúčastněný soubor deleguje svého člena, který vidí všechna představení a v závěrečném hlasování těchto členů se rozhodne o nejlepší inscenaci, nejlepším ženském a mužském hereckém výkonu. Kromě toho uděluje cenu divácká porota, dále se uděluje cena novinářů a také cena divadelních (diskusních) klubů. Jako tradičně jsme absolvovali naprosto nabitý program, osm představení v hlavním programu, řadu doplň-

kových akcí (mimo jiné půlnoční krásné vystoupení mima Radima Vizváryho), diskuse o každém představení a pak společné besedy v kruhu. A celý program začal ve čtvrtek vernisáží zajímavých fotek, jejichž autorem je Marek Vašut.

Z naší oblasti zde **Divadlo Jesličky Josefa Tejkla Hradec Králové** zahrálo představení *Bůh masakru* Y. Rezy v režii Pepy Kopeckého. A hovořilo se o něm hodně pozitivně, především o kvalitních a vyrovnaných hereckých výkonech. A proto se přiznám, že mě poněkud překvapilo, že se nakonec nedostalo v hlasování mezi nejlepší inscenace. Ale Zdeněk Tesař se dostal mezi tři finalisty o nejlepší mužský herecký výkon a v prvním kole hlasování došlo k patu, protože všichni tři pánové obdrželi shodně deset bodů. Pak došlo k tzv. „rozstřelu“ a Zdeněk nakonec skončil třetí.

Zájem vzbudila také inscenace hry L. Lochheada *Perfect Days* v režii Nadi Kubínkové **Divadla Exil Pardubice**. Tam se hodně hovořilo o tom, že téma pořádku si za každou cenu dítě a ne zcela obvyklým způsobem nemusí každý „skousnout“ (a pár lidí také opustilo hlediště), ale i v tomto případě byly kvality inscenace ne právě snadné předlohy oceňovány a v hlasování o nejlepší inscenaci nakonec tato skončila druhá a představitelka hlavní role Jana Tichá se dostala mezi tři finalistky o nejlepší ženský herecký výkon.

Z Libereckého kraje jsme viděli představení Howdonovy *Úžasné svatby* **DS Vojan Desná – Mladá Haluz** v režii Vladky Kodouskové a v diskusi se hodně hovořilo o tom, že ač takové komedie není právě snadné inscenovat, pouštět se do toho řada souborů a jakými způsoby se to dá řešit.

A ještě se sluší napsat, že cenu za nejlepší inscenaci obdržel **DS Kroměříž** za Levinův *Veroničin pokoj*, který se hrál v aréně a byl rozhodně zajímavý. A cenu mu udělila i divácká porota. Cenu novinářů obdrželo **Broukovcovo Kamdivadlo Česká Kamenice** za divadlo absolutně autorské nazvané *Zahraj ty ejsíky*, které si napsal, zrežisoval a zahrál Jaroslav Střelka. A dostal také cenu divadelních klubů za krea-

tivní soběstačnost a rozhodně si to zasloužil. A v hlasování delegátů skončila jeho inscenace na třetím místě.

Alena Exnarová

KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM VYSOKÉ N/JIZEROU 2016

Letos proběhla už 47. národní přehlídka venkovských divadelních souborů a konala se ve dnech 7. – 15. října. Z Miletínského divadelního jara byl nominován **Divadelní soubor J. K. Tyl Meziměstí** s inscenací hry Michaela Cooney *Habaděra*. Recenzi pro přehlídkový zpravodaj Větrník napsal člen odborné poroty Luděk Horký a tak ji přebíráme. A také přebíráme vyjádření seminaristů z „Půdičky“, kteří na půdičce divadla diskutují a také ze semináře mládeže.

Recenze

Současný anglický dramatik a filmový scenárista Michael Cooney se zaměřuje zejména na dva žánry: temné psychothrillery a frašky se satirickými prvky. *Habaděra*, známá také jako *Nájemníci pana Swana*, patří k těm druhým. Autor v ní velmi umně kombinuje osvědčené komediální postupy (počáteční lež, která plodí nekonečnou řadu lží dalších; důmyslně řetězená nedorozumění; postava kamaráda hlavního hrdiny, nucená nechtěně se podílet na přítelových podvodech; prvky travestie) a neotřele a nepředvídatelně je skládá do nečekaných souvislostí a překvapivých rozuzlení včetně závěrečné pointy. Michael Cooney je synem úspěšného komediografa Raye Cooneyho. Bláznivá situační komedie *Cash on delivery* (Na dobírku), do češtiny přeložena jako *Nájemníci pana Swana* (a později *Habaděra*), je jeho divadelní prvotinou. Premiéra ve Windsorském Královském divadle v roce 1995 v režii Michaelova otce slavila okamžitě triumfální úspěch, Michael Cooney byl označen za jeden z největších objevů moderního anglického divadla a hra byla vyhlášena nejlepší britskou komedií

roku. Principy dobře napsané komedie ovládá Michael Cooney stejně dobře jako jeho slavný otec, který v roce 2005 obdržel za svou tvorbu Řád britského impéria. Divadlo, na které se Cooney zaměřuje, je v Anglii někdy označováno jako „komedie trapnosti“. Trapnost je ostatně klíčovou ingrediencí každé dobré frašky. V situační komice záleží především na dobře vybudované situaci, ve které se postavy cítí trapně a tato trapnost je žene k dalšímu jednání. Jakkoli je fraška výsostně stylizovaným žánrem, trapnost jejích postav musí být dobře ukotvena v jevištním realismu. Společně s význačným českým dramaturgem Karlem Krausem mohu prohlásit, že „důležitými prvky, ne-li nejpodstatnější momenty cooneyovské frašky, jsou trapná nedorozumění, přetvářka a lež jako existenční nutnost. V konečném důsledku je pak postavami zaměřován omyl za pravdu, skutečnost se relativizuje.“ Divadelní soubor J. K. Tyl z Meziměstí se na komediální repertoár orientuje již od svého vzniku v roce 2002. Dramaturgie souboru volí vždy kvalitní tituly z oblasti situační či konverzační komedie. Takový je i případ *Habaděry*. Její hlavní hrdina Eric Swan jednoho dne v podstatě náhodou zjistí, že státní sociální systém má jisté trhliny, a začne jich využívat k vylepšení svého rozpočtu. My ho zastihneme v okamžiku, kdy mu jeho habaděry začínají přerůstat přes hlavu... Hra se postupně vyvine ve zřeštěnou komedii plnou záměn a situačního i slovního humoru. Inscenace Meziměstských se opírá především o kvalitní text a vyrovnaný, komediálně dobře disponovaný herecký soubor. Režie ovšem – zejména v první polovině hry – zcela rezignovala na důslednou výstavbu dramatických situací. Ty zůstávají pouze v rovině textu. Na jevišti nejsou dostatečně vystavěny a rozvíjeny. Herci velmi často vynechávají takzvanou fázi zpracování, tedy fázi, ve které se mají diváci pobavit skutečností, že jsou postavy uvrženy do nějaké trapné situace a přemýšlejí, co si počít dál. Je to právě ten okamžik, kdy musí inscenátoři vzbudit v divácích dojem, že právě teď je už postava v koncích, že z takové situace už se prostě vybruslit nedá. Musí to být

vyložená pastva pro divákovu bránicí a také pro přirozenou škodolibost – s tou fraška prostě počítá. Děj frašky se v takové chvíli zákonitě musí nakrátko zbrzdit, skoro zastavit. A teprve z takového stop-time momentu musí vyrůst nový nápad jednajícího hrdiny na další habaďůru, na další bláznivý čin... Při pátečním představení se taková pozastavení nekonala a divák neměl šanci si komediální potenciál hry dostatečně vychutnat. Inscenace měla skvělé tempo, ale zcela postrádala rytmus. Vše se odehrávalo tak rychle, že docházelo ke stírání režijních akcentů a hra jako celek pak v subjektivním vjemu působila paradoxně zdlouhavě. Druhá polovina hry je od autora zdařileji komponována, dramatické situace jsou prostě už v samotném textu nepřehlédnutelné. Herci dostávají lepší vodítko a na inscenaci je to znát. Za zdařilé považují kostýmy, které dobře vystihují komediálně nadsazené charakteristiky postav. Snad s jedinou výjimkou: Linda Swanová by měla působit ženštěji a něžněji. Její emancipovaný projev v kombinaci s kalhotami odporuje genderové logice téhle frašky. Scéna připomíná levný zastaralý penzion, poměrně neosobní na to, že v něm bydlí i jeho majitelé. Nebojím se prohlásit, že se svou atmosférou příliš neliší od prostředí restaurantu Rebelka, ve kterém se na Krakonošově divadelním podzimu stravujeme. A myslím si, že to je vlastně dobře. Vhodně to koresponduje s tématem komedie, která se odehrává v podvodném penzionku plném „mrtvých duší“. Na závěr už se hodí jen doplnit, že Meziměstští Cooneyho text inscenačně upravili, když mimo jiné převedli původně mužskou postavu Dr. Chapmana do ženského rodu a postavu pracovníka pohřební služby obohatili o postavu jeho manželky. Škoda, že připsaný prolog s představováním herců stejně jako vtipně pojatá děkovačka měly lepší esprit nežli hra jako celek. Nicméně přes veškeré výhrady jsme měli možnost vidět kultivovanou situační komedii a setkat se s herecky dobře vybaveným souborem.

Luděk Horký

Jak to vidí půdička

Mluvili jsme o tom, že dělat tento typ

komedie je velmi těžké, že předpokladem pro dobré představení je zvládnutí gagu a situace. Základní linka této hry je strach z prozrazení lži a podvodu. V tomto představení nebyla zcela dobře uhrána. Vadila nám nedotaženost situací a nevěděli jsme, proč některé osoby chodí do dveří a proč za nimi zůstávají. Myslíme si, že by stálo za to některé postavy, jež neposunují děj, škrtnout.

KDP mladým

Včera jsme viděli představení *Habaďůra* od J. K. Tyl Meziměstí. Celé představení působilo příjemně, avšak míra pochopení zápletky byla různá. Líbily se nám herecké výkony a dekorace. Z divadla jsme odcházeli spokojeni, ne však nadšeni.

A ještě se sluší poznamenat, že odborná porota, která pracovala ve složení Milan Schejbal (předseda), Luděk Horký, Zdeněk Janál, Petr Kolínský a Lenka Láznovská, udělila **několika „Meziměstákům“ čestná uznání** - Jiřímu Žemličkovi za roli Normana Bassetta, Zdeňku Machovi za roli Mr. Jenkinse a Aleši Kučerovi za roli Erica Swana.

V letošním programu se také objevil místní **DS Krakonoš** s inscenací předlohy Tima Firtha *Holky z kalendáře* v režii Marie Brtkové Trunečkové. Na Jiráskův Hronov odborná porota nominovala **Rádobydivadlo Klapý** s inscenací Ladislava Valeše *...dlouhá cesta* a dále doporučila **DS OB Velká Bystřice** s inscenací hry Vasilije Sigareva *Detektor lži* a **Malé divadlo Kouřim** s autorskou inscenací Martina Drahovzala a MDK nazvanou *...dokud vás smrt nerozdělí!*

Závěrečným nesoutěžním představením pak byla *Alelujá, svatá Nituš!* **DS Jirásek Nový Bydžov** v režii Saši Gregara. A určitě je ještě potřeba pochválit Marcelu Kollertovou (dnes už bývalou hlavní organizátorku JH), která zaskočila v pokladně a prodávala vstupenky.

Přehlídkové zpravodaje si můžete přečíst na <http://kdpvysoke.cz>. A už je znám termín příštího ročníku přehlídky, která se bude konat 14. – 21.10.2017.

-red-

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA JEDNOAKTOVEK V HOLICÍCH

Již podesáté se uskutečnila v Holicích ve dnech 5. – 6. listopadu 2016 Národní přehlídka jednoaktovek (Memoriál Ladislava Lhoty), kterou vyhlašuje Svaz českých divadelních ochotníků jednou za dva roky. Letošní přehlídka nebyla sice tak početně obslána, jako v letech minulých (šest souborů), ale i tentokrát se potvrdilo, že důležitější je kvalita než kvantita. Hned dva soubory sáhly po textu Anny Sobotkové, známém jako *Hřbitovní aktovky*. **DS Svatopluk z Hodonína** si vybral aktovku *Dopis*, **DS Karel Čapek z Děčína Mikuláš**. Příjemným překvapením byla představení **DS ŽUMPA Nučice** s aktovkou Arkadije Averčenko *Čtyři* a **Společnosti bloumající veřejnosti Turnov** s textem Kataliny Thuróczy *Klozet*. **Domácí holický soubor** se představil s vlastním textem Pavla Hladíka *Zločin v druhém poschodí*. **Sbor chovanců Hanáckého divadelního máje v Němčicích nad Hanou** (aby vás to nepletlo, je to prakticky známý DS z Velké Bystřice) s dramatizací povídky Olivera Sackse *Rebeka*, vlastně výsledkem práce na semináři v Němčicích. Program byl doplněn dvěma oceněnými monology z Pohárku SČDO (Jitka Borovičková a Ludmila Panenková) a představením holického souboru *Šťastné a veselé*.

Porota, která pracovala ve složení Rudolf Felzmann, František Laurin a Jana Stejskalová, nakonec udělila 5 cen a 8 čestných uznání. A pro domácí to bylo předávání velmi příjemné, neboť hned dvě ceny zůstaly v Holicích. A to díky Libuši Strakové za herecký výkon a Pavlu Hladíkovi za autorský přínos. Další ceny byly předány Radce Schardové (Velká Bystřice) za herecký výkon, Společnosti bloumající veřejnosti Turnov za scénografii a Divadelnímu spolku ŽUMPA Nučice za inscenaci *Čtyři* s přihlédnutím k dramaturgii.

Čestným uznáním byli poctěni za herecké výkony Martin Kozák a Iveta

Legátová (Nučice), Jan Marek a Petr Hofhans (Turnov), Michal Nedvěd a Petra Nedvěďová (Děčín), Pavel Dorazil (Velká Bystřice). DS Svatopluk z Hodonína pak obdržel čestné uznání za scénografii.

Přehlídka se (alespoň podle slov účastníků) vydala i po organizační stránce, včetně improvizace zajištění večerního „předsemináře“. Snad jen dvě věci by měly být příště lepší: více diváků v hledišti a více Východočechů na jevišti.

Pavel Hladík

12. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA SENIORSKÉHO DIVADLA

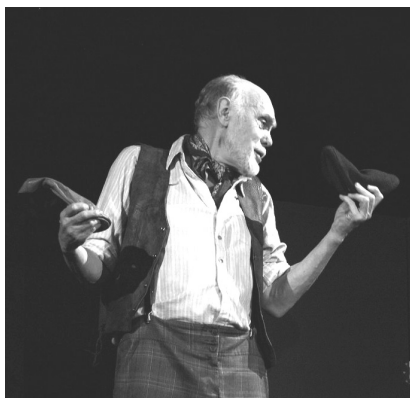
Ve dnech 18/11 – 20/11 se v Kulturním centru Česká Třebová konala celostátní přehlídka souborů s inscenacemi, v nichž z nadpoloviční většiny hrají herci starší 60 let.

Slavnostního zahájení se ujal místostarosta města Dobromil Keprt, ředitelka NIPOS ARTAMA Praha Mgr. Lenka Lázňovská a ředitel Kulturního centra Josef Kopecký. V hledišti zasedla mimo jiné paní Renate Mörsdorf, zástupce německé ministerské organizace, která po celé tři dny sledovala, jak taková přehlídka funguje.

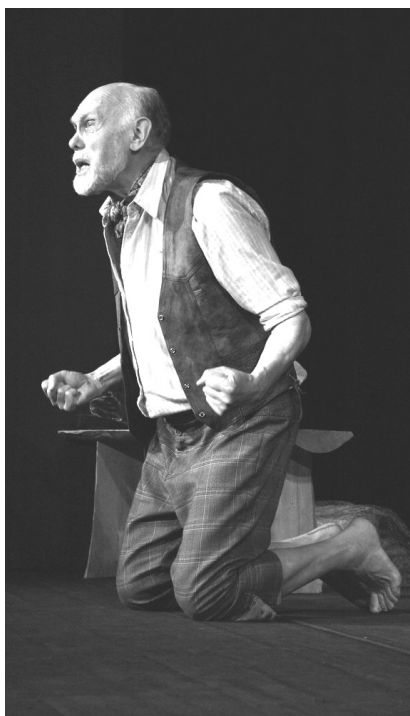
Přehlídku pořádá Kulturní centrum Česká Třebová – ve spolupráci s NIPOS ARTAMA Praha a za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

„Toto celostátní setkání se u nás letos odehrálo poprvé – ale věřím, že ne naposledy. Česká Třebová je hrdá, že hostí „národní“ přehlídku. A je to pro ni také závazek. Pořádat totiž „setkání“ toho nejlepšího, co vzniklo u souborů i jednotlivců, kteří jsou díky svému věku poučenými interprety divadelních textů, to není jen tak,“ říká Josef Kopecký.

V našem regionu se tak vedle sebe potkávají celostátní divadelní přehlídky dvě, první je seniorská, druhou je v Ústí nad Orlicí pořádaná Mladá scéna, která je republikovým kolem studentského divadla.

Jiří Hlávka,
Divadelní spolek Vojan
Libice n/Cidlinou,
Co vyprávěl Sepp Jörgen

V porotě letošního 12. ročníku zasedli Prof. PhDr. Jan Císař, CSc., Prof. Mgr. František Laurin a PhDr. Milan Strotzer. Sami konečně už na úvodním rozborovém semináři zdůraznili, jak je taková přehlídka důležitá – tak jako mají jiná kritéria hodnocení soubory studentské (mladé, začínající), musí mít jiná kritéria také soubory seniorské.

Porota využila svého práva nominovat – a na Jiráskův Hronov 2017 z České Třebové vyslala **Divadelní spolek Vojan Libice nad Cidlinou** s inscenací Jiřího Hlávky *Co vyprávěl Sepp Jörgen*. Tuto adaptaci Dykova

Krysaře sám pro sebe (neb se jedná o monodrama) napsal a téměř po všech stránkách také připravil Jiří Hlávka, který sám sebe také režíroval na jevišti.

„Vedle „soutěžní přehlídky“ jde v našem případě také o setkání lidí – a o diskusi. O setkání souborů z celé České republiky, které se na jeden víkend sejdou na jednom místě a mohou společně sdílet to, co mají rádi. Divadlo. A mohou o něm diskutovat. A nejenom o něm. Osobně jsem nadšen pestrostí titulů, které se do programu naší přehlídky dostaly: monodramata, autorské hry, forbiný, komedie, divadelní adaptace literární předlohy, ale také v čemsi doku-drama, to vše jsme v Třebové představili,“ říká Kopecký.

Celkem se do programu přihlásilo 16 inscenací, zařazeno bylo 8 z nich. Přihlášených ale mohlo být ještě více! „Ano, skutečně se na mě v posledních týdnech před konáním přehlídky obrátilo několik dalších souborů, že by se rády přihlášily, ale uzávěrka přihlášek byla již na jaře letošního roku, takže jsme je, bohužel, museli odmítnout,“ říká k tématu Kopecký. „Termínově jsme se letos navíc střetli do Noci divadel, která v celé republice proběhla 19. 11. a ke které jsme se tak (neoficiálně, ale zcela prakticky) připojili.“

Z reakcí souborů, poroty – i českotřebovských milovníků amatérského divadla, kteří na jednotlivá představení dorazili, lze usuzovat, že pořadatelé obstáli.

„Velký dík patří také Divadelnímu spolku Hýbl, jehož členové se vzorně starali o naše hosty,“ zakončuje Kopecký.

-jjk-

Z redakce dodáváme, že se přehlídky z Východočechů ještě zúčastnili červenokosteletci se svými dvěma inscenacemi – **Stará dobrá kapela** v režii Jana Brože a **Kuchařka a generál** v režii Vlastimila Klepáčka. Zahrála si zde i Lída Honzová z Adivadla Havlíčkův Brod monodrama **Osamělé večery Dory N.**

RAČTE VSTOUPIT!

KLICPEROVO DIVADLO HRADEC KRÁLOVÉ

OPERETA, DETEKTIVKA I KOMIKS.
KLICPEROVO DIVADLO NAMÍCHÁ
DRÁŽDIVÝ DRAMATURGICKÝ
KOTEJL

Má Vincenc pořád ještě obě uši? Kdo se právě vrátil z Hradu? Co skrývá hrabě Orlowski? Která ze sester Orbánových je starší? Přepije Verlaine Rimbauda, nebo Rimbaud Verlaine? Kdo si dá katův šleh? A co na to Fifinka? To jsou otázky, kterými Klicperovo divadlo Hradec Králové zve na svou letošní sezónu. Račte vstoupit!

**Říjen – Vítězný únor
a maďarská paneláková story**

Klicperovo divadlo začalo svou sezónu proslulou tragikomedií Istvana Őrkenyho *Kočí hrá*. V režii Terezy Karpanius uvidíte v hlavních rolích Pavlu Tomicovou a Zoru Vlachařovou -Poulovou. *Erži Orbánová, hubatá, živelná a svérázná hrdinka, prožívá svá každodenní dobrodružství v komunistickém Maďarsku mezi sdíleným bytem v budapeštském činžáku, její elegantní a klidná sestra Gizela žije zase už šestnáct let upoutaná na své kolečkové křeslo v Mnichově ve svobodném západním Německu a nezbyvá jí než po telefonu a v dopisech často marně usměřňovat sestřiny eskapády*, uvádí do děje dramaturgyně Jana Slouková.

Vítězný únor – to je název alžbětinského dramatu z léta Páně 1948. Jeho

Jan Bílek, Martina Nováková a Pavla Tomicová
v inscenaci *Kočí hrá*, režie Tereza Karpanius

autorem je Pavel Kohout. *Groteskně mrazivý a mrazivě groteskní pohled na zlomový okamžik našich dějin uvedeme v Klicperově divadle ve světové premiéře*, říká Jana Slouková. *Sám Pavel Kohout v doslovu ke své hře uvádí: „Nebylo úmyslem autora drammatizovat konkrétní historickou událost pro účely školní výuky, nýbrž použít ji jakožto modelovou situaci pro svěbytné drama – s odvoláním na Shakespearovy Války růží, které nakládají s historickými podklady podobně a pro mě příkladně. Proto mají všechny postavy jen křestní jména či označení funkcí. Do zákulisí vítězství československého pracujícího lidu vás zavede režisér Břetislav Rychlík.*

**Prosinec – britský humor
a kamarádi ze Čtyřlístku**

Kromě už uvedené světové premiéry, stihne Klicperovo divadlo do konce roku 2016 ještě premiéru českou. Úspěšná britská komedie Torbena Bettse se jmenuje **Vincenc** a zavede nás na sever Anglie. Jak to dopadne, když se v jednom obývacím pokoji střetne metropolitní kavárna s kulturou plechovkového piva a na povrch vyplouvají dávné ambice, touhy i předsudky? *Hra je přirovnávána k Bohovi masakru Yasminy Rezy. Těšte se na konverzačně-situační komedii, která tematizuje podstatné a nejen humorné aspekty života v současném světě a*

kteřá kromě precizních dialogů, spousty humoru i vážných témat, pohrávání si s žánrem a komediálními stereotypy nabízí velké herecké příležitosti pro čtyři skvělé herce v režii Petra Štindla, zve Jana Slouková.

Čtyřlístek – kult ožívá, slavná čtyřka míří do Klicperáku. Generace dětí řešily, kdo je Fifinka, kdo Pinda, kdo Myšpulín a kdo Bobík! Autor a režisér inscenace David Drábek považuje za jeden z největších životních úspěchů toto: *Měli jsme partu a obsazovali ty čtyři role. A já byl obtlouštělý a celý Bobík. Ale chtěl jsem tak moc hrát Myšpulína, že jsem ostatním vsugeroval, že se na Bobíka nejvíc hodí vyzábělý klučík s vyčnívajícími řezáky. Od toho momentu bylo jasné, že ze mne vyroste politik nebo režisér. Příhody Čtyřlístku zasáhly do dětství každého z nás.*

Jaro ve znamení šibeničního humoru a pijáků absintu

Po *Mrzákovi Inishmaanském* vám v Klicperově divadle nabízí další možnost poznat skvělé texty jednoho z nejlepších dramatiků současnosti – Martina McDonagha. Tentokrát detektivní komedii *Katí*. Odehrává se v hospodě U Kata. Světová premiéra proběhla v září 2015 v londýnském Royal Court Theatre. Od té doby získala řadu významných ocenění, mimo jiných prestižní cenu Olivier Awards za nejlepší hru roku, uvádí dramaturgyně Jana

Vítězný únor, režie Břetislav Rychlík

Slouková. Pozoruhodnou hru s britskými dialogy, napínavou zápletkou a nejen šibeničním humorem nastuduje v únoru režisér Jan Frič.

V březnu vám Klicperovo divadlo naservíruje příběh prokletých básníků tak, jak ho v čítkách nenajdete. Rimbaud a Verlaine. Destrukce a poezie. Psát a šofet. Slova a krev. Toužit a nenávidět. A absint. Dvakrát. *Užijte si s námi toto dobrodružství ve slavném zpracování dramatika a filmového scénaristy Christophera Hamptona, který své úspěšné drama Úplné zatmění napsal už v roce 1967, zve Jana Slouková. Režie se ujme Tereza Karpianus.*

Bujará vídeňská opereta v Drábkově režii

Slavného *Netopýra* Johanna Strausse do svých dlaní zkusí chytit režisér David Drábek. Převleková fraška s komediální zápletkou patří ke klasice v žánru operety. Čeká nás tedy půvabně odlehčený děj, plný záměn, převleků, intrik, her, omylů a šampaňského, láká na poslední premiéru sezony 2016/2017 dramaturgyně Klicperova divadla Jana Slouková.

<http://www.klicperovodivadlo.cz/>

Kateřina Prouzová

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO PARDUBICE

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO CHCE V LETOŠNÍ SEZÓNĚ HRÁT PRO VŠECHNY

Na první pohled by se mohlo zdát, že největší ohlas a zájem budí náš komediální a muzikálový repertoár. Samozřejmě, tento druh repertoáru vždy přitahoval nejširší a nejpočetnější obecenstvo – vždy tomu tak bylo a jis-

tě bude. Ale při podrobnějším pohledu zjistíme, že v nemenší oblibě jsou tituly tzv. vážnější, které v kontextu celého dramaturgického plánu sezóny stejně svým počtem převažují.

Žánry v rovnováze

Snažíme se tedy oba směry – komediálnější a dramatictější – držet co

nejvíce v rovnováze. A proto také letošní divadelní sezóna je průsečíkem obou těchto tendencí, zábava i poučení a společensko-kritický pohled se tak potkají v jednom divadelním domě. Zachováváme samozřejmě také zvýšenou pozornost na diváky dětské či dospívající a na druhé straně na seniory. Tedy zjednodušeně řečeno: Chceme hrát přeci pro vás pro všechny!

D I V A D E L N Í

Normální debil, Jindra Janoušková, Josef Pejchal, Petr Borovec

První premiérou letošní sezóny se na Malé scéně ve dvoře – stal velmi hravý titul pro celou rodinu, včetně dětského a dospívajícího publika, s názvem **Normální debil**. Hru napsal podle své povídkové knížky režisér Robert Bellan a inspiroval se v ní vlastními zážitky z mládí v době socialismu. Zábavně nás provádí nejen touto dobou, ale především zákrutami dospívání. Autor se sám chopí režie, v našem divadle už potřetí, dokonce v poměrně rychlém sledu (po inscenacích *A je to v pytlí!* a *Rodinný podnik*).

Plejádu celkových šesti nových inscenací v Městském divadle jsme krátce na to zahájili s Williamem Shakespearrem. Jeho **Othella**, věčně aktuálního, jako jsou věčné naše vnitřní temné pudy, režíroval Petr Kracik, jehož pardubické inscenace se pravidelně setkávají s velkou oblibou. Kmenový režisér pardubického divadla Petr Novotný na divadelní jeviště převede scénář slavného Formanova filmu **Hoří, má panenko!** Od prosince tedy uvidíte komedii, která se odehrává na jednom nepovedeném hasičském bále. Sarkastický humor tohoto scénáře doslova nešetří nikoho a nic, je přímou sondou do naší všednosti a obyčejnosti, extraktem lidských povah, v nichž se možná i sami poznáme. Poprvé bude v Pardubicích hostovat mladý a talentovaný re-

žisér David Šiktanc. Na Malé scéně ve dvoře v české premiéře uvede novinku jednoho z nejvýraznějších evropských dramatiků současnosti, a sice Maria von Mayenburga. Jeho **Živý obraz** nás zavede do života jednoho manželského páru – anebo spíše do života jejich uklízečky? Kdo koho pozoruje, kdo komu vstupuje do života?

A co vás čeká v roce 2017? Komedii **Třikrát život** napsala oblíbená dramatička Yasmina Reza. Vynalézavě

předvádí tři možné varianty jednoho zpackaného večera dvou manželských párů. Režie se ujme Milan Schejbal. V žánru muzikálu se znovu objeví již zmíněný „otec všech klasiků“ William Shakespeare, neboť americký muzikál **Kiss me, Kate** je přímo inspirován jeho komedií **Zkročení zlé ženy**. V obou hrách vystupuje nezkrotná Kateřina, kterou přeci jen nakonec někdo zkrátí. Její příběh nebude režírovat nikdo jiný než také jedna Kateřina – Kateřina Dušková. Druhým režisérem, který do Pardubic v této sezóně zavítá pracovně poprvé, bude Filip Nuckolls. Na jeviště přivede jednu z nejlepších německých her 20. století, opus Martina Sperry **Lovecké scény z Dolního Bavorska**. Titul aktuálně ožívá především pro své dnes velmi živé téma vrozené xenofobie v nás a pro téma jinakosti, odlišnosti menšiny od mocné většiny. Divadelní sezóna vyvrcholí na scéně Městského divadla novou původní hrou režiséra Petra Novotného **Rasputin**. Osud této významné postavy nejen ruských dějin uhranul Petra Novotného natolik, že několik let nosil v hlavě tento námět, až nakonec nazrála správná doba k tomu, aby o ní skutečně napsal divadelní hru a pokusil se skrze ni magický svět Rasputina převést na jeviště.

Zdeněk Janál (redakčně kráceno)
<http://www.vcd.cz/>

Othello, Jan Hyhlík, Michal Vraný, Milan Němec, Vladimír Chmelař, David Zita, foto Jan Faulkner

DIVADLO DRAK

HRADEC KRÁLOVÉ

DIVADLO DRAK V NOVÉ SEZÓNĚ

V pátek 2. září 2016 byla v Draku zahájena nová sezóna. Nové divadelní inscenace chtějí oslovit a potěšit co nejširší divácké spektrum: dětské, dospívající i dospělé publikum. V této sezóně se odehrají celkem 4 premiéry vlastního souboru a 2 rezidence. Inscenace **Tik tak tik tak** je věnována divákům od 3 let (premiéra 15. 10. 2016, autoři Tomáš Jarkovský a Jakub Vašíček, dramaturgie Tomáš a režie Jakub, scénografie Kamil Bělohávek a Tereza Venclová, hudba Jiří Vyšehradský). Pojem času používáme takřka bez ustání. Naříkáme si, že se nám ho nedostává, že moc letí, nebo se naopak vleče, přepočítáváme ho na sekundy, na minuty, ale také třeba na peníze. Například malé děti vnímají čas docela určitě jinak než dospělí už proto, že neznají hodiny. Vnímání času je individuální záležitost závisající na povaze, věku či prostě jen momentálním rozpoložení. Drak ve své inscenaci zve ke groteskní hře s tímto tajuplným fenoménem.

Následovala inscenace vánoční hry Pavla Vašíčka **Vyšla hvězda nad Betlémem** (režie Jakub Vašíček, dramaturgie Tomáš Jarkovský, diváci mají také možnost ocenit mistrovství drakovského řezbáře Jiřího Bareše). Inscenace navazuje na předchozí inscenace **Štědrý večer nastal a Hej, Mistré!** a soustřeďuje se přímo na pasáže z Nového zákona, které se vážou k narození Ježíše.

V lednu 2017 začne divadlo zkoušet nové inscenace v režii renomovaného britského režiséra a herce Marka Downa, uměleckého šéfa Blind Summit Theatre z Londýna. Mark v roce 2016 vedl v Divadle Drak mezinárodní studentský projekt **Gaudeamus Theatrum**. Pohostinská režie je pokračováním této úspěšné spolupráce. Příprava a realizace jeho inscenace bude probí-

Tik tak tik tak, Johana Vaňousová, Milan Žďárský a Luděk Smadiš

hat ve dvou časových úsecích v lednu a na podzim 2017.

Čtvrtá inscenace sezóny vzejde na jaře z dílny domácího tvůrčího týmu Tomáše Jarkovského a Jakuba Vašíčka. V premiéře bude uvedena autorská inscenace pro náctileté. Tvorbou pro dospívající se autorská dvojice zabývá dlouhodobě, životní situace člověka na prahu dospělosti, který právě hledá svůj vztah ke světu, jenž často nahlíží velmi příkře a nekompromisně, je inspirativní sama o sobě.

Na konec sezóny připravují pro dospělé publikum loutkovou inscenaci hry Richarda Balouse **Blátem po hlavě** v režii Jiřího Havelky a Václava Poula. Autoři kombinují tradici české loutkářské profese se současnými tématy a absurdním humorem. Inscenace vzniká v koprodukcii s pražskou scénou La Fabrika, premiéra bude uvedena na festivalu Divadlo evropských regionů.

V průběhu celé sezóny také pokračuje nabídka vzdělávacích programů pro školy a komentovaných prohlídek pro širokou veřejnost. Pokračuje se

také v cyklu komponovaných vzpomínkových večerů **Fenomén Drak**, stejně jako v uvádění hudebních koncertů a hostujících divadelních inscenací. A na podzim 2016 proběhl rezidenční pobyt Studia DAMÚZA, které nazkoušelo inscenaci **Bajaja** v režii Filipa Jeviče s Jiřím Kohoutem v hlavní roli (premiéra byla 6. listopadu ve Studiu). Divadlo Drak a Mezinárodní institut figurálního divadla připravuje na jaro 2017 novou inscenaci v koprodukcii s pražským souborem Spitfire company pod názvem **Fragmenty milostných obrazů**, premiéra se chystá na 13. 5. 2017.

Kromě stálé expozice loutek ze slavných drakovských inscenací, probíhají v Muzeu Labyrint pravidelně i krátkodobé výstavy. Od října tu každou první neděli v měsíci probíhají odpolední tematické programy pro rodiny s dětmi tzv. **Nedělání** - bojovka, dílny, pohádky, čtení a mnohá další dobrodružství ve spletech chodbách Labyrintu.

podle tiskových zpráv Divadla Drak
<http://www.draktheatre.cz>

OSOBNOSTI

Kateřina Prouzová

* 11. 8. 1976

Kateřina se narodila v Pardubicích, profesi je moderátorkou v Českém rozhlasu Pardubice, od roku 2007 jako principálka vede pardubické Divadlo Exil, kde samozřejmě také hraje a režíruje. A od letoška je také jednatelkou Volného sdružení východočeských divadelníků, po Novém roce vystřídá Naďu Gregarovou v královéhradeckém Impulsu. Čerstvou „čtyřicátníci“ vyzpovídala kolegyně z rozhlasu i z Exilu Naďa Kubínková:

Jaké bylo tvé první divadelní představení, které jsi viděla?

Tak to si opravdu nepamatuji, ale vím, že jsem divadlo měla ráda odmalička. Maminka mé kamarádky totiž pracovala v pardubickém Východočeském divadle jako inspicientka, takže jsem se už od 7. třídy dostala do zaměstnanecké lóže skoro na každé představení. Teprve později jsem se dozvěděla od spolužáků, že se mi smáli, protože jsem to tak zvaně moc žrala.

Co tě na tom divadle tak bere, proč jsi vůbec ochotná mu věnovat tolik svého volného času?

Mně se líbí ta postupná realizace nějaké myšlenky, pak se mi líbí vztahy a emoce na jevišti, a současně takové „tady a teď“. Každé divadelní představení je totiž originál, nikdy to nevyjde stejně, pokaždé je to s jinou atmosférou, někdy se to povede, někdy ne,

takže je to do poslední chvíli napínavé. Navíc mě baví reakce diváků.

V pardubickém divadle Exil jsi od roku 2005, první roli sis zahrála v komedii *Barbie ví, jak na to*. Od té doby uplynulo hodně času, ztvárnila jsi několik dalších zajímavých postav (např. v inscenacích *V hodině rysa*, *Zdravotní vycházka*, *Limonádový Joe*). Pak ses pustila do režie (*Nocí letmé lásky*, *Postelová fraška*, *Maryša*, *Play Strindberg*, *Racek*, *Anna 11. března*). Co tě víc baví, hraní nebo režírování?

To je těžká otázka, protože to mám ka-

ždou chvíli jinak (smích). Asi před dvěma lety bych řekla, že je to režie, ale v současné době bych byla vděčná za nějakou roli. Každopádně na režii mě baví, že zhmotňuji nějakou představu, nějakou vizi a spolupracuji s lidmi, kteří tu vizi dokreslí. A na hraní mě zase baví ta radost. Musím mít ale na jevišti dobrého parťáka. Pokud tam není, tak to většinou bývá utrpení.

Podle mě to fungovalo například ve *Zdravotní vycházce*, kterou jsi v české premiéře nastudovala s režisérem Tomášem Klementem a s Josefem Janem Kopeckým, je to tak?

Určitě, Pepa Kopecký je skutečně dobrý parťák, navíc, když se stane něco nečekaného, tak velmi dobře reaguje, umí se přizpůsobit a prostě se na něj můžu spolehnout. Navíc to byla role, kdy jsem si mohla projít různými emočními polohami, zkrátka byla to výzva a velká příležitost, která se mi nabídla. Ale musím říct, že mě bavily i menší role, například barman(ka) v muzikálu *Limonádový Joe*. Tam jsem měla jenom osm vět, někdy jsem dokonce ani všechny neřekla, ale bylo to úžasný, protože to na jevišti dobře fungovalo.

Inscenaci *Nocí letmé lásky* jsi režisovala a také v ní hrála, užívala sis obojí?

Byly to čtyři jednoaktovky a já hrála

pouze v první, shodou okolností opět s Pepou Kopeckým. Roli jsem vzala hlavně proto, že mi vypadla herečka, byl to ale pouze desetiminutový výstup, tak jsem na to přistoupila. Jinak hraní při režirování moc nevyhledávám a pokud už se to stane, potřebuji větší supervizi a druhé oko.

Máš trému?

Mám, těsně před tím, než vstoupím na jeviště. Ale s prvním krokem nebo slovem ze mě spadne a je to v pohodě. Vždycky si říkám (teď to bude ve slušné verzi): „hlavně to Kateřino nepodělej!“

Jaký je tvůj nejbližší plán, co se týče režie?

Já jsem vždycky chtěla udělat *Maryšu*, *Play Strindberg*, *Racka*. A všechno jsem si splnila. Teď mám spíše jeden herecký sen, našla jsem úžasný scénář, ale neprozradím ho, aby mi to někdo nevyfoukl. Pátrám po nějakém režisérovi a také parťákoví.

Pojďme k Divadlu Exil - má za sebou šestnáctiletou existenci, od roku 2007 jsi jeho principálkou. Kam by měl Exil směřovat?

To je ošemetná otázka, o tom nerozhoduji sama. Máme početnou členskou základnu, která o svých cílech hlasuje. Jako principálka se pak snažím spolu se správnou radou jejich rozhodnutí naplňovat. Někdy se mé představy s odhlasovanými záměry rozcházejí, ale to je naprosto v pořádku a já to respektuji. Svou vizi neskrývám: chci, aby divadlo na sobě pracovalo, aby se zlepšovalo, abychom se nebránili novým výzvám, novým textům a neprošlapaným cestičkám. I za předpokladu, že to bude těžké. Nejvíce by se mi líbilo, kdyby do toho šli všichni naplno, ale to je utopie. Každý má zkrátka jinou motivaci, proč amatérské divadlo dělá.

Jak vůbec vidíš jeho budoucnost?

Česká republika má neuvěřitelný fenomén, pokud se bavíme o amatérském divadle. Jsem přesvědčena, že smysl má, je tu obrovský počet festivalů, spousta amatérských souborů. Když člověk vyleze z ulity a začne se dívat,

co se děje kolem, tak zjistí, že o amatérské divadlo se není třeba bát.

Co ti divadlo dává?

Já na divadlo myslím od rána do večera, samozřejmě v různých souvislostech. Mám ho ráda i jako divák a nevádí mi, když není skvěle udělaný. A to i proto, že se na tom učím jakých chyb se vyvarovat. Za každým představením vidím obrovskou práci, takže dokážu i ty nepovedené věci odpustit. Divadlo je pro mě radost ze života, životní styl. Nedokážu si bez něj svůj život představit.

Když vidíš nějaké ne právě povedené představení, je pro tebe, jako herce a režiséra, takové představení kritizovat?

Já jsem spíš analytik. Když vidím, že něco neklape, tak přemýšlím proč. Nejsem ten, co řekne: To bylo strašné! Pokládám si otázku, proč to nevyšlo a jestli by se s tím dalo ještě něco udělat. Vážím si úsilí a časové investice, kterou do toho ten soubor vložil. Zároveň nikdy neříkám svůj názor, pokud si o něj někdo neřekne. Nejhorší jsou totiž nevyžádané rady (smích).

Budu trochu osobní – Kateřino, štve mě na tobě jedna věc: nikdy moc nechválíš. Proč?

Prostě ty věci, které fungují, příliš nekomentuji. Předpokládám, že když to někomu jde, že má i nějakou vlastní sebereflexi a ví, že se mu to povedlo. Když se někdo po dlouhém úsilí zlepší, tak ho určitě pochválím.

Amatérské soubory své úsilí vždycky ukazují na divadelních přehlídkách. Tys jich zažila opravdu hodně – kterou máš nejraději?

Nejlíp se cítím na FEMADu v Poděbradech, jezdím tam jako seminarista a tak vždycky vidím všechno. Je tam neuvěřitelně přátelská atmosféra, byť se představení velmi dopodrobna rozebírají, ale takovým konstruktivním analytickým způsobem. Nikdo nikoho nechce žádným způsobem poškodit, tam nepocítíte – tak my jsme ti lepší a vy jste ti horší. A Lála Langer (šéf přehlídky) po každém hodnocení řekne: Děkujeme, že máte rádi divadlo. A o tom celý FEMAD je.

Co bys na závěr popřála amatérskému divadlu?

Dobré prostory na zkoušení, dostatek lidí, kteří mají chuť pracovat, dostatek peněz na realizaci inscenací, laskavá autorská práva a samozřejmě hodně spokojených diváků.

foto Ivo Mička

D I V A D E L N Í

VE SLUŽBÁCH THALIE

Vladimír
B E Ň O
* 18. 9. 1966

Když jsme se v Lovčicích v roce 2010 rozhodli, že znovu vzkřísíme tradici místních ochotníků, dobře jsme se rozhlédli kolem. Naším zrakům neušel Vladimír Beňo, učitel literárně-dramatického oboru v ZUŠ v Novém Bydžově, všestranný muzikant, skladatel a hlavně někdo, kdo se nebál s námi jít do spolku a režírovat nás. Nejprve jsme pod Vladovým vedením nastudovali *Nejkrásnější válku* od Vladimíra Renčina, následovali *Naši furianti* Ladislava Stroupežnického a letos *Revizor* od Nikolaje Vasiljeviče Gogola.

S každým dílem Vlado roste jako režisér a my se díky němu posouváme jako soubor. Navíc je to výborný muzikant. Ke všem hrám tvoří autorskou hudbu. A při představeních živě hraje. Vůbec jeho zpěv a hra na akordeon nás vždy potěší při společných posezeních nebo během cesty na zájezd.

A jaký je to typ režiséra? Tvoří za pochodu, někdy neví, co chce, je laskavý a občas se zdá, že se nás snad i trochu bojí. (Vlado, buď na nás přísnější!) Nikdy nezkaží žádnou srandu. Jeho přednosti jsou převážně duchovního rázu, na fyzickou práci má jiné členy souboru. Ačkoliv je postavy spíše drobné, má v sobě tolik energie, že doslova prozařuje celým souborem. K jeho

kulatým 50. narozeninám přejeme zdraví a spokojenost, tvůrčí divadelní inspiraci, pohodu a úspěch v pracovním i soukromém životě. Vlado, všechno nej!

Petra Petrovická za LOOCH – Lovčické OCHotníky

H R O M A D A

Pavel
LABÍK
* 8. 10. 1947

**ČERSTVÝ NOSITEL
ZLATÉHO ODZNAKU J. K. TYLA**

Je neuvěřitelně čilý, stále velmi aktivní a hlavně sršící humorem. Málokdo by mu hádal, že 8. října oslavil pětasedmdesáté narozeniny. Pavel Labík, herec, režisér a divadelní legenda souboru NA TAHU v Červeném Kostelci, jenž má „prkna, která znamenají svět“ takřkajíc v genech, rozhodně neuvažuje o odchodu do divadelního důchodu. Nyní se mu dostalo pro amatérského herce cti nejvyšší. Stal se totiž čerstvým držitelem Zlatého odznaku J. K. Tyla.

Pavle, před nedávnem jsi oslavil pětasedmdesátiny. Na svůj věk jsi stále velmi činorodý. Jak se cítíš?

Cítím se stejně jako před padesáti lety. Nepřipadá mi, že by mně bylo pětasedmdesát. Dokud se koukám dopředu, tak to pořád jde. Až začnu vzpomínat, tak už to nebude ono.

Od první třídy základní školy žiješ v Červeném Kostelci a hraješ ochotnické divadlo. Je to díky genetické výbavě?

Určitě ano. Já za to nemůžu, zdědil jsem to po předcích – rodičích a dědečkovi. Dnes už u nás v rodině hraje divadlo pátá generace.

Na jevišti jsi poprvé stál v předškolním věku ve hře *Slovanské nebe*. Vzpomeneš si ještě, jaké to bylo?

Je to hrozně dávno a celkově si to nepamatuji. Jen si

vzpomínám, že jsem přešel přes jeviště a podíval jsem se na diváky v hledišti. Už nevím, co to bylo za roli, měl jsem na sobě nějakou bílou košilku. K této roliče mě přivedli rodiče.

Krátce na to jsi hrál ruské dítě v *Kremelském orloji*. V čem spočívala tato role?

To si pamatuji. Hostoval u nás herec Jaroslav Průcha, který hrál stavitele orloje. S ostatními dětmi jsem ležel nahoře na peci a bez řečí němě koukal dolů na jeviště, kde se producírovali pan Průcha a ostatní herci. Třetí dětská role přišla v době, kdy jsem chodil do čtvrté třídy. Tatínek režíroval *Deset malých černoušků*, já seděl na forbině a četl komentář z knížky. Byl to prolog hry.

Děda i oba tvoji rodiče hráli divadlo. Byli rádi, když jsi šel v jejich šlépějích?

Naši vůbec netušili, že bych chtěl být herec, protože jsem to tutlal. Na vojně jsem ale zkusil udělat přijímačky na DAMU, nikdo o tom doma nevěděl. Načerno jsem udělal zkoušky. Když mě ale nepřijali, šel jsem pracovat do výzkumáku a udělal přijímačky na vysokou školu. Rok poté jsem šel za divadelním režisérem Františkem Štěpánkem tátovi pro nějakou knížku a on na mě začal šíleně hulákat, proč jsem na DAMU nenastoupil. To mě zarazilo, protože jsem nebyl přijat. On mi ale sdělil, že tátovi řekl, že další rok nastupuji na tuto školu bez přijímaček. Táta mi to však neřekl, takže asi nechtěl, abych byl profesionální herec.

Co se dělo doma, když se u jednoho stolu sešla divadelní rodina?

Myslím, že divadlo nebylo úplně hlavní téma k hovoru, protože jsme byli přece jenom amatérští divadelníci. Měli jsme asi i jiné starosti. Samozřejmě se řeč čas od času k divadlu stočila, ale pro nás divadlo bylo spíše zábava, relaxace a odpočinková záležitost. Občas jsme ale vytáhli nějaké vzpomínky.

Inspirovali tě tví předkové něčím, nebo ses vydal vlastní cestou?

Jedno i druhé. Nelze se odpoutat od lidí, s nimiž jsem trávil tolik času a nikdy jsem to ani nechtěl. Chtěl jsem být dobrý herec jako můj táta, který byl univerzální a zahrál všechno. Byl také režisér a měl jsem pocit, že mu v tomto směru něco dlužím. Rozhodl jsem se režii zkusit, ale tenkrát mi to moc nešlo. Maminku nepamatuji v plné síle, kdy tančila, zpívala a podobně. Zažil jsem ji později v Červeném Kostelci. S tatínkem se poznali ve hře *Noc na Karlštejně*. Řekl, že ji nepustí na scénu, dokud mu nedá pusu. To se stalo a už spolu zůstali.

Na vojně jsi přičichl k maňáskovému divadlu. Proč jsi u něho nezůstal, když jsi dostal profesionální nabídku z Teplic?

Dostal jsem také nabídku hrát v Divadle Na zábradlí.

Pak do toho přišla vojna a padlo to. Na vojně jsme hráli maňáskové divadlo s kamarádem Petrem Holerem, abychom se občas dostali z kasáren. Kombinovali jsme maňásky s živým hercem. Potom jsme vyhráli celostátní kolo v Jičíně a mně přišla nabídka z Teplic. Nebyla to ale moje parketa, tak jsem ji odmítl.

Známa je tvá anabáze po úspěšných zkouškách na DAMU. Nejdříve tě přijali, pak zase odmítli a nahradili studenty z rozvojových zemí. To muselo zamrzet, ne?

Samozřejmě mě to mrzelo. Ukázalo se, že nejsem žádný velký bojovník, tak jsem se s tím prostě smířil. Řekl jsem si, že divadlo budu hrát dál, ale je fakt, že s DAMU bych měl jiné možnosti a můj život by se zcela jistě odvíjel úplně jinak. Určitě by mě to moc bavilo, měl jsem touhu, aby mě vedl profesionál. To se bohužel nestalo.

Co jsi komisi při zkouškách předvedl a kdo v ní tehdy seděl?

To mělo zajímavý průběh. Na zkoušky jsem se v roce 1962 učil na vojně. Jednou přišel poplach a převeleli nás na Šumavu. Všechno jsem si vzal s sebou a učil se tam. Pak jsem dostal oznámení, že se mám vrátit do kasáren, protože mi přišla pozvánka na zkoušky. Rychle jsem se vrátil, zkoušky byly za čtyři dny a já jsem si všechny podklady zapomněl na Šumavě. Musel jsem rychle do knihovny a půjčil si potřebné knížky. Rychle jsem se učil a vyrazil do Prahy na zkoušky, kde bylo tři sta uchazečů. Měl jsem nějaké monology, básničky a prošel do druhého kola. Pamatuji si hlavně, že předsedou komise byl známý herec Vítězslav Vejražka, který byl přísný, nedalo se odhadnout, jestli jsem uspěl či neuspěl. Zkoušky jsem sice udělal, ale na DAMU jsem se nedostal.

Neuvažoval jsi, i když DAMU nedopadla, pokusit se přece jenom o profesionální dráhu?

Možné to určitě bylo, ale už se mi nějak nechťelo. Chodil jsem v té době se svojí budoucí ženou a ani rodiče tomu nebyli nijak zvlášť nakloněni. Nedokázal jsem najednou všechno kvůli herecké kariéře zahodit.

Máš přehled, v kolika hrách jsi v životě hrál?

Přehled si nevedu, ale jednou jsem to přece jenom počítal a došel jsem ke zhruba 180 rolím.

Která role je pro tebe takřikajíc životní a proč?

Je to pokaždé ta poslední. Byl jsem odjakživa komediální herec, takže komedie mě vždycky braly. Mám asi také trochu smůlu na to, že když už něco odehrají a pak to zmizí ze scény, pouštím to z hlavy a jedu dál. Když zapátrám v paměti, moc dobře se mi hrálo ve hře *Dítě, pes a starý herec na jeviště nepatří* aneb *Cyrano* kolegyně Vlasty Klepáčka.

Nejsi jenom herec, ale také režisér. Co máš v tomto směru na svém kontě?

Moc toho není. První skutečná režie byla *Zelňačka*, druhá *Taneček přes dvě pekla* a *Dva na smetišti*, kde jsem hrál se svojí dcerou a doprovázel nás na piano Olda Zelený.

Na kterou režii jsi obzvlášť pyšný?

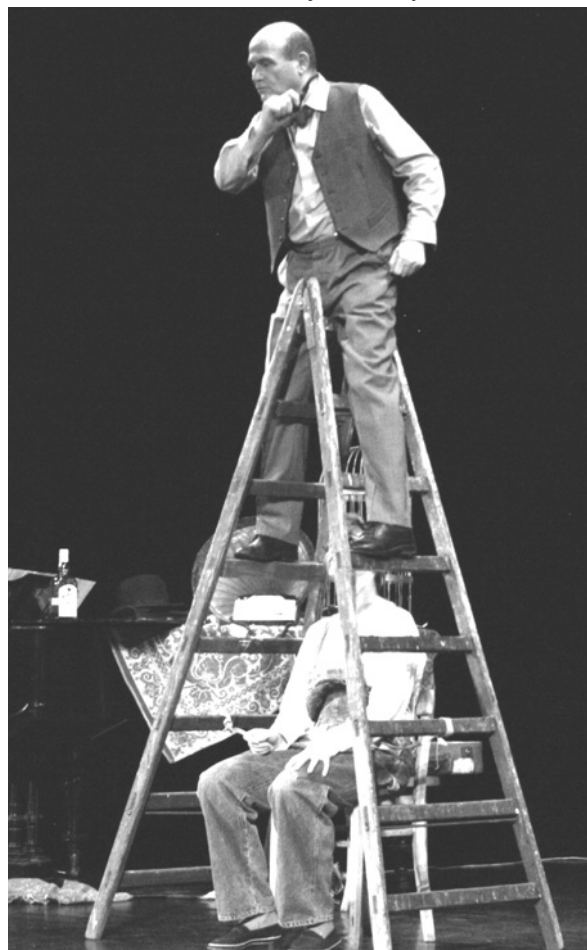
Hned první režii byla Sašou Gregarem krásně napsaná *Zelňačka*. Je to režisérská práce, na kterou jsem skutečně velmi pyšný. Byl to majstrštyk, který měl neuvěřitelný divácký ohlas. U této hry však k mé smůle byla nastavena laťka příliš vysoko a další moje režie už tak dobré nebyly.

Učíš se snadno role? Máš nějaký rituál, který ti pomáhá?

Nejvíce se učím na zkouškách, kde je stále potřeba sledovat text ostatních herců. Potom ležím doma v posteli a hru si přežívám, nejen moje repliky z míst, kde hraji, ale i ostatních. Musím ale poznamenat, že se asi se mnou blbě hraje, protože občas neříkám přesně to, co je ve scénáři.

Určitě jsi zažil takzvané okno. Jak jsi z toho vybrusil?

To se mi stalo mnohokrát. Nejhorší to bylo asi ve hře *Dva*

na smetišti, kdy jsem byl hrozně nervózní, protože jsem ji režíroval a ještě v ní hrál. Tam mě vypadl text, ani jsem o tom nevěděl. Byla tam sice nápověda, ale já jsem ji neslyšel a zeptal se: Cože? Potom byla strašná díra při slavnostním večeru, kde jsem měl hosty. Pozval jsem si tam kamaráda a herce Jirku Klema. Když měl nastoupit na jeviště a já ho měl uvést, nemohl jsem si vzpomenout na jeho jméno. Hlavou mi šrotovalo, jak z toho ven. Nakonec jsem divákům řekl: Ten hlas nakonec poznáte sami. Teprve pak jsem si vzpomněl, jak se můj dlouhletý kamarád jmenuje.

Trpíš trémou? Co se v tobě odehrává, než vyjdeš na scénu?

Začnu se potit. Různě skáču a musím se rozehrát. Několikrát se mně stalo, že jsem stál za scénou a nevěděl, co budu říkat. Udělal jsem ale krok na jevišti, nějak to sepnulo a už jsem to věděl.

I když jsi hostoval v jiných divadlech, je pro tebe zásadní domovská scéna. Čím je pro tebe červenokostelecké divadlo a jeho soubor?

Všechno. Když jsem někde v jiném městě, rád nabízím hry červenokosteleckého divadla, které se právě hrají. Je to pro mě srdeční záležitost. Soubor je úžasnou partou, která drží pohromadě, a jsem na ni strašně hrdý. Ten soubor hraje nepřetržitě 150 let, to je přece naprosto neuvěřitelné. Je pro mě ctí v něm hrát, protože divadlo dělá pro radost a pro diváky, kteří na nás rádi chodí.

Zažil jsi ve své dlouhé herecké kariéře nějaký pikantní příběh?

Vzpomínám si, když tatínek dělal *Fidlovačku*, že na jevišti byla velká studna, na které si ti dva mladí vyznávají lásku. Nás nenapadlo nic jiného, než při představení vlézt do studny, lehnout si tam na dno na záda, koukat se na ně a kecat jim do toho. To bylo moc hezké.

Vraťme se do současnosti. V letošním roce jsi byl, a to nejen kvůli životnímu jubileu, ale hlavně za celoživotní významnou činnost v amatérském divadle dekorován nejvyšším oceněním, které může ochotník získat – Zlatým odznakem J. K. Tyla. Co ti proletělo hlavou, když ses dozvěděl, že budeš jeho držitelem? Tak, a to je konec. Najednou si člověk uvědomí, kolik mu je roků, jak dlouho hraje a že je třeba uvolnit místo mladším. Trochu mně to kalilo radost.

Ale přece jenom. Je to pro tebe určitá satisfakce za celoživotní divadelní kariéru?

Samozřejmě, že je. Jsem hrdý, že u nás v Červeném Kostelci je sedm divadelníků, kteří jsou nositeli Zlatého Tyla, což je pro červenokostelecké divadlo velká čest.

Kam si vyznamenání doma uložíš? Budeš se na něj občas chodit dívat a oprašovat ho?

Mám doma takový koutek, kde si dávám různé vzácné relikvie. Nejvíce jsem hrdý na hůlku, s kterou hrál Jindřich Mošna. Je tam i kapesníček velkého českého herce Karla Högera a jeho karikatura, mám tam všechny PF od herců Standy Zindulky a Jirky Klema či od profesora Františka Černého. Sbírku doplňuje velmi vzácný pohled s podpisem od spisovatele Aloise Jiráska mému dědovi, který byl v Hronově pošťákem. Mistr ho žádá, aby mu dal Národní politiku pod kámen na zápraží jeho domku, že přijede z Prahy až zítra. Myslím, že Zlatý Tyl bude v dobré společnosti.

Tvá herecká kariéra určitě ještě zdaleka nekončí. Co by sis chtěl ještě zahrát?

Tak já nevím, jestli v mém věku můžu doufat v nějakou přelomovou roli. Nechám se ale překvapit.

Máš v plánu i nějakou režii?

Manželka mi zakázala, abych režíroval, protože jsem údajně mírně řečeno přísný. Prý bych se měl soustředit jen na hraní. Mám ale v hlavě takový plán a nebude to komedie, musí to ale vyzrát. Nechci nic bližšího prozrazovat, ale bude to Čapek.

Jak vidíš budoucnost červenokosteleckého amatérského divadla?

Doufám, že bude pokračovat stejně dobře jako dnes. Půjde to dál, jsem o tom přesvědčený. Bylo by dobré, kdyby se někdo z mladých dal na režii. Pokud se to stane, nemám o budoucnost divadla a souboru žádnou obavu.

Hynek Šnajdar

D I V A D E L N Í

Evička FIKAROVÁ
* 8. 10. 1956

Na jevištní prkna se jí už moc nechce, byť se v minulosti zhostila několika pěkných rolí v inscenacích uváděných domovským souborem. Zahrála si především v pohádkách - hostinskou v *Tlustém pradědečkovi*, nebo jednoho ze šibalských skřítků ve *Třech veteránech*. Krásnou její rolí byla postava Kateřiny, zrádné milenkyně Françoise Villona v inscenaci *Žízeň u pramene*.

Řeč je o Evičce Fikarové, dobré duši havlíčkobrodského Adivadla. Připomene si ji jistotně každý, kdo se se svým představením zúčastnil broské přehlídky DO-SPĚLÍ (pro radost) DĚTEM, kde „Fikarinda“ s pečlivostí sobě vlastní zajišťuje vždy evidenci hrajících souborů, stará se o stravenky a o volné vstupenky, a to už od prvních ročníků z konce minulého století. S přehledem, přesně a vzorně. Čímž vždy dává zářný příklad svým bohémským, rozevlátým a organizačně méně ukázněným souborovým kolegům. A takto zodpovědně přistupuje ke všem problémům a úkolům, které se týkají činnosti souboru.

Evičce přejeme k jejímu životnímu jubileu všechno nejlepší. Věříme, že s námi potáhne tu divadelnickou káru ještě spoustu let. A možná, že se jednou znovu odhodlá vstoupit na jeviště před diváky. To by se nám líbilo...

ADIVADLO Havlíčkův Brod

Hanka STUCHLÍKOVÁ
* 18. 11. 1956

Je členkou DS J. K. Tyl Josefův Důl od roku 1999, členkou SČDO od r. 2002. Celá její rodina se zapojuje do společenského dění v obci. V divadle začínala jako komparzistka ve hře J. Pšeničky *Petarda* i se synem Karlíkem. Výrazněji na sebe upozornila v *Amantovi*, výborně se zhostila role dcery ve hře *Houpačka*, v po-

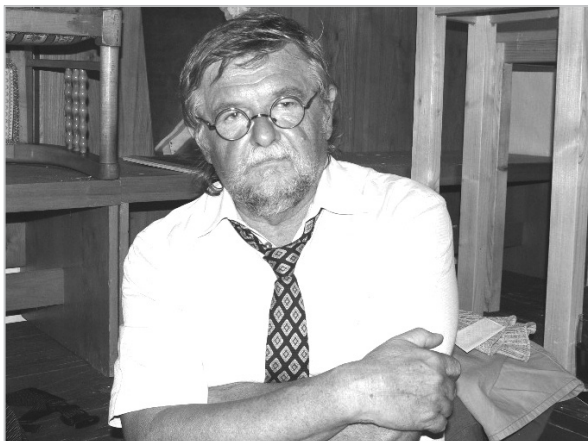

hádce *Ježibaby* z *Babína* hrála ježibabu Matyldu z Harachova, v Molièrově *Zdravém nemocném* manželka Arganovu. Dále ztvárnila několik postav v Dürrenmattově *Návštěvě staré dámy*, ve *Vajíčku* měla dvojroli Rézi a domovnice, v Shakespearově *Dobré konci*... hrála matku. A právě hraje i paní Marschalovou ve hře Johna Popplevela *Paní Pipperová zasahuje*. Pro DS J. K. Tyl je nepostradatelná, je jednatelkou spolku, který je pořadatelem Josefodolského divadelního jara – krajské přehlídky s postupem na KDP do Vysokého nad Jizerou. Dokáže stihnout všechnu administrativu DS i přehlídkovou, hrát, chodit na brigády do divadla. Se svým mužem Karlem absolvovala dvouletý režijně dramaturgický kurz pořádaný SČDO. Stíhá jezdit i po přehlídkách (Děčín, Volyně, Poděbrady) i na premiéry ke spřáteleným DS. V současné době hraje ve třech hrách a každý měsíc má soubor nějakou štaci. Celá rodina pracuje pro divadlo, manžel Karel se chopil režie, mladší syn Karlík také hraje a starší syn Pepa se stará o techniku, dcera Maruška pomáhá při přehlídkách. V roce 2010 ji byl udělen za zásluhy o ochotnické divadlo Zlatý odznak SČDO.

Hanka Dohnalová

Theodor PETRYŠIN
* 29. 11. 1946

Milý náš Doušku, možná se Ti to teď zdá neuvěřitelné, ale skutečně jsi s námi od počátků Závěsného divadla, tedy od roku 1997. Tehdy jsme za tebou přišli, abys nám pomohl obsadit starofrancouzskou jarmareční frašku *Mistr Petr Pleticha*. Role Beránka, který nakonec na všechny vyzraje, tě sice nijak neuchvátila,

ale stejně ses k nám přidal, i když vidina nejistých sezón byla takřka hmatatelná. Potřebovali jsme stabilní zázemí, střídali hospodské sály pro zkoušky, U Dvorecký louže v Robousích nebo v hospodě Na Jívě v Podůlší. Nějakou dobu jsme se společně „hledali“ na velkém jevišti v Masarykově divadle v Jičíně. Až jsme odhodlaně vyšplhali do mezípatra Valdické brány v Jičíně a navázali tam na divadelní sezóny Volného hereckého sdružení. A tys byl věrně „u toho“, po svém a někdy i s bruchem ses vžíval do komediálních i charakterních postav. Nezapomenutelný je tvůj otec nevěsty v Zoščenkově *Svatbě*, Devlin v Pinterově aktovce *Popel popelu*, ženich Onučkin v Gogolově *Ženitbě*, snadno manipulovatelný dědeček ve hře *Proč bychom se netěšili* i rabín v *Únosu* nebo generál Mackenzie v *Deseti malých černoušcích*. V souboru tě považujeme za univerzálního herce, který mezi námi proslul i jako obdivovatel pohádkové hry *Jak se uhlí pohněvalo*. Tvou působivou vzpomínku na dětství možná někdy zařadíme i na repertoár ZD. Z tvého neopakovatelného vyprávění při divadelních trachtacích víme, že tě herectví zajímalo od útlého věku – najdeme tě např. v komparsu televizního seriálu *F. L. Věk*, ale také na políčkách filmů, které se kdysi na osmimilimetrový formát natáčely v Poděbradech.

Za tvé bývalé kolegy z jičínského souboru J. K. Tyl ještě doplňujeme, že jsi svou režijní a hereckou kariéru u nich zahájil už v roce 1984. Téhož roku jsi tam režíroval *Dalskabáty, hříšná ves*, o rok později *Dámského krejčího*, v roce 1987 *Můj hrad* a v roce 1996 *Takovou ženskou na krku*. K výčtu by patřily i další divadelní výkony, ale to není až tak podstatné. Daleko důležitější je, že jsi s námi vydržel – a na zkouškách to není vždycky k potrhání – navíc kamenných schodů do věžního mezípatra záhadně přibývá. A pokračuješ. Asi netušíš, že v posledních letech ti v Závěsném divadle důvěrně přezdíváme „medvídek“. Jsi totiž i maskotem pro herecké a režijní štěstí. Tak ať tě provází síla – a vzhůru do schodů naší staré dámy a příznivkyně divadla v Jičíně! Díky!

Za Závěsné divadlo tvoji Věžníci

Slávka
HUBAČÍKOVÁ
* 2.12.1936

Když píšu tyto řádky, plnými doušky nasávám atmosféru 47. ročníku Krakonošova divadelního podzimu ve Vysokém nad Jizerou. Procházím chodbami divadla a prohlížím si hezkou výstavu DS Krakonoš, která připomíná jeho kulaté výročí – letos uplynulo neuvěřitelných 230 let od nacvičení jejich první hry. Fotografie z té dávné doby tu samozřejmě nejsou, ale poznávám hodně známých tváří z doby pozdější.

Na mnoha z nich je drobná herečka, která letos také slaví kulaté jubileum. Ano, naše Slávinka Hubačíková. Poctivě prohlížím fotografie ze hry *Dům na nebesích* (1982), *Brouk v hlavě* (1974), *Komedie o dvou kupcích a židovi Šilokoj* (1983), *Na tý louce zelený* (1969), *Lucerna* (1976), *Dalskabáty, hříšná ves* (1999), *A jitra jsou zde tichá* (1984), *Na pobytí u Krakonoše* (1980).

Slávinko, moc ti to tam sluší, i jako Kašpárkovi v loutkovém divadle. Úplně se ztratíš mezi dětmi z tanečního kroužku Vrabčáci, který jsi dlouho vedla. Ráda se zasta-

D I V A D E L N Í

vím i u fotografií z vítání souborů a patronátních večerů v Kramářově vile, kde jsi fungovala jako hosteska, nechyběla jsi ani na brigádě v Národním divadle v Praze i při otevření divadelní stezky „Po stopách divadelních předků“.

Vím, že jsi milovala a miluješ divadlo, že stále ještě s radostí vyprávíš poudačky, že si ráda zazpíváš, a že budeš mít hotovou druhou svou knížku s názvem Dětství. Moc bych si přála, abys napsala třetí, kterou nosíš v hlavě. Ráda bych se totiž dozvěděla, jaká jsi byla chuva. K tomu všemu ti přeji hodně síly a elánu. – A k tvému výročí bych ti chtěla popřát nejen za sebe a za celý divadelní spolek Vojan Libice nad Cidlinou, jehož jsi stále členkou. Tak hodně zdraví, radosti a dobrých přátel.

Helena Vondrušková

Antonín
KOHOL
* 11. 12. 1946

Tondovi z Meziměstí je v prosinci 70 let. – A který to je, zeptají se mnozí. No, přece ten celník z divadla, ten s tím pupkem, takový ten velký, a zpěvák s tím silným hlasem. Tak to jo, toho si pamatuju, ten se nedá přehlédnout. Ten v tom divadle byl dobrej!

A opravdu, Antonína Kohla jen tak nepřehlédnete. Leda by stál za stromem. Tedy za pořádnou lípou – právě lípa byla jednou z prvních divadelních kulís, se kterou se na amatérském jevišti v Meziměstí setkal. V roce 1973 v Jiráskově *Lucerně*. Potkával ses s ní coby Vrchní a hned s touto svou první hereckou rolí získal první herecký diplom.

Tonda přišel do meziměstského divadla z broumov-

ského loutkového souboru – jak sám tvrdí na popud tehdejší naší režisérky. A protože jsme měli v Meziměstí po požáru čerstvě opravené divadlo, mohl se u nás do široka rozpřáhnout víc, než mezi loutkami. Že se mu to povedlo, o tom svědčil postup z rolí malých mezi role hlavní, a na diplomech a cenách se začalo čím dál častěji objevovat jeho jméno. Bývalému pracovníkovi celní správy vůně šminek a jevištního prachu učarovala.

Her a rolí si v Meziměstí od roku 1973 do roku 2003 užil celkem sedmnáct. Mezi jeho nejúspěšnější patřila v roce 1983 role hejtmána v Gogolově *Revizorovi* či čtyřrole v Daňkově komedii *Válka vypukne po přestávce* v roce 1986. Nepřehlédnutelný byl také coby Velvar v Jiráskově *Roháči* či jako Čert v *Dalskabátech* nebo Ubaldo v komedii *Tři v tom*. Škoda, že se po revoluci soubor v Meziměstí rozpadl, mohlo být těch úspěšných rolí mnohem víc.

Ale Tonda s jevištěm neskončil, pokračoval coby člen pěveckého souboru Stěnavan a jevišť sjezdil ještě mnoho a mnoho. Po přestupu do divadelního souboru v Broumově v roce 2005 se opět mezi herce vrátil. Není bez zajímavosti, že na herecká prkna se vrátil opět v *Lucerně*, stejně jako poprvé v Meziměstí, tentokrát jako Vodník. Jak sám kdysi dávno spočítal, v divadle strávil coby loutkář, herec či zpěvák a textař celých 58 let a jako ochotník 44 roků, což vydalo na 250 – 300 vystoupení.

A kde se to v něm vzalo? No zdědil to, jeho maminka, dědeček i pradědeček se také na jevištích pohybovali. To se mu to vystupuje, když to má v krvi. My ostatní se to musíme učit... Tonda už v Meziměstí nehraje, ale považujeme ho stále „za svého“. A přejeme mu do dalších let mnoho zdraví, i když vzhledem k jeho zdraví to nebude nic lehkého. Tak mnoho dalších rolí na prknech, která znamenají svět.

Jan Kašpar za DS J. K. Tyl

H R O M A D A

Prof. Jan
CÍSAŘ
* 28. 1. 1932

OSMDESÁT PĚT LET!

Před pěti lety bylo prof. Janu Císaři kulatých osmdesát. Vinšoval mu tehdy v Divadelní Hromadě zástup přátel: Alena Exnarová, Honza Dvořák i Honza Merta, Monika a Petr Hakenovi, Jarmila Šlaisová za Impuls i prof. Adler za sebe, Lída Honzová z Havlbrodu, Majka Boková, Michal Zahálka, Petr Hašek, Karel Šefrna a jeho žena Blanka, J.J. Kopecký a Jára Vosecký, i moje maličkost.

To jsem ještě byl předsedou VSVD a Pepík Kopecký jím ještě nebyl. Jarmila Šlaisová Impulsu tehdy ředilovala a Majka Boková byla ještě mezi námi – mnohé se za těch pět let změnilo. I prezidenta máme nového, i vládu třeba, i jiné dějinné události nás naplnily tu radostí, tu smutkem.

Blanka Šefrnová tenkrát k páně profesorovým naro-

zeninám napsala: *Jak se Vám daří, pane profesore, s ostychem se ptám, jak se asi daří Vaší statečnosti i Vašemu klidu. Odjakživa jste součástí našeho divadelního zorného pole - čteme, co píšete, radujeme se z poznání, které nám tak nádherně předestřete. Vlastně vám toho hodně bereme, a už pěkně dlouho. Ale co dáváme my Vám? Svět není spravedlivý. Aspoň, že zůstává krásný. Mějte se dobře, prosím.*

Prof. Jan Císař, náš milý čestný člen a pro mnohé i osobní přítel, a konečně s východočeskými divadelníky – sám rodák z Hradce Králové – spojený už od dob lidových konzervatoří, tedy víc než polovinu svého života, je stále ve vynikající kondici. Určitě duševní, ale také tělesné, pokud možno. Stále nám to dokazuje: jako lektor našich přehlídek, jako autor recenzí, teatrologických statí i zamyšlení nad stavem amatérského divadla či divadla vůbec. Vždycky jsme si v Divadelní Hromadě připomínali jeho osobní jubileum gratulací či vzpomínkou, a rádi tak činíme i dnes. Protože naše vztahy k panu profesovi jsou tady – U NÁS – jak lze jiráskovsky říci, určitě mnohem důvěrnější než jinde v Čechách...

Do vašich dalších let, pane profesore, milý Janku, přejeme, ať vás nohy a hlava nebolí, ať napíšete, co ještě chcete napsat a dojdete či dojedete vždycky tam, kam vás srdce táhne.

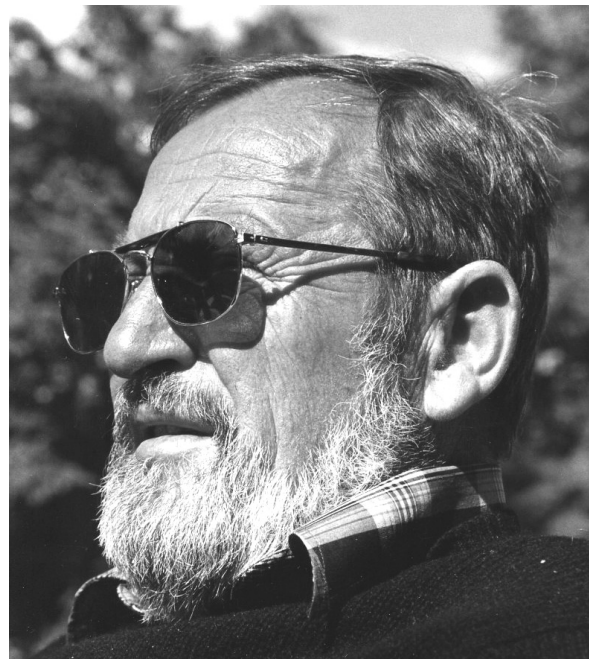
*Za čtenáře Divadelní Hromady Saša Gregar,
foto Ivo Mičkal*

Ladislav
NOVÁK
* 19. 4. 1937

Jeden z nejznámějších východočeských divadelníků Ladislav Novák oslaví na jaře 2017 osmdesátku. Je dlouholetým členem a činovníkem Svazu českých divadelních ochotníků, který ho doporučil na ocenění Zlatým odznakem J. K. Tyla, k čemuž se rádi připojujeme.

V doporučení se mj. píše, že Láďa zdědil lásku k divadlu po svém otci. Již v útlém dětském věku se v něm probudila herecká krev, a proto začal vystupovat v dětských rolích v rodném Krnsku a sousedním Jizerním Vtelně u Mladé Boleslavi. Studentská léta strávil v Jilemnici a po studiích jeho kroky vedly do Lomnice nad Popelkou, kde se stal v roce 1959 zaměstnancem podniku Technolen – a hned začal zkoušet s lomnickými ochotníky. DS J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou je věrný dodnes. A je jedním z jeho nejaktivnějších členů, na prknech lomnického Ty-

lova divadla ztvárnil na 60 rolí, režíroval osm inscenací pro děti i pro dospělé, např. Čapkovu *Poštáckou pohádku*, Nušičovu komedii *Paní ministrová*, Tylovu hru *Středem země do Afriky*, Moliérova *Chudáka manžela* a další. Jako herec odehrál přes 500 představení, byl skvělý např. jako Sarka Farka v *Hrátkách s čertem*, Hogo Fogo v *Limonádovém Joe*, Marbulius v *Dalskabátech*, Bušek v *Našich furiantech*... Láďa však nikdy nebyl pouze herec a režisér, celý svůj život zasvětil kultuře na Lomnicku - v roce 1975 se stal ředitelem Jednotného klubu pracujících, v jeho čele stál až do zániku tohoto zařízení v 90. letech. Jeho zásluhou se Lomnice stala centrem ochotnického divadla, Láďa pořádal činoherní i loutkové přehlídky, také 17 ročníků soutěže monologů Cyranův kord. Ve výboru divadelního spolku působí přes 40 let a dodnes je spolkovým jednatelem. Stál také u transformace spolku po roce 1989, v 80. letech minulého století se velkou mírou zasloužil o rekonstrukci a dostavbu Tylova divadla, na níž se manuálními pracemi podíleli samotní ochotníci. V roce 1997 se díky Láďovi do Lomnice vrátila krajská přehlídka ochotnického divadla Jizerské oblasti, jejím ředitelem je dodnes. Láďa byl v letech 2003 – 2014 také předsedou SČDO jizerské oblasti. Je nositelem řady ocenění, např. Zasloužilý pracovník v kultuře, Za zásluhy o rozvoj amatérského divadla ve Východočeském kraji, Zlatý odznak Jizerské oblasti SČDO či Zlatý odznak SČDO.

Za všechny spřízněné divadelníky ve východočeském kraji Láďovi k jeho kulatému jubileu blahopřejeme.

-sg-

smutné zprávy...

Na začátku prázdnin divadelníky v Trutnově zasáhla smutná zvěst. Odešel – a určitě do nebe divadelního – herec z libosti, **František Brož**. Bylo mu sedmdesát pět let. Franta působil od mládí v divadelním souboru Klicpera, později zvaným ADS a zahrál si téměř v každém představení. Vystupoval např. ve *Večeru tříkrálovém*, v *Jelenu v laguně*, *Plynových lampách*, v *Tartuffovi*, *Těžké Barboře*... Byl působivým recitátorem, aktivně se podílel na přípravách Divadelních plesů, psal scénáře a básně, vystupoval v kabaretech Divadla Ze sklípku. Můžeme ho

vidět i ve filmu rež. Hynka Bočana *Smích se lepí na paty*. V posledních letech účinkoval v mnoha komponovaných pořadech, např. z knížek Fulghuma, Obermannové a dalších. Ještě v invalidním důchodu vedl na škole dramatický kroužek. Byl totiž povoláním učitel.

Franto, Františku, nezapomeneme... Tvoje jméno by mělo být zapsáno velkým písmem do trutnovské divadelní kroniky. Patřil jsi k nejtalentovanějším členům souboru, byla s tebou legrace.

Milena Janečková

PELMEL (MIŠMAŠ)

ČMUKAŘŮM ČTYŘICÍTKA SLUŠÍ

Jsou u nás i stoleté loutkářské soubory, ale z živých loutkářských souborů netradičně autorského zaměření jsou, pokud vím, turnovští Čmukaři hned po svitavském Céčku, druzí nejstarší: Začátkem září oslavili čtyřicátiny, což je již úctyhodný věk. Blahopřeji jim nejen k němu, ale hlavně k tomu, co za tu dobu vykonali: spoluutvářeli moderní české (nejen amatérské) loutkářství.

Založili se pod střechou Osvětové besedy v Modřicích u Turnova roku 1976 jako nevelká skupinka o nějakých čtyřech pěti či šesti členech, ale nejvíc prosluli jako dvojice Jardy Ipsera a Dády Weissové, přičemž se občas zapomíná, že je už osmadvacet let rovnocenně doplňuje Romana Zemenová. Turnov uvádějí jako sídlo souboru od roku 1997.

Co Čmukařům od začátku pomáhalo rozvíjet se a nezakrtnět v sebeobdivu, byla vůle po sebevzdělávání, schopnost sebekritičnosti a otevřenost vůči kritice: účast v loutkářské lidové konzervatoři vedené Janem Dvořákem a na dalších seminářích, šest let na (S) hledáních v Praze, Tuchoměřicích a Zlivi i na pozdějších východočeských Posedech...

Za oněch čtyřicet let stvořili třiatřicet inscenací, složených mnohdy z řady deseti či patnáctiminutových drobníček, uváděných někdy i samostatně. V prvních čtyřech letech vytvářeli ročně dvě až tři inscenace - většinou dle přejatých her, ale už tenkrát se objevily i záblesky autorských inscenací. Od osmdesátých let tvoří průměrně jed-

Čmukaři, Jaroslav Ipser a Daniela Weissová

nu inscenaci za rok, ale od poloviny prvních let nového tisíciletí se vyskytují i několikaleté přeryvy.

Do povědomí širší veřejnosti se dostali poprvé na Loutkářské Chrudimi roku 1982 svými *Dračími pohádkami*, v nichž předvedli to, co je odjakživa jejich hlavní předností: vtip, hravost, odstup, přesné frázování temporytmu v herecké práci i hře s loutkou. Na Chrudimi (do jejíhož hlavního programu se dostali celkem šestnáctkrát) následovala autorská pohádka *Vodník* (1984), dospělým určené pásmo erotických renesančních novel *Frejř* (1985) a ironicky pojatá míchanice schweigstillovských kašpárkovin *Jak Kašpárek...* (1986).

Vrcholu docílili na začátku 90. let 20. století trojicí inscenací anglosaského původu: *Lárk čičok* (1991) zpracovává Šrutovy britské „hororové“ pohádky, *Léčba neklidem* (1992) Sakiho absurdní povídky, *Medvídek Pú nebo tak*

nějak (1993) křehké poetické pohádky A. A. Milneho.

Na původních autorských textech, často parafrázujících různé předlohy, jsou založena absurdní *Dobrá rána* (1994), *Sedm trpaslíků a Sněhurka* (1996), z roku 1988 pocházející *Sadoděde, sadoděde* (1997), *Kašpárek chodí pěšky* (1999), po osmnácti letech reprízované *Pletené pohádky* (2000) i groteskní detektivka *Kam se poděly kočičí jazýčky* (2003).

Po tříleté pauze zkusili roku 2006 inscenovat pod názvem *Zvyřátka za to nemůžou* komunálně satirické povídky P. Trauba a o tři roky později pozoruhodný vlastní text *Za každým rohem jeskyřka*, propojující motivy Červené Karkulky, Smolíčka Pacholíčka a Perníkové chaloupky v herecky i loutkoherceky znamenitě provedení.

S poněkud manýrovitou, televizně rutinérskou pohádkou *Na řadě je Šípková* z roku 2015 příliš neuspěli a

D I V A D E L N Í

Čmukaři, Jaroslav Ipser, Romana Zemenová a Dáda Weissová, slaví

zatím naposledy vystoupili na Loutkářské Chrudimi roku 2016 s inscenací *A pak se to stalo*, jež má být absolutní improvizací - což přináší rizika podobným pokusům vlastní: nejen to, že se málokdy podaří docílit byť i minimální stavby, ale také to, že dnes se zadaří, zatímco zítra... I klopýtnutí patří k tvorbě - nic však nemění na tom, že Čmukaři svou tvorbou pozitivně ovlivnili české loutkářství.

Co je pro ně typické a čím že to tak vynikají?

Tím, že se již čtyřicet let snaží o současné, moderní, živé divadlo bez naschválů a extravagancí, divadlo zábavné a přitom ne bavičské, divadlo o něčem. Snaží se úspěšně.

Chvályhodná je především schopnost autorského přístupu k dramaturgii: ať už jde o jejich původní námět či o zpracování cizí předlohy, cílem je sdělení vlastního pohledu na svět vlastními jevištními prostředky, nikoli pouhý interpretace (natož reprodukce) textu.

Jejich inscenace mívají většinou dva plány: Čmukaři nehrají téměř nikdy jen to, co hrají, ale také, že hrají a jak o tom hrají, což umožňuje i humorný odstup, umožňující komentovat jak postavy, tak herecké kolegy i samotné směřování děje. Občas k tomu používají i vyprávění nebo komentáře nad hrou.

Jejich doménou je absurdní groteska, balancující na hraně směšnosti a vážnosti či dojemnosti, komična a tragična. Doma jsou v suchém, ironickém až sarkastickém, mnohdy i černém humoru, založeném na náznaku, zkratce a frigovsky vážném přístupu.

Charakteristická je pro ně jakási nonšalantnost až nedbalost scénografie i ironizování vlastních hudebně-zpěvních kvalit. Druh i konkrétní podobu loutek volí na základě potřeb té které inscenace, takže je můžeme vidět s manekýny, marionetami, maňásky, tyčkovými loutkami i metaforicky užívanými předměty. Loutky jsou v jejich inscenacích opravdu funkčním základem, nikoli pouhou ilustrací či náhražkou. Jsou jedním z nemnoha loutkářských souborů, který zná a využívá specifika loutky a umí s nimi hrát smysluplně, tvarově i temporytmicky přesně, dynamicky a přitom i s jemnou drobnokresbou.

Čmukaři postupně vybrušují působivé autorské, osobnostní herectví, vycházející z jejich lidské podstaty, jež se projevuje i v účinném rozdělení typů postav: Dáda jako vždy dynamická, chytrá suverénka, Jarda jako poněkud ušlápnutý, odmítaný, leč zarputilý snaživec, na jehož slova nakonec dojde a Romana jako odstrkovaná medvídkovitá nemotora, která ví své a jde si svou cestou. Herecky (i režijně) vynikají smyslem pro přesnou stavbu gagu v hereckém i loutkovém provedení.

Prostě nápadité a umné divadlo.

Soubory, stejně jako lidi, může rostoucí věk zdobit - jsou-li co k čemu. Čmukařům čtyřicítka sluší a věřím, že jim bude slušet i padesátka, šedesátka... ...venkoncem i v té stovce by jejich odchovanci mohli být ozdobou českého divadla. Držím jim k tomu palce.

Luděk Richter

JAK SI ČMUKAŘI ODPRACOVALI VLASTNÍ OSLAVU

Na pozvánce k oslavě Čmukařské 40 stálo, že proběhne bez významné pompy, avšak s velkým nadšením. A přesně taková oslava byla. Členové loutkového soubor Čmukaři s nadšením sobě vlastním vedli dílny pro děti, odehráli legendárního *Medvídka Pú* a především se s úsměvem věnovali všem příchozím hostům. Vzpomínalo se nad fotografiemi z archivu, u sklenky dobrého vína i muziky. (...)

Gratulantů se na tu čmukařskou čtyřicítku sjelo do Turnova dost a tak bylo celé odpoledne příjemně veselo a slunečno. Ještě, že před kulturním domem v Turnově mají malou fontánu. Mnoho z přítomných dětí ji využilo pro své osvěžení mezi dílnami a divadly. Zhlédnout mohli dvě inscenace Rudy Hancvencla, třetí mini inscenaci uvedl v rámci gratulace. Stejně jako na třicátinách sehrál v podvečer Jirka Polehňa svůj *Bleší cirkus*.

Pro mne však největším zážitkem bylo uvedení inscenace *Medvídka Pú*. Inscenaci Čmukaři ohlásili jako derniéru. Na repertoáru ji měli 23 let. Skvělý zážitek z uvedení před těmi dávnými lety mám v sobě dodnes.

Čmukaři, těším se na oslavy padesátin, stejně jako všichni, kteří vám přijeli v sobotu do Turnova popřát. A bylo úžasné, jak jste si vlastní narozeniny s nadšením odpracovali.

Michal Drtina

(vyšlo na www.amaterskascena.cz,
redakčně kráceno)

MILÍ ČMUKAŘI VŠICHNI!

Vždycky jsem vám záviděla, jak lehkonozce se v loutkářském kumštu pohybujete, s jakým talentem, radostí a humorem tvoříte své inscenace! Mělo to pro mě velký význam a moc si vás vážím. Tak vám za to ze srdce děkuju. Navždy vaše

Blanka Šefrnová

Přidal bych ještě slovo **neopakovatelní!** No jo, ale tak mi řekněte, jak je

to možný, že hrajete *Pletené pohádky* (a mnohé další) víc, jak třicet let a je to stále krásný a půvabný... Patříte k mým největším divadelním láskám. A k životu...

Karel Šefrna

Milí Čmukaři, již před dlouhým časem jste pro mě a pro mé holky přestali být pouze výtečnými loutkáři. Stali jste se, ať se Vám to líbí nebo ne, i členy naší rodiny. Jako takovým Vám přeji ještě mnohá léta ve zdraví a hodně průlezů mezi šprušlemi žebříku v *Medvídkovi Pú*. Asi víte, co myslím.

Polehňa + holky

V ŽAMBERKU SLAVILI

Od otevření Divišova divadla v Žamberku uplynulo letos 90 let. Členové tamního divadelního spolku za účasti okolních divadelních spolků a mnoha významných hostů slavnostně položili základní kámen 23. května 1926. A stavba byla dokončena v rekordní době, za 7 měsíců – Divišovo divadlo otevřela premiéra Tylovovy *Fidlovačky* už 5. prosince 1926.

Historie ochotnického divadla v Žamberku, snad nejstaršího spolku ve městě, se začala psát na konci 17.

století, původně se hrávalo v hudebním sále zámku, kde divadlo zřídila hraběnka z Bubna a Litic. Divadelní produkce zanikly v roce 1809 příchodem hraběte Windischgrätze, který panství zakoupil. Jeviště bylo odstraněno, ale hrabě v roce 1812 ochotníkům věnoval divadelní vybavení a ti pak hráli v Modré hvězdě a později, až do roku 1868 v Panském domě. Další osudy žamberských ochotníků předurčilo položení základního kamene Národního divadla, 1. června 1868 uspořádali ochotníci v letním divadle na zahradě p. Mazače zábavu s pestrým programem, sestaveným z básní, veselých deklamovánek a písní, a čistý výtěžek pro Národní divadlo činil 30 zlatých a 30 krejcarů. Tehdejší spolek měl 7 žen a 18 mužů. 14. září 1868, po návratu ze schůze ochotníků v Praze, získali souhlas k vlastním stanovám – žamberský Spolek divadelních ochotníků /SDO/ začal od té doby používat i své razítko a na první valné hromadě 10. listopadu 1868 byl zvolen výbor, předsedou spolku se stal Jan František Mazura. A na popud tohoto výboru vznikl i „Výbor pro postavení divadla“.

Roky ubíhaly, ale usilovná práce ochotníků neustávala. Touha postavit si vlastní divadelní budovu vyvrcholila v roce 1924. Navrhl ji architekt Skřivánek z Čáslavi a stavba byla zadána místnímu staviteli Eduardu Kovaříkovi. Členové spolku naložili 30. dubna 1925 v lomu „Pod skalama“ 55 vozů

Historické foto žamberského divadla

kamenem, připraveným pro stavbu divadla. Nejvíce koňských povozů bylo ze Žamberka, ale přijely také kravské povozy z Helvíkovic, Líšnice, Kunvaldu a Lukavice. Druhý den, na prvního Máje, vyjely vozy vyzdobené chvojm a stuhami průvodem podměstím, pod zámek, pak okolo náměstí, kde se přidala kapela p. Krčmáře z Kunvaldu, v Nádražní ulici míjely školu, původní místo pro stavbu divadla, a pak dojezy na stanoviště, kde bylo složeno 200 m³ kamene. V říjnu 1925 byl stanoven rozpočet na stavbu a zařízení divadla v hodnotě téměř 700 000 Kč (skutečný náklad však dosáhl k 1 milionu Kč).

Před oficiálním položením základního kamene dne 22. května 1926 se členové spolku večer sešli „v parečku“, kde položili věnec ke kříži k uctění památky bývalých členů. Základní kámen byl položen za účasti okolních ochotnických spolků a řady hostů 23. května 1926, v ten den již o páté hodině ráno budila občany kapela z Kunvaldu – aby si uvědomili, že tento den je mezníkem v historii města. Do kamene byly vloženy listiny zaznamenávající současnost města. Sen ochotníků se tak po 58 letech od zrodu myšlenky na vlastní stánek začal uskutečňovat.

Tolik k historii Divišova divadla. Dnešní členové divadelního spolku Diviš se rozhodli toto významné výročí oslavit. 25. listopadu 2016 uspořádali setkání, na němž zazněla jejich hymna, zasloužilí ochotníci zavzpomínali na dobu uplynulou, na své divadelní začátky a příhody, které zažili „na prknech která znamenají svět“, na režiséry, kteří už nejsou mezi námi. Pak si všichni připili i s vedením Divišova divadla a popřáli divadlu vše nejlepší. Jenže, co by to bylo za divadelní oslavu, kdyby se nezahrálo divadelní představení? Proto součástí oslav bylo představení hry Erica Assouse *Herci jsou unaveni* v režii Ivy Šrámkové.

*Za divadelní spolek Diviš
Lenka Semrádová a Iva Šrámková*

DIVADLO V HRADCI KRÁLOVÉ PRÁVĚ VYŠLO!

Divadlo v Hradci Králové je první ucelenou publikací pojednávající o vývoji královéhradeckého divadla.

A to od dob nejstarších, kdy tu svůj stánek Thálie založili jezuitští vzdělanci až po kompletní historii královéhradecké profesionální scény, jejíž činnost tato kniha sleduje od roku 1949 po její poslední premiéru sezony 2015 – 2016.

Na přípravě publikace, oscilující mezi formou sborníkových esejí až po encyklopedické heslo, se sešli teatrologové, historici, divadelní kritici a novináři s osobní důvěrou znalostí tématu – Jan Císař, Alexandr Gregar, Jan Kerbr, Petr Mareček, Milan Uhde a Zdeněk A. Tichý. Kniha obsahuje na 450 fotografií a dalšího obrazového materiálu, vybíraného z tisíců záběrů, také desítky glos herců, diváků a přátel Klicperova divadla. Doplněna je bohatými soupisy tvůrců a anotacemi téměř osmi set inscenací, uvedených v hradeckém profesionálním divadle. Rejstřík obsahuje přes tisíc jmen autorů, interpretů i dalších osobností spojených s královéhradeckým divadlem.

Divadelní kritik Zdeněk A. Tichý

popsal v této knize fenomén Hradce Králové jako „divadelního centra“ následovně: *Ve východních Čechách došlo k mimořádné koncentraci divadelní energie. Nezní to zrovna teatrologicky, ale ve světě nenajdeme mnoho oblastí, jež by se mohly pochlubit podobně rozmanitými a početnými divadelními produkcemi – na tak malém prostoru. Sahají stovky let do minulosti a zahrnují jak představení na zámcích, tak produkce vesnických ochotníků. S tímto prostorem jsou spojena i jména věhlasných dramatiků, spisovatelů, loutkářů, operních skladatelů, teatrologů, stačí připomenout alespoň pár z nich: Václava Klimenta Klicperu, Jana Nepomuka Štěpánka, Františka Adolfa Šubrtu, Matěje Kopeckého, Aloise Jiráska, bratry Čapkovy, Františka Škroupa, Bedřicha Smetanu, Bohuslava Martinů, Jana Císaře nebo Františka Černého...*

Křest knihy se uskutečnil v Knihovně města Hradce Králové 13. 12. 2016, k prodeji bude mj. v královéhradeckých knihkupectvích.

Inscenace *Kytice*, kterou v KD nastudoval Karel Brožek v roce 2014,
foto Patrik Borecký

MIMO RUBRIKY

U Císařů v neratovské chalupě jsme v červnu 2015 sedávali s Jankem pod odkvétající jabloní, pili kávu a vedli řeči. Nu spíše pan profesor, já se držel zpátky, protože rozhovor by se mohl rozeběhnout i jinými směry... Vzniklo z toho povídání, které je dosud v rukopise, ale domnívám se, že nebude na škodu kousek z něho, ten co se týká amatérského divadla, mírně poodhalit.

-sg-

NEJEN AMATÉŘI A AMATÉRSKÉ DIVADLO

(ze vzpomínek Jana Císaře)

Někdy na jaře 1969, určitě to ale bylo až po tzv. dubnovém plénu, které svrhlo Dubčeka a po němž nastoupil Gustav Husák, mně divadelní kritik tehdejšího Rudého práva Jaroslav Opavský položil otázku, zda do tohoto stranického tisku lze ještě o divadle psát. Já tam tehdy něco napsal, ale byl to zřejmě článek poslední, proto jsem se mu svěřil s názorem, že už to asi nepůjde. V té době se postupně likvidovaly veškeré možnosti publikování, časopisy byly cenzurovány a mnohé zastaveny, samozřejmě i časopis Divadlo. Známa je především kauza Literárních novin, které se staly Literárními listy, pak Listy, ta však sahá již před Pražské jaro... A Divadelní a filmové noviny se proměnily ve Filmové a televizní noviny, ještě jsem v nich měl malý úvazek, ale za nedlouho je potkal podobný osud. Psát se prostě nedalo nikam. Normalizační proces začal i na divadelní fakultě. Už jsem zmínil odchod Jaroslava Vostrého, který byl vlastně vyprovokovaný, nakonec odešel sám, nepohodl se s děkankou, která jeho působení na fakultě podmiňovala nějakými nesmysly, a Jaroslav se jim nechtěl přizpůsobit. Vše, co jsme zatím udělali, se začalo hroutit.

V roce 1970 normalizace dokvačila na všechny dosavadní časopisy a revue, do nichž jsem přispíval a já zjistil, že tenhle svět se zcela zhroutil, všechno bylo potlačeno, Divadelní noviny, Divadlo, Filmové a televizní noviny, všechno bylo pryč. Tehdy mě vyhledal Jiří Beneš, tehdy šéfredaktor časopisu Amatérská scéna, před tím se to jmenovalo Ochotnické divadlo. Byl to člověk neobyčejně vzdělaný, s pozoruhodným talentem vysvětlovat složité věci prostě a jednoduše aniž by je primitivně vulgarizoval. Hlavně to byl jakýsi „otec“ českého ochotnického divadla, sám z něj ostatně vyšel, ze slavné žižkovské ochotnické scény, kde dnes hrají Cimrmani. A vzkázal mi, že časopis Amatérská scéna

ještě funguje a že jsou i jisté a dosud neoktrojované možnosti působit v amatérském divadle. A zda bych chtěl zkusit spolupracovat, z amatérů jsem přece vzešel a v mládí se jím v Hradci Králové zabýval.

Bylo to někdy začátkem roku 1971, Beneš mi nabídl práci v lektorském sboru či porotě Jiráskova Hronova, nu, ostatně jsem jinou šanci neměl. Psát o divadle nebylo kam, na škole také žádná sláva, ty doby tam byly spíš pochmurné, nejjistě a velmi problematické.

A tak jsem jel na Jiráskův Hronov a začal psát do Amatérské scény. Onomu lektorskému sboru předsedal Jiří Šindelář a bylo nás tam neuvěřitelně mnoho, možná patnáct, taková příjemná společenská záležitost. Na Hronově se hrálo divadlo tu lepší, tu horší, ale bylo to deset idylických dní, vždycky jedna inscenace dvakrát denně, odpoledne a večer. Oproti dnešnímu Hronovu rekreační zábava. A ve čtvrtek se o divadle vůbec nemluvalo, byl celodenní výlet nebo se hrálo fotbalové utkání, aby účastníci nabrali sílu. Ale to jsem stále ještě nebyl rozhodnut, zda s amatéry budu spolupracovat pravidelně a systematicky.

Považoval jsem to spíš za příležitost, když není „do čeho píchnout“. Jenže se k tomu přidalo něco, co mě k amatérskému divadlu přitáhlo dalším zvláštním způsobem. Oslovili mě Ivan Vyskočil a Pavel Bošek, kteří se zabývali novými proudy amatérského divadla, říkalo se mu malé jevištní formy, tehdy velmi populární. Ten pojem vstoupil do dějin. Dnes už mluvíme o malých divadlech té doby, tenkrát to byl pojem ještě nepřesný a nejasný. Pánové chtěli, abych se stal předsedou poradního sboru pro tento druh divadla při tehdejší Ústavu pro kulturně výchovnou činnost, ÚKVČ neboli „Úkvič“. Dnes je to ARTAMA. A také mě požádali, abych jel v té roli na Šrámkův Písek, dnes už známý festival, tenkrát jsem o něm nic nevěděl. Nu, proč ne, samozřejmě jsem se nechal přemluvit a tam se rozhodlo, že jsem u amatérského divadla uvízl.

Z Šrámkova Písku, festivalu mládežnického divadla, kde tehdy převažovala divadla poezie, často vedená učiteli literatury, se však začala stávat přehlídka divadel, která se pokoušela jít vlastními cestami, vlastně představovala krajní meze postmodernistického vývoje divadla u nás. Byly tam soubory tradičnější a ničím pozoruhodné, ale vedle nich i takové, které se pohybovaly mimo tradiční druhy a poddruhy divadla, byť inklinovaly třeba ke kabaretu, to ponejvíc. Ale kabaret v čistém slova smyslu to nebyl. Najednou se amatérské divadlo začalo otevírat jinak, ale vůbec nešlo

D I V A D E L N Í

o to, zda se hraje nějak lépe, šlo spíše o výpověď – najednou se tu začala ozývat velmi osobní výpověď tvůrců, že je něco zajímavé, že z jeviště chtějí sdělit něco důležitého a že je to navíc baví. Což bylo neobyčejně přitažlivé. Já se v tomhle prostředí teprve začal orientovat a neobyčejně se mi to líbilo, bylo tam mnoho zajímavého.

V té době se Ivan Vyskočil vlastně stal jakýmsi leadrem a vzorem tohoto hnutí, dalo by se říci i jakýmsi jeho guru. Ostatně dal mu teoretický i praktický základ a navíc našel pojmenování – autorské divadlo, že si ti lidé všechno dělají sami, že nemají žádné předem napsané texty nebo si něco předělávají, pracují s improvizací a je to jejich výpověď. S Ivanem a Pavlem jsme utvořili trojici, která dokonce vyrážela školit na nejrůznější semináře, pořádal je tehdejší svaz mládeže čili SSM. Třeba do Mariánských lázní. A tak jsme „za státní peníze“ vlastně šířili protistátní myšlenky – vykládali o úplně jiných zdrojích divadla, než se oficiálně připouštělo...

Vzpomínám na to neobyčejně rád. Jednak byli Bošek s Vyskočilem ohromní parťáci, jednak jsem v Písku viděl překvapivé věci. Třeba uskupení kolem Jana Borny a Jaroslava Duška, jejich raný amatérský soubor Vizita, později hráli s Oldou Kužilkem. Byly to pro mě věci naprosto nové a neznámé, ty tři čtyři roky, kdy jsem se v tomto prostředí pohyboval, mi daly velmi mnoho. Zajímalo mě to daleko víc, než Jiráskův Hronov, kam jsem taky pravidelně jezdil. Není divu, v tom mrtvolném tichu, které zavládlo u profesionálů, až na pár souborů, které se skrývaly pod hlavičkou „studiových divadel“, se vlastně nedělo nic, vše bylo opatrné, a tohle pro mě mělo šťávu.

Šrámkův Písek potom od ÚKVČ převzali mládežníci, lidé motivovaní spíše politickými cíli než divadlem. Při jednom výběrovém řízení na program Šrámkova Písku (odehrávalo se v malostranském Divadle Rubín) došlo k obrovskému střetu. Pro nové správce píseckého festivalu, svazácké funkcionáře, kteří divadlu moc nerozuměli a názory měli spíše ideologické, najednou bylo všechno špatně. Mládežníci kolem Písku mě hrozně otravovali, třeba budoucí básník Jaroslav Čejka nebo Olda Janota – dodnes se kolem divadla nějak pohybuje, tehdy byl mocným svazákem a také předsedou poroty Šrámkova Písku – vždycky, když začal mluvit, tak jsme zmlkli a nechali ho, ať si všechno řekne sám, co se do toho budeme montovat. Později mi přiznal, že nás brzo pochopil, on vůbec nebyl hloupej... Já už předsedou písecké poroty být nemohl, ale tak jsem se rozhodl sám.

V roce 1977 Jirka Beneš zemřel. Dodnes si ho neobyčejně považuji. O ochotnickém divadle jsem se od něho mnohé naučil. I poznání, že divadlo ochotníci dělají s nadšením i tehdy, když jim to vůbec nejde. Tehdy za mnou přišli z onoho ÚKVČ, abych malé jevištní formy opustil a převzal předsednictví v poradním sboru pro činoherní divadlo. – V té době se začal v amatérském činoherním divadle prosazovat proud, který v divadle hledal nějaký hlubší smysl, a nemuselo jít právě o umění. Abych to upřesnil: mám kamaráda, spolužáka, který léta hrával amatérské divadlo. Po roce osmašedesát byl vyhozen ze zaměstnání a pracoval někde, kde

Setkání po letech na JH se slovenským teatrologem Vladem Štefkem, uprostřed Lenka, vnučka prof. Císaře

ho to nebavilo. Říkal mi, že svou práci má hotovou tak za dvě hodiny a pak se věnuje divadlu, že si připravuje inscenaci. Nedělal nějaké revoluční kousky, režíroval především proto, aby si mohl zahrát, divadlo pro něj mělo, na rozdíl od práce, smysl. Takhle to dělala spousta lidí. V amatérském divadle nacházeli spřízněné duše a společný zájem, divadlo jim nahrazovalo mechanickou činnost, již měli plné zuby. A k těmto divadelníkům přibývali i mladší lidé, kteří začali brát divadlo vážněji – jako postoj k šedivé současnosti a na půdě tradiční činohry, tedy již s připraveným textem, se pokoušeli říci svému publiku něco víc, než by se dalo očekávat.

Tady jsem i já našel smysl své další existence, ocitl jsem se v tradičním českém amatérském divadle a vplul do „ochotnického hnutí“ naplno. Stálo právě na křižovatce a najednou tu byla jistá šance: amatéři měli určitou možnost volnějšího pohybu, nebyli tak snadno ovladatelní, manipulovatelní, případně stíhatelní a potrestatelní jako profíci. Což mnozí pochopili a začali využívat k různým alegoriím, byť opatrným a zahaleným. A mohli mluvit k širšímu okruhu lidí, než bylo možné prostřednictvím nějakých oficiálních tribun, tiskem počínaje. Amatérské divadlo dokonce začalo nabízet i určité trendy a tendence, které nějak mohly odpovídat na současný vývoj. A protože toto divadlo stálo na literatuře, na dramatickém textu a na možnostech, jak s ním zacházet a co jím uskutečnit, otevřel se i pro mě nový prostor. Což vlastně navázalo na mou předchozí práci ve škole, kde jsme se režírně dramaturgickou koncepcí soustavně zabývali. A to jsem začal amatérům vysvětlovat.

Velmi rád vzpomínám na hronovské semináře. Odehrávaly se hlavně ve třídách místní školy, většinou bylo plno, hlavně na těch, které jsem vedl se svým slovenským kolegou, dr. Vladimírem Štefkem. Slovenské teatrology na

Hronově reprezentovala Olga Lichardová, původně Češka, za svobodna Ledererová. Byla z Jaroměře, její tatínek tam byl přednostou železniční stanice a starostou ochotnického okrsku ÚMDOČ. Olga byla herečka a jako mladá působila v Košickém divadle, pak na Slovensku zůstala. Na Hronově dokonce vedla takovou slovenskou falangu, která se snažila získat pro Slováky nějaká ocenění, což se vždycky patřičně projevilo v poradách poroty.

S Vladem Štefkem jsme v semináři měli vždycky „vyprodáno“. Lidé dokonce stáli ve dveřích na chodbu a nastavovali uši a krky. Pořadatelé se snažili ten zájem nějak rozprostřít. Někteří kolegové to nesli úkorně, především různí „kovani“ lektori to nemohli přenést přes srdce. Třeba normalizační prominent dr. Vojtěch Trapl. Často neměl ani jednoho posluchače, pokud nepočítám kolegyni Jarmilu Drobnou, která mu tak dělala jediné ucho, protože si prý nemohla nechat ujít slyšet něco tak blbého. Docházelo i k anekdotickým situacím: na dveře tříd se lepila cedulka, který lektor tam má přednášet. Ale pak se rozhodlo, že se nic označovat nebude a jistý Viktor Oktábec, tehdy hlavní metodik ÚKVČ pro amatérské divadlo, teprve v poslední vteřině oznámí, kde kdo bude. Takže se v chodbách tísnily stovky lidí a po jeho výroku nastal úprk ke třídě se Štefkem a Císařem. Málem se zabili. Václav Trapl také jednou zavítal do našeho semináře, byl přesvědčen, že tam provádíme nějaké protistátní kejkle, a proto že je tam tak strašný nával. O politice jsme samozřejmě nemluvili, jen o tom, jak dělat divadlo. Což mnozí vnímali stejně.

Kromě Jirky Beneše k onomu vzmachu amatérského divadla velmi přispěl také královéhradecký „krajský metodik“ Josef Vavříčka, sám rodák z Hronova. Poznal jsem ho už v šedesátých letech minulého století, kdy jsem mu byl doporučen, abych se podílel na jakémsi dlouhodobém ochotnickém školení. Probíhalo současně v Pardubicích a v Hradci Králové, přednášel jsem nějakou teorii divadla, což mi nedělalo potíže. Ostatně do Hradce jsem pravidelně jezdil za rodiči, v Pardubicích režiséry školil tehdy populární režisér Východočeského divadla Hugo Domes a v Hradci Králové i můj posluchač z DAMU Jan Novák.

Pepík Vavříčka byl po Benešovi druhým, kdo mě zasvětil do tajů ochotnického dění, i díky jemu jsem mnohé o amatérech pochopil. Pepík byl velmi dobrým amatérským režisérem, často jsem mu nabízel, že podle Jiráskova románu *U nás* mu připravím divadlo v přírodě, že ho sehraje v reálných místech Hronovského Padolí, kam Jirásek umístil děj. Říkal jsem mu, že to bude nádhera, že se všechno odehraje přesně tam, kde to Jirásek popsal. A hrát se to bude celé odpoledne či celou noc a pak uděláme krásný závěr. Blízko za Hronovem měl Pepík chatu, měla nádherná dřevěná barokní vrata do dvora, tam by se zas krásně hrála Vojnarka, říkával jsem mu, Pepíku, tady by se ten Antonín tak nádherně zastřílil. Vavříčka se toho ale bál.

Na Hronov jsem po léta jezdil jako lektor a pak předseda poroty. A začal jsem soustavně školit, amatérská školení se tehdy velmi rozmohla, šlo až o masovou záležitost. Začaly se množit tzv. lidové konzervatoře, ve středních Čechách je

organizoval Milan Strotzer s Jarmilou Drobnou-Černíkovou, v severních Čechách Jaroslav Vostrý s Pepíkem Vinařem - z toho vzešla celá ta parta z České Lípy kolem Václava Klapky (známá je jejich inscenace *Jak se vám líbí Jak se vám líbí*). Já uvízl ve Východočeské lidové konzervatoři, a to především díky herci pardubického divadla Radkovi Bartoníkovi, který mě doporučil tehdejší nové krajské metodice Mirce Kadaníkové. Nebyla tenkrát spokojená s osnovami konzervatoře, jež připravil tehdejší dramaturg hradeckého Divadla Vítězného února Bohumil Nekolný, zvaný Peggy. Takže byl té Kadaníkové doporučen jistý Císař, který se prý v tom také vyzná. Dal jsem si s ní rande a stalo se mi to osudným, už jsme spolu přes třicet let...

Už když jsem ty osnovy chystal, napadlo mě, že to nemohu pouze napsat, že to zřejmě budu muset i učit. Jejich koncept měl silné zakotvení v mé práci na divadelní fakultě, v první fázi se týkal jenom herců - na DAMU jsme se podobnou výchovou zabývali s režiséry prof. Františkem Štěpánkem a Františkem Laurinem, ten tehdy vedl katedru herectví. Případné hradecké „angažmá“ nebylo pro Štěpánka problém, pocházel z Babí u Náchoda, měl tam chalupu, kam rád jezdil. Ta herecká konzervatoř byla dvouletá, jeden víkend měsíčně, v létě byla soustředění. A do druhého ročníku jsme k hercům přibrali režiséry, na něž jsme coby lektora využili Honzu Nováka.

Z těch prvních frekventantů pamatuji skutečně výrazné osobnosti, např. Oldu Unčovského, skvělého herce a amatérského režiséra z Bystrého u Poličky. Nebo Karla Tošovského, zajímavého herce z Nového Města nad Metují. Unčovský vymyslel, že nám v Bystrém půjčí divadlo a my v něm uděláme závěrečné cvičení a rozloučení s konzervatoří. Přijel jsem do Bystrého z Prahy autobusem, vystoupil na návsí, čekali mě, a já strnul! Ve výkladu jakéhosi obchodu trůnil velký, ručně psaný plakát. Oznamoval, že Východočeská lidová konzervatoř z Hradce Králové uvede v sobotu večer velké představení divadelní hry *Lysistrata*! Vstupné jen dvacet pět korun! - K závěrečnému cvičení jsme chystali jen úryvky z této hry, na bysterském jevišti že je doděláme, pokritizujeme a konzervatoř tak ukončíme. Myslel jsem, že omdlím. A Unčovského málem vzal pod krkem... Nastalo úporné zkoušení, já dával pokyny, co pustit a co ne, a pak jsem ještě dělal moderátora toho představení. Bylo narváno, Bystré je ochotnická obec. Svedl jsem samozřejmě všechno na Unčovského, byť jsem musel i vyložit příběh *Lysistraty*...

Potom jsme otevřeli další, už zcela regulární běh konzervatoře s režijní speciálkou. Studium bylo tříleté a mělo v podstatě charakter dnešního dálkového studia: každý měsíc celý víkend, letní soustředění. Tehdy na to byl čas, chuť a prostředky. A platil to stát, lektory, pronájmy, ubytování, dnes by na takový projekt nebyl ani čas, ani peníze. Výuky režie se ujal František Štěpánek, spolupracoval s námi i psycholog Josef Vinař, hlasařka Jarmilka Cmíralová a herci z Hradce a Pardubic i někteří naši studenti dramaturgie a režie. Třeba Majka Boková a Jarka Odvárková-Šiktancová, tehdy čerstvě z DAMU vyhozená, protože podepsala Chartu 77. Frekventanti konzervatoře absolvovali svými inscenace-

D I V A D E L N Í

mi. Byl to dobře fungující systém, jak jsem uvedl, podobný distančnímu studiu. A přinesl dobré výsledky, někteří absolventi se dokonce po roce 1989 nějakým způsobem i profesionalizovali. A já tu našel velmi úrodnou půdu.

Spolu s prof. Štěpánkem jsme na té Východočeské lidové konzervatoři dokonce zkoušeli některé věci, které jsme chtěli uplatnit na DAMU. Nejdřív si je ale chtěli vyzkoušet u amatérů, abychom zjistili, zda to funguje, a pak to opatrně zkusili na škole. V tomto duchu se začátkem osmdesátých let ujala i báječná přehlídka, jmenovala se Inspirace. Nešlo o přehlídku soutěžní, sám název naznačuje, že šlo o předvádění nejrůznějších i nehotových scénických tvarů, o nichž se diskutovalo jako o jistém způsobu, jak se divadlo dá dělat, žádné verdikty poroty.

Všichni, kteří takové studium absolvovali, byť pak divadlo dělali nebo nedělali, však hlavně přicházeli na to, jak divadlo dělat líp, než doposud. V textu interpretovaném běžnými způsoby byli schopní najít myšlenky, které je aktuálně a osobně zajímaly. Přicházeli na to, že divadelní text může nabýt současný smysl a že se za něj mohou postavit. Postupně ten proud sílil. Na Hronově se začala objevovat velmi silná skupina lidí, kteří takovým školením prošli, hronovské semináře se začaly proměňovat v diskusní fórum, na němž se zasvěceně řešily problémy současného divadla. Najednou se to tradiční interpretační divadlo začalo prolamovat. Nebezpečně.

Rudolf Felzman, později profesionální režisér, měl na Jiráskově Hronově hrát Tylova *Jana Husa*, představení však nesmělo být z politických důvodů uvedeno. Bylo totiž o intelektuálovi, který nezdal své ideály – který bojuje o pravdu a své pojetí světa, což se naprosto vzpíralo všemu oficiálnímu. Viděl jsem to představení. Bylo jaksi chladné, intelektuální, rétorské, ale v podstatě šlo o autorské divadlo – Felzmann vyškrtal všechny romantické tylovské rekvizity. A takových souborů přibývalo.

V těch letech jsem amatérským divadlem žil naplno, psal do Amatérské scény, ostatně tam psal i Zdeněk Hořínek a Jaroslav Vostrý. O časopis byl obrovský zájem, dokonce mu odmítali zvednout náklad a prostě mu nepřidělili papír navíc. A se zájmem se četl nejen u amatérů, v jednom profesionálním divadle mi dokonce ukazovali, že na něj vedou záznam, aby si ho herci mohli půjčovat. Amatérskou scénu po Jirkovi Benešovi vedl Pavel Bošek. Já byl předsedou redakční rady a tu jsme mívali tak jednou ročně v kavárně Slavia na Národní třídě. Dali jsme si kafe, Bošek řekl, co by chtěl dělat, já s tím vyslovil hluboký souhlas, on pak skutečně mistrovsky udělal zápis, který vypadal, jako by se sešla obrovská skupina expertů. Pak jsme si maximálně párkrát zatelefonovali, když mi poslal k vyjádření nějaký článek.

V té době už drtivě nastupovala nová generace amatérů, která znamenitě skloubila proud malých divadel vzdalujících se činohře, byť se jí ještě do jisté míry držela. Z toho povstala ona českolipská skupiny kolem Václava Klapky, s níž tehdy spolupracoval kolega Jaroslav Vostrý a psycholog Josef Vinař. Šlo hlavně o herectví, což se projevilo právě v onom Shakespearově *Jak se vám líbí* *Jak se vám líbí*, v té jejich

velmi zvláštní interpretaci. To byl pro mě jeden z neobyčejných divadelních zážitků té doby. Ze Shakespeara tam sice dost zbylo, ale zároveň šlo o velmi výrazný posun, o současnou výpověď. A takových souborů bylo víc, připomenu ještě Amatérské studio Divadla Oldřicha Stibora z Olomouce, které vyrostlo z olomouckého zázemí malých jevištních forem kolem Pavla Dostála, Richarda Pogody a dalších.

Po jejich slavných *Výtečnicích* z roku 1968, což byl hit Jiráskova Hronova těsně před vpádem sovětských vojsk, se ti dva propracovali k inscenaci *Festival*, což byla dramatizace prózy maďarského spisovatele Tibora Déry *Smyslená reportáž o americkém pop-festivalu*. Dostali se s ní až na světový festival amatérského divadla v Monaku. A sklídili tam enormní úspěch, zažil jsem to na vlastní oči, protože jsem tam s nimi cestoval. Monako si sedlo na zadek, skvělý příběh, skvělé písničky, takové amatérské divadlo tam ještě neviděli. Ten soubor pracoval díky Pavlovi Dostálovi na plné obrátky, drezíroval ho neskutečně tvrdě.

Řada souborů tehdy stála jednou nohou v klasické činohře, druhou už v malých jevištních formách, což umožnilo vznik překvapivých inscenací. A v druhé polovině osmdesátých let se objevila nová velká amatérská vlna. Na Hronov se tehdy nemohly dostat některé soubory především z ideologických důvodů. Nebo že byly považovány za podezřelé, protože tomu ti posuzovatelé příliš nerozuměli. Což vyprovokovalo vznik poděbradské přehlídky FEMAD, říkalo se jí dokonce „salón odmítnutých“. U zrodu stál Pavel Bošek a přehlídka měla v tu dobu vynikající zvuk – byla neoficiální, tedy mimo struktury postupových státních přehlídek, o to byla zajímavější a prestižnější. Hrát na FEMADu znamenalo potvrzení nevyšší amatérské kvality.

A v Úpici vznikl velký festival současného divadla. V Suchbátřovicích, takové malé vsi za Úpicí, se v rámci jednoho ročníku hrálo v hospodě představení s názvem *Ananas* – Ochotnický kroužek z Brna. Po pár minutách bylo jasné, že vidíme něco, co je úplně nová kvalita, co přesahuje dosavadní vývoj amatérského divadla. Že už jsme za malými jevištními formami i za proměněnou činohrou. Autorem a režisérem byl jistý Zdeněk Petřelka, později známý jako Jan Antonín Pitínský (viděl jsem později i jeho skvělou *Matku*).

Podobným zjevením byla na poděbradském FEMADu jedna Léblova inscenace – *Had* podle Mircea Eliade. Hrál se mezi publikem v secesním sále Městské záložny. Okamžitě bylo jasné, že stojíme před něčím, co je naprosto nové a jiné. Léblova amatérská éra byla velmi silná, na rozdíl od Pitínského udělal celou řadu inscenací. Dokonce jsem v jedné z nich vystoupil – na Jiráskově Hronově mě „angažoval“ do role ve své inscenaci *Výběrčí*, kde sám hrál. Hra je absurdní monolog, groteska, napsal ji Milan Uhde, a vystupuji v ní dva statisté, staří manželé. Petr po mě nechtěl nic mimořádného, jen abych se tvářil zcela otráveně. Což pro mě nebyl problém. Nevím, jak se tam vzal – v první řadě seděl Otomar Krejča a byl naprosto konsternován, jak jsem se ocitl na hronovském jevišti, zda něco předstírám, nebo zda jsem se snad dokonce stal ochotnickým hercem!

Doba už mífila k roku 1989, vše začalo být vyostřenější,

a nejen díky všemožným uměleckým výbojům, samozřejmě i politicky. Vše postoupilo dál i příspěvkem Pražské pětky, která ovšem byla ještě někde jinde, než Lébl a Pitínský. A vše vyvrcholilo na Jiráskově Hronovu 1989. Soubor z Blanska, velmi dobrý, s tendencí spíše semaforickou, přivezl Majakovského *Příliš horkou lázeň*. Dokonce jí Hronov zahajoval, samozřejmě za účasti státní a stranické delegace. Blanenští nebyli politicky nijak útoční a agresivní, byť Majakovského text takové možnosti nabízí. Předváděli jen jistou formu kabaretu, zpívali písničky, mělo to jakýsi dobový text-appelový ráz.

Potentáti seděli na odpoledním představení. Během prvního jednání tehdejší krajský stranický tajemník Liška, který určitě o Majakovském a jeho hře neměl ani potuchy, začal mít pocit, že kontrarevoluce právě dorazila do Hronova. A o přestávce se dožadoval, aby se představení zakázalo, aby dál nepokračovalo. Pár osvicených se ho snažilo přesvědčit, že to není možné. Liška našťvaný odjel, ale zachránilo se večerní představení. Vyšetřovala to Státní bezpečnost, ale myslím si, že estébáci byli dokonce otráveni, že by to měli řešit. A pak se porota měla vyjádřit, jak že se to mohlo stát, proč bylo shledáno dobrým a vybráno na Hronov, a zda se představení nějak nezměnilo.

Měl jsem jisté zkušenosti z Prahy, kdy jsem musel mnohokrát vysvětlovat Majakovského představení *Ledové sprchy* tehdy absolvujícího režiséra Petra Kracíka v Disku.

Což byla skvostná inscenace, hlavní roli Pobědonosikova skvěle hrál mladičký Karel Roden, mezi jednotlivými obrazy pochodovali herci pod rudým praporem, hrála k tomu Internacionála. Ale hudba se postupně bortila do podivné kakofonie, prapor se trhal a trhal, až z něho zůstaly cáry. Tenkrát nám doporučovali, že může být buď jen Internacionála, nebo prapor, obojí dohromady ne! V DISKu bylo vždycky narváno, lidi stáli i na chodbě, dokonce jsem měl službu u vchodu a jeden člověk se tam tlačil bez vstupenky – nechtěl jsem ho pustit, ale řekli mi, že ten může, protože je estébák, DISK byl ostatně plný estébáků. A každé představení průser, protože tam pravidelně chodili i disidenti. S rektorem Iljou Bojanovským a ředitelem DISKu Antonínem Dvořákem jsme byli mockrát voláni k nějaké poruční, která s námi některé situace „probírala“, také se dotazovala, kdo z disidentů tam byl, byť to dobře věděli.

Takže na hronovský „rozmach“ jsem byl trénovaný a měl v paměti řadu citátů, jimiž jsem se obrnil. Copak Majakovského text, ten jsem obhájil, ale zbytek byl marný. Soudruzi nemohli pochopit, že takový slavný revolucionář jako Majakovský mohl vůbec něco takového napsat. Musel jsem vysvětlovat, že blanenští si vůbec nic nepřipsali...

V té době v Dobrušce existovala skupinka divadelníků kolem Zdeňka Zahradníka, vystudovaného historika. Po revoluci byl dlouholetým ředitelem Muzea východních Čech. Se svým kamarádem Zdeňkem Martincem secvičili férii, něco mezi Voskovcem a Werichem, o tom, jak dva „značkaři“ vyznačují cestu k nějaké oáze, aniž přesně vědí, kudy by měla směřovat. Mapy měli naprosto nesmyslné, ale byli přesvědčeni, že právě oni jsou povoláni, aby cestu do Oázy

vyznačili naprosto bezpečně. Ten jinotaj byl naprosto jasný: politické vedení Československa, komunistická strana, už neví jak a kam dál, ale o správnosti cesty je přesvědčeno. Ve východočeském kraji to mělo obrovský ohlas, Dobrušské Divadélko na štaflích bylo zvané na různé štace, dokonce i na slavnostní příležitosti, ale nikdy nedošlo k nějakému „politickému“ maléru. Mělo vystupovat i na tom „řáskavém“ Hronovu, ale po malérech, co se tam staly, raději nedorazili.

Přišel Listopad a nastala doba velmi zvláštní. Amatérské divadlo se zdálo být na ústupu, mnozí divadelníci se vrhli do politiky, třeba František Zborník, vedoucí slavného souboru Šupina Vodňany, stal se starostou. Onen významný proud tvůrčího amatérského divadla se značně oslabil, až jsem nevěřil, že přežije. Ztratilo velkou hnací sílu z období normalizace, v níž, díky svým postojům ke skutečnosti, našlo svůj smysl. Mezi divadelními amatéry jsem však našel spoustu zajímavých lidí a uvízl v něm nejen v těch dramatických dobách, ale i na příštích dvacet let. Amatérskému divadlu vděčím za mnohé. Potkal jsem se s lidmi, z nichž se mnozí stali mými trvalými přáteli. A naučil se vnímat, že i nejhorší či nejbližší divadlo má v sobě něco, o čem se dá uvažovat jako o obecnějším poznání.

Jan Císař

NA ZÁVĚR...

Milí přátelé a kolegové, všechno má svůj konec, říká lidové přísloví. Dodává se, že jen jitnice dva... Divadelní Hromadu jsem převzala od předchozích v roce 1998, jen co jsem nastoupila na Impuls, v roce 2000 se Saša stal šéfredaktorem, teprve rok na to i předsedou VSVD. Před námi ji tvořila redakční rada v čele s Pepíkem Tejklem, ale postupně ji mnozí opouštěli, Pepík s Břetou Lelkem nenávratně, Mirka Císařová se odstěhovala daleko od Hradce a schůzky redakční rady (ještě Karla Dörrová, Honza Merta a Alena Exnarová) řídily, občas stačil telefon. (Nad'a skoro zapomněla péci pizzu, která nescházela na žádném setkání v Uhelné.) O toto číslo Divadelní Hromady jsme pečovali naposled, další už je na těch, kteří nás vystřídali. Uvedli jsme ho Senecovým citátem, v němž je skryta naděje. Sdílíme ji s vámi všemi – a děkujeme za přízeň

Nad'a a Saša Gregarovi

Pf

2017